

tribuna

kakor zadnji metil filma — tako se je končalo leto postajati smo nervozni oblačili smo že plaše in odhali tisti zadnji dolgi poljub nam je pridel presedati hoteli smo čimprej stopiti v razsvetljeno ulico ponoči in bilita na novo cesjo ki se zdaj odpira pred nami v neugnanj žali po novem nečimnem še neizvedeni mi se nam sprajšemo kaj bomo doživeli le preko rame se še oziramo na tisto kar smo doživeli leta prelojena pot s svojimi doživeli ostaja še v ker je bila lepa v svojem zagoru ker je del nas samih in naše nove poti

in s seboj na pot jemljemo spomine spomine na širake spomine ki smo jih obudili na šitideset let žrtve smrti zmag na vzhnanje rdečih zastav na šitideset let na zmagi ki smo jih dosegli s krampi in lopatami z udarniški zmagi ki smo jih izbojevali z idejami sedmega kongresa

stopamo na novo pot pravzaprav na traso ki potrebuje mnogo delavcev svojo pot si moramo šele zgraditi — pred nami ni tod hoditi še nihče z zastavami mladih graditeljev stopamo na traso mešamo se med borce na njej z vsa svojo mladostjo se ženemo da bi se čimprej prebili do juri da bi čimprej zgradili POT DO BODOČEGA jasno smo si začrtali svojo pot vemo kod b. šla vemo kam nas mora pripeljati bijemo se zanj z zavestjo graditeljev novega sveta niti nas ne more odvrtiti od našega programa

zgradili bomo pot k svetlejšim odnosom med ljudmi k srečnejšemu življenju k sožitju med narodi pot ki edina vodi pred od zatiranju bode suženstva in strahu milijonov pot ki nas bo popeljala preko naravnih in zabud večeršnjega in danšnjega dne v stran od hujšakstva in neistnosti neonacizma mimo sanj o velikini ki naj se rodi iz prelivanja krvi kolonializiranih ljudstev

pot ki je gradimo nas pelje k dvigu in prosiliviti CLOVEKA z zastavami graditeljev bodočnosti stopamo na traso in se pridružujemo njemim borcem mladi smo

revolucija-voja je bila kot vihar preko gor, ruvala je in podirala odnosa s seboj toda mi smo se prenašali v življenju da bi jo doimeli sedaj je tisto za kar so očelje dali življenja že napel dograjeno

graditev socializma se nam razodeva kot dana stvarnost kot naše življenje v njem iščemo svojo pot v njem iščemo mesta svojim mladim osebnostim svojim sanjam svoji bodočnosti

naša pot je težka kot divji potok smo ko si gremo svojo pot polni valovanja in vrenja z neugnanjo silo držimo obrežja lenimo vse kar je starega zadržavljamo se in se zaganjamo borimo se in se prečistujemo kot divji potok smo ko hitimo za svojimi hotenji

naše sanje so sanje o ljudeh in pomladi o novem naprednem o svetlih dajah kakor jih ustvarja sonce v poletnih poljih sanjamo o bojih in o viharju v vejah dreves o čem vse ne sanjamo mi mladi

toda samo sanje niso dovolj v sebi je treba najti tudi moči

naša pot je težka tolikim stvarjem je treba šele najti pravo ime in veljavo toliko večeršnjih idealov je treba zavreči toliko stvari je treba iztrgati iz samega sebe in z njimi tlakovati svojo novo pot

večasih se čutimo same sredi sveta ki se gradi morda ga še nismo povsem doumeli morda se še nismo povsem zrasli z njim in z njegovim utripom

morda še ne vemo da gre naša pot prav sredi tega sveta in da si jo lahko zgradimo samo v njem

svojo pot si moramo šele utrditi nihče nam je ne more pokazati in zgraditi

pred nami je devetnajststošestdeseto ne vemo kakšna doživetja nam bo prineslo vemo pa da moramo v njem zgraditi spet del POTI K BODOČNOSTI vemo da moramo v njem najti svojo pot pot svojim sanjam svoji moči svoji ustvarjalnosti in svoji VERI V CLOVEKA

morda bomo že v njem dosegli svetle dalje kakor jih ustvarja sonce v poletnih poljih

SKUPNI INTERESI zahtevajo koordinacijo dela

Z VIII. medfakultetne konference študentov pravnih fakultet Jugoslavije

Prireditev letošnje medfakultetne konference je prevzelo združenje študentov PF v Ljubljani. Trajala je od 17. do 19. decembra 1959. Konferenco je otvoril predsednik sekretariata S. Devetak. Po diskusiji na referat je dekan PF priredil gostom-delegatom na konferenci sprejem. Nadaljnje delo konference se je odvijalo v obliki diskusije na podlagi referatov o posameznih, temeljni skupinah problemov. Komisija za zaključke je rezultate diskusije formulirala in tako podala analizo že opravljenega dela, obenem pa oblikovala temeljne naloge posameznih fakultet in sekretariata za tekoče študijsko leto.

SOCIALNO-EKONOMSKA VPRAŠANJA

tvorijo gotovo eno najobsebnjših področij dela ZŠJ, ob reformi študija pa je postalo to še važnejše. Glavna naloga študentov samih in njihove organizacije pa je, da se najde najboljši rešitev med precej velikimi in realnimi zahtevami študentov in omejenimi možnostmi družbe. Sredstva za preživljanje dobivajo študentje predvsem iz treh virov: starš, štipendije, honorarne zaposlitve in študentska samopomoč. Posredno pa v obliki raznih subvencij študentskim menzam, domovom ipd. Predvsem moramo najti boljši način štipendiranja, štipendija sama pa naj bi se delila v osnovni in v stimulativni del. Študentom nižjih letnikov naj se daje nižje štipendije in več sredstev iz samopomoči in subvencij, višjim letnikom pa obratno, višje štipendije in manj ostalih sredstev. Novi ekonomski problemi se pojavljajo z višjimi cenami za osnovne potrebščine. Študentom je treba pomagati z ustanavljanjem študentskih servisov in študentskih trgov, ki skrbijo za honorarne zaposlitve študentov. Seveda bo delovanje teh organov omejeno s stroškom študijskim režimom.

MEDNARODNA DEJAVNOST

V bodoče moramo izkoristiti vse možne oblike sodelovanja, predvsem na podlagi recipročne izmenjave naših in tujih študentov in s prirejanjem seminarjev. Pozitivno je stremeljenje študentov pravnikov, da pridejo v stik z inozemskimi študenti. Res je, da dostikrat taka rodovodnost preseže okvire zanimanja za preživetje ustroj neke tuje države. Vendar to še ne more biti vzrok za to, da se velikemu delu resnih študentov odreče možnost mednarodne izmenjave. Še pred dvema letoma so posamezne PF različno gledale na ta problem. Sedaj skušajo združiti prizadevanja za organiziranje neke enotne večje akcije pravnikov mednarodnega pomena. Konferenca je označila tudi poseben značaj mednarodnega sodelovanja pravnikov, katerih področje so predvsem družbene vede. To jih kvalificira za to, da odkrito in jasno pokažejo študentom v ino. zemstvu naš družbeni ustroj, izhajajoč iz naših idejnih izhodišč in da se obenem seznanjajo s družbenimi odnosi v kapitalizmu in v drugih social. stitnih državah.

ŠTUDIJSKA VPRAŠANJA

Pojavila se vrsta vprašanj, od katerih so nekatera splošnega značaja in predstavljajo skupen problem študentov vseh fakultet, nekaj pa je specifično pravnih. Vprašanja splošnega značaja so pomanjkanje prostorov in predavalnic (to ne velja v toliki meri na PF v Ljubljani, predvsem zato, ker pri nas ni tako obsejnega programa vsaj in

seminarjev kot drugod), pomanjkanje učbenikov in skript, neenotnost programov in statinov posameznih fakultet. Tudi študentje, ki so neposredno zainteresirani za to, da se vskladijo študijski pogoji in programi, bi lahko vplivali na posamezne fakultetne uprave. Poleg teh težav, ki izvirajo več ali manj iz splošnih materialnih težav na šolnih univerzah, se predvsem na ljubljanski PF pojavlja vrsta problemov, ki so predvsem organizacijske narave in izvirajo iz specifičnega koncepta o nalogah in načinu pravnega študija pristojnih slovenskih visokih organov. Tu gre predvsem za skupinske izpite, pri katerih vztrajajo le na ljubljanski PF. Seveda se ne smemo aporistično postaviti na negativna stališča proti takim izpitom, ki gotovo imajo svoje koristne strani. Predvsem omogočajo bolj celovito znanje študenta, ki je prisiljen vzporedno nastudirati več med seboj prepletenih predmetov. Če pa se s takimi skupinskimi izpiti pretirava, dosežemo ravno obratni učinek. Izpit sam po sebi ne preizkuša kandidatovega znanja, ampak pri ločnost za ugotavljanje žalosnih posledic takega izpitnega režima. Tesno s tem v zvezi je

odklonilno stališče ljubljanske PF do predmetov, ki bi jih predavali samo en semester, čeprav se tak način študija in opravljanja izpitov uspešno izvaja na drugih jugoslovanskih PF. Konferenca je tudi ugotovila, da so sprejemni izpiti za kandidate iz prakse na ljubljanski PF veliko lažji kot na drugih PF, kar je povzročilo, da so se kandidati iz drugih republik organizirano prijavljali za te izpite v Ljubljani.

Na ljubljanski PF je posebno vprašanje rimsko pravo, ki je sploh črtano iz najnovejšega predloga o reformiranem pravnem študiju. Ta predmet se še vedno intenzivno predava na vseh ostalih PF. Zato bo treba temeljito pretehtati vse razloge, ki govorijo za in proti temu predmetu.

Konferenca je sklenila, da se tudi v tem letu izvedejo nekatere pomembne in že tradicij. naine pravniške manifestacije.

PARTIZANSKI POHOD

predstavlja največjo skupno politično manifestacijo vseh študentov prava. Letos ga bo organizirala sarajevska fakulteta na območju Drvarja od 19. do 21. aprila 1960. Pokroviteljstvo pohoda bo prevzel tov. Tito. Te-

žuje bo na oživiljanju spominov iz NOB, na spoznavanju naše revolucionarne preteklosti in na seznanjanju z dosežki socialistične izgradnje našega kraja. Sekretariat mora pripraviti kulturno družabni in organizacijski ter športni program pohoda.

BILTEN PRAVNIH FAKULTET JUGOSLAVIJE

naj bi spoznaval študente s problemi vseh PF v državi. Njegov pripravo in tisk je za to leto prevzela sarajevska fakulteta, ki ga bo izdala v dveh zvezkih. Oba bosta v zvezi s pripravo in izvedbo partizanskega pohoda. Prvi zvezek bo izšel marca, drugi pa aprila. Kot vsebinsko dopolnilo bo sarajevska fakulteta izdala monografijo Drvarja.

TEDEN ŠTUDENTOV PRAVA

Od 7. do 14. aprila prireajo v vseh univerzitetnih centrih proslave, kulturne in športne programe. Letos so teden pravnikov povezali s praznovanjem 40. obletnice KPJ in SKOJ. Ta teden naj bi tudi letos pripomogel seznanjanju študentov z delom in vlogo pravnika v socialistični družbi.

ZA SEDAJ SLABO

Razgovor s predstavniki študentov Akademije za glasbo

Na AG je vpisanih 199 slušateljev, ki bodo kmalu nekaj pomenili v našem glasbenem življenju. Skušali smo zvedeti nekaj o delovanju njihove študentske organizacije, združenja na AG. Kaže, da je to dosedaj samo životarlo in komaj še kdaj pokazalo slabotne znake življenja.

Problemi, ki dušijo delo združenja, so v glavnem tili: 1. združenje nima svojega lastnega prostora. Kaže, da ga bo tudi zelo težko dobiti, saj je tudi akademija sama izredno na tesnem v svojih maloštevilnih in neustreznih prostorih. 2. izredno majhno število študentov komunistov, ki niti nimajo svoje lastne osnovne organizacije — to je predvsem vprašanje uspešne kadrovske politike in popularizacije ZK med študenti. 3. stanje na srednji glasbeni šoli — tam se je namreč šele letos formiral aktiv mladinske organizacije, tako da prihajajo na akademijo študentje brez kakršnih koli izkušenj in organiziranega družbenega življenja. 4. zaposlenost študentov z različnimi honorarnimi zaposlitvami — to pa je seveda vprašanje, ki je pereče na vseh fakultetah, še najbolj opravičljivo pa je na AG, kjer igranje v raznih orkestrih nekoliko dopolnjuje sam študij na akademiji. 5. premajhna povezava z UO ZŠJ — gre predvsem za obojestransko prizadevanje za pogostejše stike med skupnim organom ZŠJ in odborom združenja. Inicijativno bi moralo dati združenje, ki ima letos tudi svojega predstavnika v UO. Ta naj bi dajal smernice, napotke in moralno podporo odboru združenja pri njegovem delu. 6. Nezanemanje profesorjev za delo združenja in za študentsko aktivnost sploh — med razgovorom smo dobili občutek, da res nekaj ni v redu v odnosih med študenti in profesorji na AG. Zato pa so ravno na AG aktualni sveti oddelkov, ki bodo specifična oblika takega sodelovanja. Z dobro voljo in večjo prizadevanostjo pa bi se dalo vse te težave premagati.

KAJ PA ZABAVNA GLASBA IN JAZZ?

Naravno, da je pogovor nanesel tudi na to temo. Kaže, da je ta tema na ljubljanski AG

za sedaj še tabu. Čeprav je ravno jazz tista oblika glasbe, ki ji povsod po svetu priznavajo kvalitete moderne glasbene smeri največjega pomena, čeprav je ravno zabavna glasba pročila in osvojila najširše občinstvo, kaže, da si na AG na vse kriplje prizadevajo ti dve zvrsti glasbe ignorirati in proglasiti za nekaj — mlo rečeno — nečastnega. Toda dejstvo je, da ta glasba obstoji in da jo naš človek potrebuje. Zakaj torej prepustiti komponiranje in reproduciranje te glasbe neorganiziranemu razvoju, katerega nosilec so diletantje različnih kvaliteten stopenj. Obenem lahko ugotovimo, da po svetu gojijo jazz in zabavno glasbo v sklopu akademij na posebnih oddelkih za to vrsto glasbe. Čisto naravno in samo ob sebi umevno se torej pojavlja sugestija, ki je izraz resničnih nagnjenj in hotenj mladih glasbenikov, naj se tudi na naši AG ustanovi tudi oddelček za zabavno glasbo in jazz.

NEKAJ O MLADIH KOMPOZITISTIH IN DIRIGENTIH

Vedno se pritožujemo nad sušo v slovenski modernni in izvirni glasbeni ustvarjalnosti, ne pomislimo pa, da morda vzrok za to ne leži v netalesnosti skladateljev, ampak v pomanjkanju možnosti, ki jim jih dajemo za uveljavljanje svojih tekstov. Tako študentje-reproduktivci tedne in tedne vadijo kak težak klasičen komad, ko pa klub študentov-kompozitorjev organizira svoj tradicionalni glasbeni večer, le redko kak reproduktivci najde toliko časa, da v redu nastudira skladbe mladega slovenskega skladatelja. Zato po navadi ti večeri slabo izpadejo, pa ne zaradi slabe kvalitete skladb samih, ampak zaradi slabe reprodukcije. Zato naj bi se tudi pri študiju dajalo več poudarka na reproduciranje modernih skladb mladih slovenskih kompozitorjev. Podobne težave imajo dirigenti. Težko je namreč dobiti

orkester, ki bi mu lahko dirigiral — orkester Filharmonije in radijski orkester pa je treba drago plačati. Tako študentom ne preostane drugega, kot da dirigirajo gramofonu ali v najboljšem primeru magnetofonu. Ravno tu pa bi lahko vskočilo združenje, ki bi priredilo nekaj koncertov in produkcij na področju.

S tem bi dobili nov vir dohodkov za združenje, da ne upoštevamo ostalih pozitivnih faktorjev. To so možnost afirmacije za kompoziste in — morda ni prav, da nazadnje pomislimo na — korist, ki jo lahko taki nastopi prinesejo široki slovenski kulturni javnosti.

LIK AGRONOMA

V POGOJIH SOCIALISTIČNE PREOBRAZBE NA VASI

Čeprav so ravno vprašanja take vrste najbolj nujna, ne moremo mimo nekaterih drugih težav, ki tarejo naše študente agronome. Za sedaj se vsi trije oddelki fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarsvo stiskajo v zgradbi fakultete na Krekovem trgu. Stiska za prostor je velika, predvsem je potrebna večja čitalnica, ker dosedanja po svoji kapaciteti absolutno ne zadostuje. Pomanjkanju prostora za čitalnico se pridružuje še potreba po sobi združenja. Trenutno se vsa tri združenja stiskajo v eni sobi, ki je povrh še na razpolago študentom, kadar je čitalnica zasedena. Stanje je res slabo, vendar bi se dalo z nekaj dobre volje in smislom za organizacijo tudi tu marsikaj izboljšati. Predvsem bi se dalo bolj izkoristiti samo sobo združenja; prav je, da ta služi za družabno shajanje in sproščen pogovor med študenti, ni pa prav, da razni »kvartirski klubi« ovirajo delo odbora združenja. Za take »sestanke« se res da najti kak primernejši prostor.

Ravno v zadnjem času se daje vse večji poudarek naši kmetijski proizvodnji. Gre za problem, ki se tiče nas vseh in zato je izredno važno, da naše politične, družbene in strokovne organizacije čimbolj vplivajo na ljudske odbore in njihovo kmetijsko politiko. Vprašanje kmetijske proizvodnje pa je tesno povezano s prehrano vsega prebivalstva, z življenjsko ravno državljanov in namencev. Zato razpravljamo o teh vprašanjih niso le stvar enega dela našega političnega akta, ampak je to nasprotno naloga, ki se tiče prav vseh naših družbenih čimbeljev. In ravno študentje smo tak družbeni čimbelj, ki ne tak sicer aktivno se ne posreka v našo prakso, pač pa se ravno iz vrst visokokvalificiranih strokovnjakov — agronomov formira vodilni kader naše kmetijske produkcije. Pri urejanju problemov vasi je izredno važna vloga kmetijskih strokovnjakov. Ni treba posebej poudarjati, da ravno naša pot v socializem podpira najširše perspektive vsakemu strokovnjaku in mu daje možnost, da kar najbolj in najuspešneje uveljavi svoje znanje in

sposobnosti. Zato pa je nujno potrebno, da strokovnjaki problemov na vasi ne bodo ocenjevali samo s strokovnih stališč, temveč da bodo s strokovnega stališča dokazovali pravilnost naše politične linije ter na njeni osnovi uveljavili svojo sposobnost in znanje. To pa bo treba upoštevati in uveljavljati tudi v sistemu nagrajevanja v kmetijstvu zaposlenih ljudi. Iz teh in takšnih karovskih potreb naših kmetijskih strokovnjakov izhajajo tudi specifične naloge univerze, torej agronomskega oddelka fakultete AGV in specifična odlika ideološko-političnega dela študentske organizacije in osnovne organizacije ZK na tej fakulteti. Političnim nalogam univerze ustrezajo trije predmeti: politična ekonomija v drugem letniku, uvod v družbene vede v tretjem in agrarna politika FLRJ v četrtem letniku. Ti trije predmeti naj bi posredovali študentu tisto osnovno politično izobrazbo, ki mu bo nujno potrebna pri delu v praksi, na terenu. Študentje sami in njihovo združenje pa bi morali skrbeti za poglobljanje tega znanja, za seznanjanje s praktičnimi problemi tiste kmetijske zadruge, državnega posestva ali okraja, kjer bodo zaposleni. Da tu ne gre samo za dajanje nekaj več ali manj političnih linij našim študentom, sledi iz osnovnega spoznanja naših zavestnih sil, namreč, da se mi pri graditvi socializma na vasi, konkretno pri kooperaciji, izogibamo kakršnega koli administrativnega ali političnega pritiska. Predvsem ekonomski odnosi in gospodarska zainteresiranost naj bodo tisti čimbelji, ki bodo usmerjali našo politiko in delavnost. Zato je treba študentu vzbuditi zanimanje predvsem za praktične probleme, za delo na terenu, za reševanje konkretnih vprašanj dviganja produktivnosti našega kmetijstva.

Vendar imamo viš, da je združenje študentov na agronomiji veliko premalo storilo v tej smeri. Saj tu ne gre samo za organiziranje več ali manj uspešnih predavanj, ampak predvsem za poizkus, še sedaj pokazati študentu, da je od uspešnosti novega načina produkcije v kmetijstvu odvisen us-

pešen prodor novih produkciskih odnosov tudi drugje, s tem pa je dana možnost za boljše življenje vseh naših ljudi. Upamo, da se bo teh vprašanj odbor združenja v tem in naslednjih letih krepkeje lotil.

Izkušnje kažejo, da so ravno subjektivni faktorji, zavestne sile, tisti, ki so največkrat sposobni spraviti stvari v tek. Upamo, da bo kmalu tako tudi na oddelku za agronomijo fakultete za AGV.

Zaključki XIV. redne letne skupščine ZŠJ

Se nadalje je treba organizacijsko utrjevati združenja, posebno pa odbore letnikov in klubov. Odbori letnikov naj postanejo osnovna organizacijska enota. Odbori letnikov naj bodo tako številni, da bo pri delu sodelovalo čimveč ljudi. Odbori letnikov naj izvedejo detajlno analizo študijskih in socialno-ekonomskih razmer v letniku. Poleg tega pa naj se v letnikih rešuje vsa študijska in socialno-ekonomska problematika, predvsem kar zadeva dajanje priporočil za subvencije in samopomoč ter analiziranje študijskih uspehov.

V svet letnika naj se voli tudi predsednika in nekaj članov. Svet letnika je treba organizacijsko utrditi, ker stoji pred njim zelo važne naloge. Poleg neposrednih nalog, ki stoji pred svetom letnikov, je tu tudi neseznanjenost študentov z reformo visokošolskega študija. Študentje tega skoraj ne poznajo ali pa zelo površno. Nujno je, da postanejo OO ZKS idejni iniciatorji svetov letnikov. Sploh je potrebna globlja povezava med študenti in pedagoškim kadrom. Pozitivne izkušnje enoletnega dela svetov letnikov in potrebe po okrepitvi družbenega upravljanja na univerzi narekujejo, da se povsod oblikujejo sveti letnikov.

Pokrajinski študentski klubi imajo za seboj vsaj toliko izkušenj in uspehov, da bo potrebno njihovemu bodočemu delu posvetiti več pozornosti. Poglobliti je treba stike klubov s politično-ekonomskimi teritorialnimi organi, da bi tako spoznali družbene, politične in gospodarske dosežke in probleme domačega kraja. Prav tako je potrebno razvijati nadaljnje stike z organizacijami ljudske mladine, še posebno pa je treba poglobliti stike med študenti in srednješolsko mladino. Da bi vse te obveze redno opravljali, je potrebno v pokrajinskih študentskih klubih formirati aktivne ZK.

Politično-ideološko delo je treba poglobliti in sistematizirati. V ta namen bo služil predvsem Center za marksistično vzgojo in svobodno katedro. Vendar s tem se daleč ne bodo odpravili vsi problemi. Potrebno je predvsem veliko dnevno političnega in ideološkega dela. To preveč zanemarjamo. Mnogo je takih študentov, ki se ne bodo vključili niti v Center niti v delo svobodnih kateder. Študentska tribuna se bo letos vsebinsko in organizacijsko utrdila.

Da bi vsaj nekaj študentov zainteresirala za sodelovanje na kulturnem področju, si je komisija pripravila obširen program. Ustanovi naj se študentska gledališka skupina, ki naj deluje pri Delavskem odru. Prav tako si prizadevajo, da bi ustanovili študentski filmski klub, ki naj bi seznanjal študente z dosežki filmske umetnosti. V bodoče naj bi tudi umetniške akademije nekoliko bolj angažirale za kulturno delo med študenti.

Svoje letovišče si bodo izgradili študentje sami

Leta 1953. se je pojavila na tedaj še zapuščenih ankaranski obali skupina študentov iz zaposlenih sotori, da bi tam imeli svoj politični seminar. S tem so bili postavljeni prvi temelji poznejšega »študentskega tabora«. Pozneje se je tabort vsako leto bolj širil. Kapaciteta tabora se je večala, zrasla je baraka, kjer je bila kuhinja; vedno več študentov je našlo zavetje pod gostoljubnimi ankaranskimi platnenimi strehami.

Študentje letujejo lahko v treh izmenah v času sezone, to je julija in avgusta meseca, poleg tega pa je vsako leto v Ankaranu tudi politični seminar, ki ga organizira Univerzitetni odbor ZŠJ in se ga udeležuje približno 80 do 120 študentov. Letošnji obisk v Studentovskem taboru je bil — kot dober saj je v dveh mesecih letovalo približno 1400 študentov, kar je

približno 500 več kot lansko leto.

Stalne težave z zemljiščem bodo v kratkem menda odpravljene, ko bomo študentje dobili svoj stalni prostor za svoje stalno politično naselje, ki bo zgrajeno v okviru priprav za dokončno ureditev slovenske obale. Po novem načrtu bodo morali biti vsi obalni objekti zidani. To zahteva komisije, ki pripravljajo urbanistično ureditev slovenske obale, bo treba seveda izpolniti in tako bodo ob obali zrasli zidani objekti za novo Studentovsko politično letovišče in se bodo nehale težave, ki ji je tabort imej s sanitarno inspekcijo zaradi svoje skoraj provizorične ureditve.

Izgradnja naselja naj bi bila v treh fazah. Seveda bi bilo zaželeno, da bi pri izgradnji pomagali študentje, ki naj bi, za leto 1960 organizirali posebne brigade in bi tako lahko opravili vsa pripravljana dela. Ostala gradbena dela bi opravila gradbena podjetja. Na ta način bi se finančne težave, ki so

pri graditvi tega naselja nujne, znatno zmanjšale, posebno se zaradi tega, ker izdelujejo za zgradbo študentskega naselja potrebne načrte kar študentje arhitekture sami.

Sedaj bi torej bila najvažnejša predvsem organizacijska posebnih študentskih brigad, kjer ne bi smelo biti težav, saj je predvsem v interesu študentov samih, da je to koristno delo čimprej opravljeno. Teže bo so seveda z nabavo potrebnih finančnih sredstev; veliko bi lahko pri tem pomagala univerza, ki naj bi vnesla to postavko v svoj proračun.

Dosedanja izredno nizka cena penziona, 200 dinarjev, se bo morala v prihodnje žal dvigniti, ker je ukinjena dosedanja WUSA pomoč, kar bo najbolj vplivalo tudi na število obiska. Izhod iz te zagate bi lahko našel Univerzitetni odbor, ki bi prisrčno dotacije, tako da ne bi ankaransko letovišče tudi v prihodnje prav nič izgubilo na svoji privlačnosti za vse naše študente.

US sprejel program dela

V letnem semestru bodo začeli predavati uvod v družbene vede — Ter. mirane pogodbe o učbenikih — Koordinacija uporabe prostorov in urnikov — Priporočila za nadaljnjo preobrazbo študija na univerzi — Razdelitev proračunskih sredstev za leta 1969.

Univerzitetni svet je imel 14. decembra 1959 svojo drugo redno sejo, na kateri je rektor univerze prof. dr. Dolfe Vogelink seznanil člane sveta o delu in sklepih univerzitetne uprave. Na podlagi razgovorov s predstavnik študentov in analize urnikov je uprava sklenila, da se formira posebna medfakultetna komisija, ki bo imela nalogo koordinirati urnike med posameznimi fakultetami, ob večjem upoštevanju interesa študentov, da se čim bolj odpravijo praznine v urnikih in časovni presledki med urami. Podobna komisija pa bo pregledala uporabo študijskih prostorov in vskladila potrebe posameznih fakultet tako, da bodo obstoječe kapacitete v metru univerze čim bolj racionalno izkoriščene.

Naloga novoustaljenih centralnih institutov je tudi skrb za vzdrževanje in usposabljanje pedagoških kadrov. Sociološki inštitut že deluje v tej smeri, saj je zbral in pripravil predavatelje za predmet uvod v družbene vede, ki ga bodo začeli predavati v letnem semestru na tehniških fakultetah, na fakulteti za agronomijo in gozdarstvo ter veterino in v večjem, razširjenem obsegu na fakulteti za splošno medicino in stomatologijo.

Dolgoletna prizadevanja študentov, da bi dobili za študij primerne učbenike ali skripta, so končno našli na razumevanje pri univerzitetni upravi, ki je obvezala fakultetne uprave, da sklenejo s posameznimi predavatelji terminirane pogodbe o predložitvi učbenikov ali skript. Prav tako bodo fakultetne uprave formirale posebne grupe profesorjev, ki naj proučijo problematiko predvsem splošnih predmetov in, če je potrebno, predlagajo revizije programov ali celo učnih načrtov teh predmetov. Nadalje je rektor poročal o sodelovanju in sklepih naše univerze z univerzami v tujini — v Franciji in Angliji.

Univerzitetni svet je razpravljal o priporočilu Odsaka za prosveto in kulturo republiškega zbora ljudske skupščine LRS. Priporočilo na podlagi razprav v Zvezi ljudske skupščine, predvsem pa na podlagi poročil predsednika Univerzitetnega sveta Jožeta Pernuša in rektorja o konkretnih pripravah in delu univerze za inverzijo ugotavlja:

Izredno hiter in dinamičen razvoj gospodarstva in javnih služb zahteva vedno več strokovnih stopnj in specializacij. Izredno hiter razvoj višjega šolstva pa je posledica vedno večjih potreb po višje in visokovalificiranih strokovnjakih. Na podlagi teh dejstev je odbor izdal tudi priporočilo, naj univerza in fakultete pospešeno nadaljujejo z delom pri nadaljnji preobrazbi visokošol-

skega študija, tako da bomo dobili vedno več strokovnjakov, diferenciranih po strokovni stopnji, po strokovni usmeritvi in specializaciji ter naj se v ta namen povežejo fakultete z ustreznimi organi in zavodi ter društvenimi in gospodarskimi organizacijami, ki te potrebe bolje poznajo.

Učne načrte pa naj fakultete izdelajo tako, da bodo strokovne predmete začeli predavati že od prvega letnika dalje in da bo mogoče po potrebah prakse v skrajšanem času v obliki prvostopnega študija vzgojiti strokovnjake z višjo strokovno kvalifikacijo. Fakultete naj vzporedno pripravijo tudi učne načrte za podiplomski študij, ki naj kot zaključena in samostojna oblika visokošolskega študija tretje stopnje vzgaja visokovalificirane strokovnjake za specialiste in raziskovalne delavce za tista področja, za katera to narekujejo potrebe teorije in prakse.

V zvezi s takšno reformo pa mora univerza pripraviti tudi ustrezne predloge za izpolnitve pravne ureditve visokošolskega študija; spremembam zveznega in republiškega zakona, na univerzi, ki se pripravljajo, bodo sledile spremembe statutov.

Iz tega priporočila izhajajo obsežne naloge, ki stoji pred družbenimi in upravnimi organi na univerzi. Naloga študentovske organizacije je, da sodeluje v pripravah in izdelavah novih načrtov, predvsem

pa, da si prizadeva ustvariti pri svojih članih večjo delovno disciplino in odgovornost za redno izpolnjevanje vseh študijskih obveznosti.

Uspešno realizacijo nalog, ki jih zahteva nadaljnja preobrazba študija, pa je v veliki meri odvisna tudi od naložev preobrazbe, od pedagoških kadrov. Skrb za izbiro kadra, ki bo na univerzi učil in vzgajal, mora biti stvar celotne družbe. Kriteriji, po katerih naj se ta kader izbira, morajo obsegati poleg strokovnih in pedagoških sposobnosti tudi moralno — politične kvalitete.

V razpravi o nalogah na področju gospodarstva je Univerzitetni svet poudaril, da zahteva spremenjeni študij povečanje materialne osnove univerze ob istočasni in racionalni izrabi razpoložljivih sredstev. Že za letošnje leto pa je nujno, da se fakultetni organi mobilizirajo pri zbiranju dodatnih sredstev v obliki skladov za financiranje potreb, ki niso zajete v proračunih. Pri tem naj bi sodelovala tudi operativna.

Pri investicijski izgradnji študijskih objektov, objektov študentovskega standarda (domovi, zdravstveni domi) in športnih objektov pa je potrebno več načrtnosti in sistematičnosti. Poseben problem pa so investicijska sredstva, ki niso izkoriščena. Da bi se investicijska sredstva pri začetih gradnjah pravočasno porabila,

se bo formirala posebna investicijska grupa, ki bo to nadzorovala.

Gospodarska komisija je pripravila in obrazložila predlog razdelitve proračunske kvote za leto 1960. Odborni globalni znesek v višini 1 milijarde 194.847.000 din, je za 7 odstotkov višji kot v preteklem letu. Pri razdelitvi sredstev je gospodarska komisija skušala čim bolj upoštevati predloge fakultet pri funkcionalnih izdatkih, medtem ko so osebni izdatki na lanskolletni višini, pri operativnih izdatkih pa naj bi fakultete štedile.

Univerzitetni svet je odobril predlagano razdelitev proračunske kvote med fakultete in inštitute.

Vedno hitrejši napredek in razvoj na vseh področjih, nujno zahtevata tudi dinamičen razvoj visokega šolstva. Po perspektivnem planu bomo že čez 20 let potrebovali okrog milijon strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo. Zaradi tako ogromnih potreb po strokovnjakih smo morali spre-

Seja predsedstva UO

Izpitni rezultati skozi prizmo številke

Uspeh povsod?

Vedno hitrejši napredek in razvoj na vseh področjih, nujno zahtevata tudi dinamičen razvoj visokega šolstva. Po perspektivnem planu bomo že čez 20 let potrebovali okrog milijon strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo. Zaradi tako ogromnih potreb po strokovnjakih smo morali spre-

miti naš sistem visokošolskega študija in ga prilagoditi današnjim potrebam in možnostim. Pred dobrim letom in pol so naše fakultete predložile (s) nutek novih statutarov in programov, ki naj bi bistveno skrajšali študij. Predvsem za vključevanje študija na tehniških fakultetah, kjer je potreba po diplomiranih strokovnjakih največja, je zahtevalo korenito spremembo učnih načrtov. Po vsem tem smo z veliko nesrpstjo pričakovali uspehe generacije, ki se je v jeseni 1958 vpisala pod novimi pogoji. Na mnogih fakultetah so spoznali resnost in napore, ki jih zahteva nov študijski načrt, zato so uvažali nove študijske prijeme, ki so se v praksi na nekaterih fakultetah odlično obnesli. Ob temnem sodelovanju profesorjev in študentov so na marsikateri fakulteti dosegli zavidljive uspehe in ta-

ko v praksi dokazali, da so novi študijski programi realni in izvedljivi.

Novi sistem je pokazal lepe uspehe le na nekaterih fakultetah, predvsem tam, kjer so fakultetne uprave priskrbele potrebne učne pripomočke in že od vsega začetka navajale študente na intenziven način študija in spremljanja študijskega gradiva.

Ce primerjamo številke vpisa na vse fakultete ljubljanske univerze v prvi semester, vidimo, da je od enega do drugega vpisa odpadlo 16 odstotkov slušateljev. Prednjači vsekakor ekonomska fakulteta s svojimi 33 odstotki odpadlih slušateljev. Vzrokov za to je več. Največ odpadlih študentov je že po prvem semestru spoznalo, da ni to kos naporom študija, mnogi pa so morali prenehati s študijem zaradi neurejenih stano-

vanjskih in socialnih razmer. Mnogo zanimivejše so številke o opravljenih izpitih oziroma izpolnjenih pogojih za vpis v tretji semester. Na prvem mestu je fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino s 75-odstotnim uspehom, slede pa ji ekonomija s 74,1 odstotka in naravoslovna fakulteta s 71 odstotki. Uspehom teh fakultet se približujeta še fakulteta za rudarstvo, metalurgijo in kemijsko tehnologijo in filozofska fakulteta s svojimi 66,6 odstotka oziroma 59,2 odstotka. Izredno pa zaostajajo za temi fakultetami ostale fakultete s približnim uspehom 46 odstotki, medtem ko je na zadnjem mestu fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo s svojimi 37,5 odstotka. Izredno slabi so rezultati med izrednimi slušatelji, kjer je na ekonomski fakulteti izpolnilo pogoje 12,3 odstotka, na pravni pa le 8,7 odstotka izrednih slušateljev. Povprečen uspeh na univerzi je dosegel 56,3 odstotka, seveda pa zaslugi fakultet z izredno nizkim procentom izpolnjenih pogojev.

Ob vseh teh številkah nam postaja jasno samo eno. Nov študijski način ni le stvar študentov in njihove sposobnosti, da spoznajo razliko med stari in novim, ampak tudi profesorjev in asistentov, ki naj novim oblikam študija posvetijo vso pozornost in uvedejo na vseh fakultetah tisti način študija, ki jih je praksa že potrdila za uspešne na drugih fakultetah. Če hočemo, da se bo uspeh na vseh fakultetah blizhal 75 odstotkom, tedaj moramo letošnjemu prvemu letniku posvetiti vso pozornost in odpraviti tiste napake, ki so pripomogle slabemu uspehu na nekaterih fakultetah.

Štipendija po veljavnih predpisih

Temeljni zakon o štipendijah iz leta 1955 (Ur. list št. 32/55) pravi, da je štipendija podpora družbene skupnosti za šolanje ter za strokovno in znanstveno izpopolnjevanje. Štipendist je lahko, kdor kaže uspeh pri šolanju, oziroma kakor se odlikuje z nadarjenostjo in sposobnostjo za strokovno in znanstveno izpopolnjevanje.

Temeljni zakon je bil v naslednjih letih nekajkrat spremenjen oziroma dopolnjen: s zakonom o spremembah in dopolnitvah Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ št. 53/56), odloki o višini štipendij (Ur. list FLRJ št. 33/55, 30/56, 22/58) in Odlokom o načinu izplačevanja štipendij (Ur. list FLRJ št. 28/59). P veljavnih predpisih se štipendija vrzina štipendistu glede na uspeh, ki ga kaže pri šolanju oziroma izpopolnjevanju, glede na njegove gospodne razmere in glede na to, ali se šola, oziroma izpopolnjuje v svojem stalnem prebivališču in ali se zanj izplačuje otroški dedatek.

Štipendije se podeljujejo na podlagi javnih konkurzov. Štipendist prejema štipendijo vseh 12 mesecev na leto, in sicer za toliko časa, kolikor je potrebno za dokončanje šolanja, oziroma izpopolnitve po veljavnih predpisih.

Mesečni znesek štipendij lahko znaša: za redne študije na fakultetah, umetniških akademijah in 15-ih solah do 6.000 (Nadaljevanje na 6. strani)

tribuna

Na arhitekturi bolj

22. decembra je bila na električni fakulteti skupščina študentov arhitekture. — Skupščini je med drugim prisostvoval tudi predstojnik ing. Ravnikar.

O delu v preteklem letu je obširno poročal predsednik združenja Ivan Samec. Ugotovil je, da študijski uspehi niso bili najbolj, predvsem prvi letnik se je slabše odrezal (do novembra je pogoje za drugi letnik izpolnilo komaj nekaj nad 30 odstotkov slušateljev). Slabemu uspehu sta vzrok pomanjkanje skript in premalo izpitnih rokov, pa tudi velika neresnost študentov. Slabi uspehi so bili tudi v tretjem letniku, letniku selekcije. Na skupščini je več diskutantov zastavilo vprašanje, zakaj je selekcija šele v tretjem letniku, ko je študent zapravil že dve leti in kdo ve koliko denarja. Tedaj šele naleti na oviro, na težje izpite in kopico programov, šele tedaj opazi, da vsemu temu ni kos. Vsako leto bremenijo tretji letnik kopica re-petentov, v predavalnici pa je premalo prostora (komaj pol kvadratnega metra na študenta). Vprašanje je, ali je selekcija res potrebna šele takrat in ali se ne bi dalo urediti tako, da bi študent že v prvem letniku spoznal, če je dovolj sposoben za ta študij.

Kot vprašanje je treba vsakega čimprej rešiti. Novi učni načrti naj bi omogočili predavanje strokovnih predmetov že v prvem letniku, sprejemni izpit pa naj bi se podaljšal na ves prvi semester. Študent bi imel dovolj

časa, da bi spoznal vse zahteve študija arhitekture in ocenil svoje sposobnosti. Predvsem pa je potrebna večja resnost pri študiju! Prehod študija iz kvantitativne v kvalitativno pa zahteva tudi spremembo snovi in njenega podajanja. Profesorji naj bi predavali vse bolj sodobno, z marksiističnim pogledom na arhitekturo.

Ideološko-politično delo je bilo na fakulteti precej zanemarjeno. Ustanovili bodo posebno komisijo, ki se bo v bodoče ukvarjala s tem vprašanjem.

V diskusiji je sodeloval tudi predstojnik in poudaril, da se vseh perečih študijskih problemov ne da rešiti kar čez noč. Novi učni načrti pa upoštevajo vse te stvari. Tudi vprašanje tretjega letnika se ne da na hitro rešiti, predvsem zaradi prevelikega, skoraj nenavadnega števila slušateljev. Problem bi bil morda rešen z novim načinom študija. Potrebna pa bi bila večja povezava med letniki, predvsem s slušatelji nižjih letnikov, ki bi jim starejši študentje lahko veliko pomagali in jim olajšali študij.

Ta skupščina je bila že druga oziroma ponovno sklicana. Na prvi skupščini je bila tako slaba udeležba, da so jo morali odpovedati. Tudi o tem so govorili. Ugotovili pa moramo, da na arhitekturi nekaj ni v redu: vodstvo ali študentje. Vodstvo verjetno ne, ker je bil za novega predsednika ponovno izvoljen

Ivan Samec. Tudi tukaj se izraža neresnost študentov in njihova skrajna nezainteresiranost. O tem dovolj zgovorno govori dejstvo, da je moral predsednik pred skupščino ponovno prebrati vlogo, pomen in naloge ZŠJ, ker mnogo študentov o tem ni imelo pojma. In prav tu moramo iskati vzroke za neuspeh prve skupščine...

Za izhodišče razprave o teh vprašanjih nam služijo rezultati lanskega prvega letnika, in vsaj delno rezultati drugega letnika. Rezultati lanskega prvega letnika so na večini fakultet bistveno boljši kot prejšnji. Vendar z njimi ne smemo biti zadovoljni, ker je analiza pokazala vrsto hujš in napak na študentovski in profesorski strani. Da bi te slabosti odpravili, bi morali mobilizirati vse komuniste iz vrst pedagoškega kadra in študentov.

Vzrok raznim slabostim je med drugim tudi premajhno število predavateljskega kadra. Za tem pa se skriva subjektivno premajhna zavest posameznikov, profesorjev, dekanov itd., ker ne vodijo dolgoročne kadrovske politike. Opaža pa se tudi močna tendenca nekaterih pedagozov, da ne pustijo k sebi mladih ljudi, da ustvarjajo okrog sebe nekaj vakuum, ki samo zavira reševanje tega vprašanja. Bodisi da gre tu za profesorje, docente ali pa za asistente, ki jih je absolutno premalo.

Za mnoge predmete ni skript in učnih pripomočkov, ki bi bili vsaj v prvih dveh letnikih nujno potrebni. Pri tem ne gre, da bi pri študentih zavirali samostojno delo. V tem hitrem tempu vseprijemnega razvoja pri nas si ne moremo več dovoliti, da bodo študentje mesece brskali po knjigah in šele iskali potrebno snov. Pri tem gre za potrebno strokovno literaturo, ki jo mora vsak poznati.

Slaba je organizacija večine kateder, ki ne prevzamejo nase odgovornosti za kadro, učne načrte, programe, skripta itd. Čeprav bi morale biti prav te osnovne enote zelo aktivne, jih v prizadevanju za reformo ni čutili, svojo vlogo so zelo slabo odigrale ali pa je sploh niso. Posebno velja to za višje organizacijske enote, kjer ni bilo čuti nobenega občutka odgovornosti.

Opaža se tudi premajhna skrb za dvig kvalitete predavanj in vaj. Dogaja se, da profesor sploh ne predava ali pa zelo redko. Velik je problem z urniki, ki jih največkrat sestavljajo administracije in so ob upoštevanju vseh želja profesorjev zelo raztegnjeni, ne izkoriščajo časa racionalno. Na nekaterih fakultetah je veliko pomanjkanje prostorov, drugje pa tako rekoč odvečni prostor ljubosumno skrivajo in zgolijo se, da je prav zaradi tega odpadlo nekaj predavanj. Po drugi strani pa se dogajajo s strani pedagozov zelo nerazumljive stvari, da nekateri ne dovoljujejo polagati izpitov v junjskem roku, čeprav so študentje ta predmet absolvirali.

PREMAJHNA AKTIVNOST ŠTUDENTOV

Popolnoma razumljivo pa je, da slabosti niso samo na strani pedagoškega kadra. Slabosti so tudi pri študentih. Osnovni problem je premalo intenziven in sistematičen študij. Analiza izpitov je pokazala, da je velik del študentov v zaostanku z izpiti in so študentje samo na papirju. Toda tudi za ostale je značilno, da študirajo premalo resno in globoko. Deloma je temu stari nju vzrok materialno stanje študentov, deloma pa tudi to, da študentje nimajo nekega resnega študijskega sistema.

Premajhna intenzivnost s strani študentov in študentovske organizacije je tudi ena izmed slabosti. Seveda tega ne sme gošpetovati. Vendar se dogaja, da ne odpravljamo trenutnih težav v sodelovanju z odgovornimi ljudmi, dekani in t. d. Tu gre predvsem za skripta, ki bi jih študentje lahko sami pisali na predavanjih in jih pornejo po profesorjevi korekturi tudi sami razmnoževali. S tem bi gotovo prispevali k dvigu kvalitete predavanj, kajti profesorji bi videli, da jih študentje kontrolirajo in bi se bolj potrudili. Premajhna je tudi pomoč pri študiju. Študijske grupe bi morale biti organizirane tako, da bi boljše študente pomagali slabšim, kar pa se ne dogaja pogosto, saj so primeri, ko se boljše študentje tega egoistično izogibajo, in to je vse obsebo vedno.

Pri vsem tem pa se moramo truditi, da bomo take in podobne napake odpravljali; odpravljati moramo slabosti subjektivne in objektivne narave. Za odpravo slabosti in težav objektivne narave si veliko prizadeva naša družba. Izvirni svet je uvidel velik pomen kadrov, zato je odo-

Seja Univerzitetnega komiteja ZKS

Nadaljnja reforma in študijska vprašanja

Razširjeni seji UK ZKS so prisostvovali tudi rektor prof. dr. Dolfe Vogelink, sekretar univerze Lojze Piškur, predstavniki društva visokošolskih profesorjev, sekretarji osnovnih organizacij ZK profesorjev in predstavniki študijske komisije UO ZŠJ. Rektor dr. Vogelink je analiziral dosedanje dosežke in slabosti reforme in opozoril na naloge, ki so pred nami.

Da bi izboljšali sistem študija in učne uspehe, je rektor predlagal študijske organizacije, da bi poleg mentorskih grup in svetov letnikov organizirali manjše študijske grupe treh do petih študentov, ki bi jih morala zaradi stalne kontrole prijaviti vodil letnika. Te grupe naj bi stalno evidentirale uspešnost študija.

Za reševanje kakršnih koli vprašanj in problemov pa bi bilo potrebno pogostejše sestajanje študentov in profesorjev. Rektor bo to prakso za bodoče še okrepil. Podobno bi morale uvažati vse fakultete in ne samo to. Ne se sestajati s študenti le takrat, kadar oni to prosijo, pač pa bi moralo to postati stalna oblika. In če študentov ne bi bilo, bi jih morali sami poklicati, da se vodstva spoznajo z njihovimi problemi in težavami, — je poudaril dr. Vogelink.

REORGANIZACIJA FAKULTET

V nadaljnji analizi reorganizacije fakultet je tov. rektor poudaril, da o tem vse premalo razpravljamo. Reorganizacija univerze je nujna in je pogoj za dvig gospodarstva, ker postaja univerza taka kot je, ena bistvenih ovir za dvig in nadaljnji razvoj našega gospodarstva. Rektor je poudaril, da se prve mere o skrajšanju študija našleš ponekod na precejšen odpor, čeprav reformirana univerza ne pomeni avtomatičnega krajšanja študija, temveč s študijem v treh stopnjah pomeni istočasno krajšanje in podaljšanje študija. V bistvu pa pomeni tak študij samo izraz velikih potreb našega gospodarstva in družbe nasploh, ki se čedalje bolj diferencira.

Naš gospodarski razvoj je rodil nove poklice, za katere mora dati kadre univerza. Treba je narediti analizo o potrebi kadrov oziroma analizo tipa ali profila potrebnih strokovnjakov. Operativna to čestokrat težko dela, zato lahko univerzitetni profesorji bistveno pomagajo pri tej analizi. Vendar so tudi taki profesorji, ki čakajo, da jim bo operativna povedala, kaj rabi, sami pa sedijo prekritih rok.

Zaradi tega je treba enotni študij razbiti in dati tudi več diplom. Stvar podiplomskega študija je več ali manj dozorela, ker so potrebe po raziskovalnih kadrih v gospodarstvu izredno narašle, zato je postal podiplomski študij skoraj reden in normalen pojav za ljudi, ki imajo to pogoje. Operativna potrebuje analitično-raziskovalca. Zato je treba tipično raziskovalne probleme iz prvih dveh ciklov prenesti v tretjega. V prvih dveh ciklih gre predvsem za pridobitev dobrega operativnega kadra. Ta tip rabi manj teoretičnega študija, pa več praktičnega. Zgrešno pa bi bilo smatrati ta tip strokovnjaka za manj vrednega od drugega.

Po nacionalni analizi stanja na univerzi se je razvila obširna razprava.

Tajnik univerze Lojze Piškur je poudaril, da bi bilo treba čimveč ljudi seznaniti o prihodnjih načelih študija na univerzi. Zdi se, da niso vsi ljudje na univerzi najboljše seznanjeni o cilju reforme. Tudi študentovska organizacija bi morala več razpravljati o reformi. Tovariši Piškur je tudi poudaril, da se marsikatera fakultetna uprava preveč dosledno, v škodo študentov, drži statuta, čeprav je le prehodni in ga bo treba še spreminjati in dopoljevati.

Posebno razgibana je bila razprava o dejnosti predavanj in študijskih programov nasploh, ki je lahko strnemo v misel, da pri tem ne gre samo za obrambo marksizma, pač pa bi morala biti vsa predavanja z marksizmom prežeta.

Na razpravi so še posebej poudarili, da bo treba več pozornosti posvetiti študentom iz prakse, ki so se letos prvič vpisali, prav tako pa tudi izrednim študentom in študentom iz drugih držav.

UREDNIŠTVO

tribune

ZELI SREČNO 1960. LETO VSEM SVOJIM SOBELAVCEM IN BRALCEM, ŠTUDENTOM LJUBLJANSKE UNIVERZE, PEDAGOŠKEMU KADRU, ČLANOM VSEH FAKULTETNIH SVETOV IN FAKULTETNIH UPRAV, ČLANOM UNIVERZITETNEGA SVETA IN UNIVERZITETNE UPRAVE. VSEM ZELIMO VELIKO ŠTUDIJSKIH IN DELOVNIH USPEHOV.

Spomenik bratstva in enotnosti mladine vsega sveta

Udeleženec velike mednarodne študentske akcije v Sakiet Sidi Youssefu, pripoveduje o svojih doživetjih

Pred dobrim poldrugim letom bi le malokdo v Tunisu vedel kaj povedati o Sakiet-Sidi-Youssefu, zaselku na meji med Tunizijo in Alžirijo. Danes pozna to ime ne samo sleherni Tunizijec in Arabec, ampak je postalo znano vsemu svetu. Poznano je po francoskem bombardiranju v lanskem februarju, ko je pod ruševinami ostalo sedemindeset trupel, med njimi enajst učencev v sakietški šoli. To dejanje je izzvalo globoko ogorčenje vsega naprednega človeštva.

Letos poleti pa je Sakiet dobil nove prebivalce: 150 študentov iz 60 dežel vseh kontinentov je pomagalo v vasi, ki je že skoraj obnovljena, gradi novo šolo. Sakiet je po

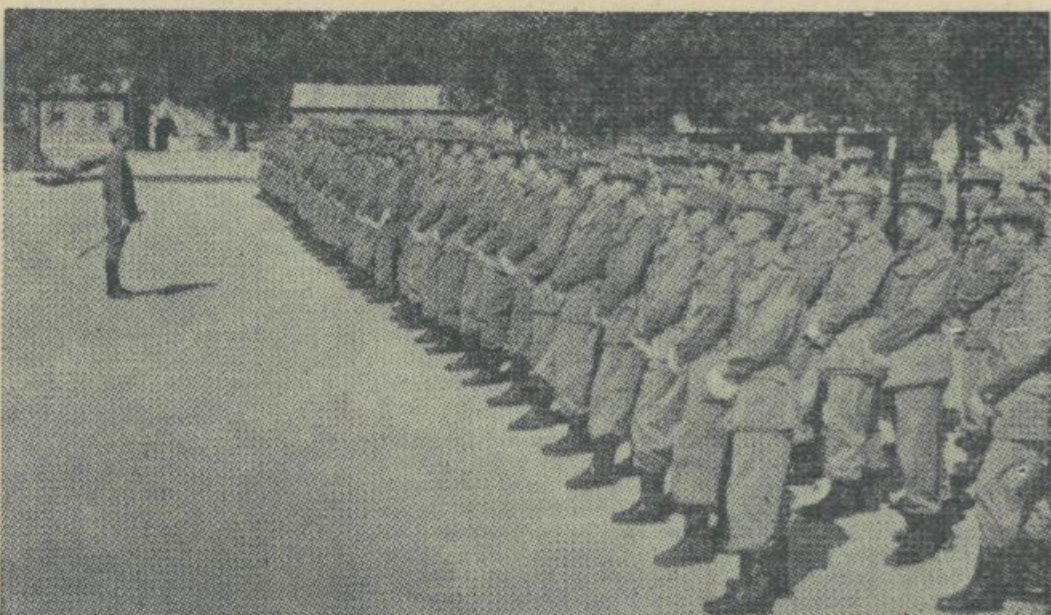
jni se je vožnja zdela še daljša. Zadnjih 40 km je vozil pred nami s strojnico oborožen jeep, ki naj bi nas navdal z občutkom varnosti. Ob prihodu so nas prijazno sprejeli do zob oboroženi tuniški vojniki in nehoti sem se spomnil na podobne prizore, ki jih pri nas v Evropi navezujejo na zadnjo vojno. Francoski re-flektorji z alžirske strani, ki so vsako noč tipali po zvezdnatem afriškem nebu, razno-barvne rakete, ki smo jih sicer navajeni gledati le ob proslavah, in zamolklo oddaljeno streljanje na alžirskem ozemlju nas je vedno znova opozarjalo, da je nedaleč od nas vojna, ki bo odločila o usodi alžirskega ljudstva. Francoska letala so stalno obletaval me-

Ko so pozneje prispeli v tab-or vzhodnoevropski študentje in Kitajci, je obravnava med-narodnih odnosov dobila več-krat zelo ostre oblike, vendar pa to v glavnem ni kalilo res-tovariškega vzdušja v naselju. Z vzhodnoevropskimi kolegi smo se kar dobro razumeli. K temu je precej pripomogla so-rodnost jezikov in seveda tudi naša slivovka in ruska vodka. Slabše kot z Rusi, Poljaki, Romuni, Madžari, Čehi in Bolgari pa smo se razumeli z Albanci, ki so takoj ob pri-hodu začeli z napadi in oči-tanji, ki jih že od prej po-znamo iz govorov njihovih vo-diteljev in albanskega tiska. S Kitajci smo imeli manj sti-kov, ker so se iz bojazni pred »revizionizmom« ves čas iz-ogibali zblizanja z nami.

Organizatorja campa, UGET in COSEC, sta poskrbela, da smo med našim bivanjem čim bolj spoznali deželo in nje-ne ljudi. Na dveh ekskurzijah smo z avtobusom prepotovali nad 2000 km in si ogledali skoraj vso deželo. Obiskali smo francosko vojno bazo Bizerto, pristanišča Tabarka, Souste in Sfar, zgodovinska mesta Kartagina, Dougga in El Djem, staro arabsko mesto Kairouan z najstarejšo moše-jo v severni Afriki, ki po-meni za afriške muslimane to, kar Meka za azijske. Zaradi izredne vročine je v tem me-stu sredi obsežne puščave le malo Evropejcev. Pomembni spomeniki stare arabske arhi-tekture, arabski način življe-nja in 3500 mošej (mesto ima

državnik in dolgoletni voditelj tuniškega naroda je napravil na vse udeležence močan vtis. Mesec in pol našega bivanja je bil hitro mimo. Udeleženci so se razšli na razne konce sveta: na Japonsko, na Hai-ti, v Brazilijo, v Rodezijo, na Island...

Sola je ostala. Ostala je kot spomenik enajstim ubitim dečkom in deklam, ki so jih našli pod ruševinami bom-bardirane šole. In kot spome-nik, kot simbol enotnosti in solidarnosti študentov vsega sveta.

Študentje v Francovi Španiji služijo rok v posebnih vojaških oddelkih

Potovanja so najboljša oblika za medsebojno spoznavanje in razumevanje

X. mednarodna konferenca za študentska vprašanja

Oktober je bila na Škotskem X. mednarodna kon-ferenca za potovanje študentov. Prisostvoval ji je tuči tovariš Dragan Ilić, direktor Biroja za mednarodno za-menjavo mladine. Prosili smo ga, naj nam odgovori na nekoliko vprašanj. Zaradi pomanjkanja prostora objav-ljamo intervju nekoliko skrajšan.

1. vprašanje: Predstavniki našega Biroja že 10 let so-delujejo na konferenci. Kako ocenjujete njegovo dosedanje delo?

Med 10-letnim delovanjem konference je nastalo na dese-

rojev številne ugodnosti in po-puste.

Konferenca je omogočila iz-menjavo izkušenj in izdelavo skupnega programa aktivnosti. Posebno važni pa so konkretni dogovori.

onemogoča univerzalni karak-ter.

2. vprašanje: Kakšen je vaš osnovni vtis s konfe-rence?

Po mojem mnenju so na kon-ferenca prišlo močno do izraza slabosti, o katerih sem že go-vo-ril. Na neenakopravnih od-nosih se ne more razvijati uspešno sodelovanje. To se je po-sebno jasno pokazalo pri sode-lovanju z Vzhodom. Tudi spre-menje...

birojem, ki jih COSEC ne želi na konferenci.

Bili smo tudi pri temu, da se sedež konference prenese v Amsterdam, ker je v Leidenu (blizu Amsterdamu) sedež COSEC, kar konferenco še bolj stavlja pod njen vpliv in posa-menzim nacionalnim birojem zmanjšuje možnost za organiza-cijo te konference, kot je to bilo doslej.

Nastopili smo tudi proti odo-britvi delegatskega statuta tu-rističnega biroja iz Španije, ker je vezan na nacionalno unijo, ki ni predstavnik španskih štu-dentov. Pri tem smo se sklice-vali na neko resolucijo COSEC s MSK v Peruju, v kateri sta obsodili isto nacionalno unijo.

TEŽAVE Z VOJASKO SUKNJO V FRANCJI

Na kongresu francoske na-cionalne unije UNEF v Parizu, ki je bil sklican zaradi odlaga-nja služenja vojaškega roka, so predstavniki lokalnih štu-dentovskih unijs izjavili, da so odgovorni organi v skoraj vseh slučajih odložili služenje vojaškega roka po kriterijih, za ka-tare se je borila UNEF. Vendar so študentski predstavniki poudarili, da se ne morejo za-dovoljiti z neuradnimi obljuba-mi in da pričakujejo formal-no soglasje vlade.

Predstavniki generalnih štu-dentovskih združenj, ki so pri-sostvovali temu izrednemu se-stanku so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo odpravo za-kona, ki ga je vlada sprejela 8. avgusta in ki ukinja odlaga-nje služenja vojaškega roka.

Zakon je označen v resoluciji kot ilegalen in nov napad na francoske univerze. Študentje v resoluciji protestirajo proti žrtvovanju bodočnosti dežel zaradi nadaljevanja alžirske vojne. Udeleženci kongresa so se odločili, okrepijo borbo proti zakonu in izstopiti iz Nacio-nalne mladinske vojne komi-sije.

Če študentskim zahtevam ne bo ugodeno, bodo organi-zirali generalno stranko v vsej Franciji. Predsedniki general-nih študentskih unijs v Pari-zu in nekaterih pokrajinah so se domenili za sestanek, na ka-terem bodo določili praktične detalje in dolžino stavke.

Kakšno stališče je za-stopala naša delegacija?

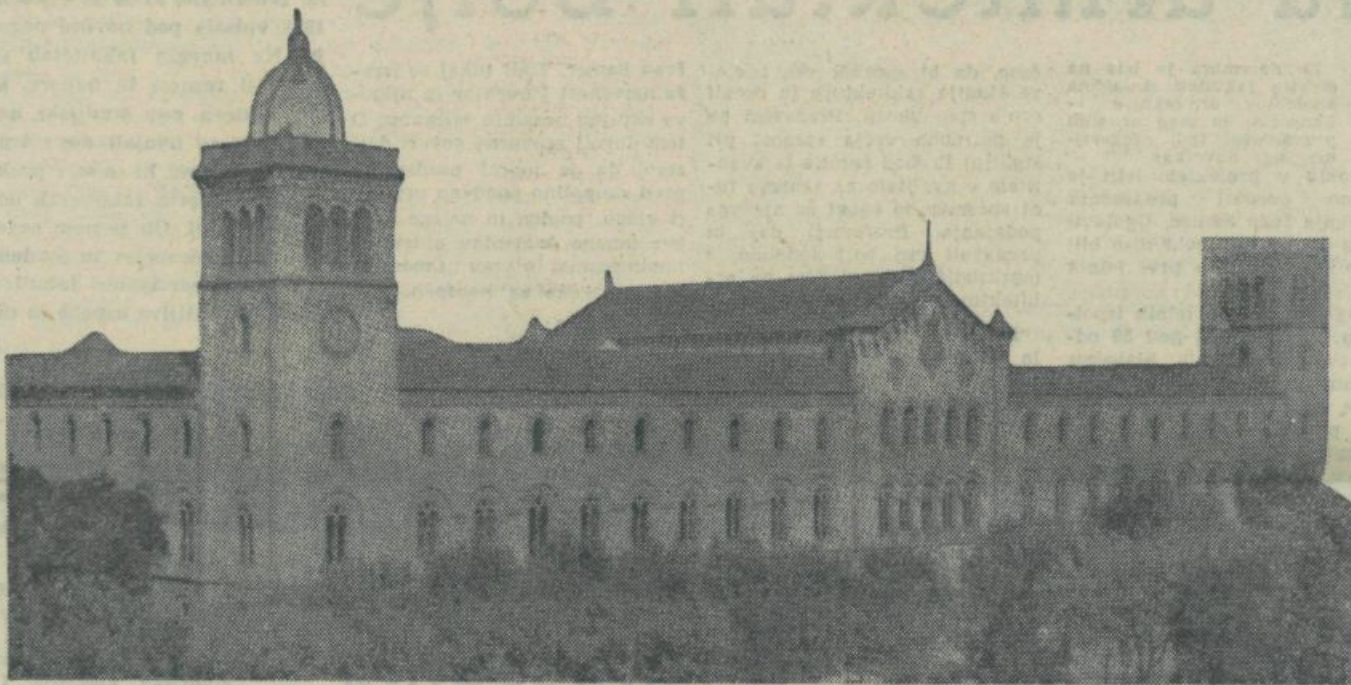
V resoluciji, ki smo jo pre-dlagali, poudarjamo, da ne vidi-mo vzroka, zakaj ne bi imela ta konference univerzalen karak-ter, saj rešuje vprašanja ki so najprimernejša za splošno sode-lovanje v študentskem svetu. Pozdravili smo novo možnost dobivanja delegatskega statuta, vendar smo poudarili, da sistem glasovanja to onemogoča tistim

V zimskih mesecih šolskega leta 1957-58 se je Frankova vlada odločila za temeljite ukrepe. Povod za intervencijo je bil manifest, ki ga je izdal zbor študentskih delegatov v Madridu. Da bi preprečila večje nered, je policija zaprla le manjše število študentov-skih voditeljev. Kmalu na to je vlada izdala zakon o »aka-demski disciplini« in na novo organizirala SEU.

V začetku leta 1958-59 so se uprli študentje prava. Iz svo-je srede so izgnali falangistične študente in ob obletnici ustanovitve SEU uničevali njene oznake. Istočasno je eksplodirala bomba v neki pi-sarni SEU. Preprečili so pre-davanja falangističnim profe-sorjem in v Kataloniji so kot izziv vladi organizirali kulturni miting. V času teh dogo-dkov so zaprli 51 študentov in več profesorjev. Ko so profe-sorje izpustili, so jim študent-je izražali tako očitno naklo-njenost, da jim je bila polici-ja prisiljena določiti hišni pripor.

Po tem je izbruhnila naj-daljša stavka v času Franko-vega režima. Pripravili so jo študentje rudarstva, podpri-le so jih tehniške šole. Poklo-nitev slavnemu poetu Anto-niu Machado ob obletnici nje-gove smrti se je spremenila v mogočno študentsko ma-nifestacijo. Nemiri vseh vrst se ponavljajo iz dneva v dan in pravega univerzitetnega življenja je v Španiji zelo malo.

Rojstvo študentskega gi-banja pred tremi leti je za-četek nove dobe za španske študente in španski narod. Frankov režim je pred svojim koncem in ta konec bo pome-nil prepoved Španije.

Univerza v Barceloni je bila eden najvažnejših centrov študentskega odporne gibanja

40.000 prebivalcev) dajejo me-stu sloves najbolj arabskega mesta sveta.

Na naši drugi ekskurziji nas je v svoji rezidenzi v Mona-stiru sprejel tuniški predse-dnik Burgiba in se precej časa pogovarjal z nami. Izkušen

tine birojev pri evropskih na-cionalnih unijah. To je potrebno zaradi koordinacije in boljših pogojev dela. 34 turističnih bi-rojev v Evropi in Ameriki je z letos omogočilo letovanje okrog pol milijona študentov. Razen tega imajo študentje preko bi-

rojev številne ugodnosti in po-puste. Konferenca je omogočila iz-menjavo izkušenj in izdelavo skupnega programa aktivnosti. Posebno važni pa so konkretni dogovori.

legatski status vsem turističnim birojem, ki predstavljajo na-cionalno unijo študentov svoje dežele, v kolikor dobijo dve tretjini glasov, ne rešuje polo-žaja. Zakaj ne, vam odgovorjam v 3. odgovoru.

Rast »uporne generacije« v Španiji

Kako se je začel upor španskih študentov proti uradni študentski organizaciji in Francovemu režimu

Uradna španska študentov-ska organizacija Sindicato Espanol Universitario (SEU) je nastala pred špansko državljansko vojno kot borbeno falangistična organizacija z majhnim številom članstva. Frankova vlada jo je po letu 1939 priznala za edino študen-tovsko organizacijo in jo defi-nirala za »državni organizem, s pomočjo katerega lahko po-stanejo študentje del nacio-nalnega življenja.« SEU je vodila in nadzorovala falanga. Predsednika SEU določi ge-neralni sekretar falangistične partije. Predsednik je član parlamenta in ima skoraj ne-omejeno oblast v upravljanju organizacije.

Takoj po državljanski vojni je SEU z vojaško disciplino uspešna obdržala študentsko gibanje v svojih rokah. To ji je bilo še toliko lažje, ker se je večina študentov rekrutirala iz srednjih in višjih slo-jev, ki so se postavili po re-voluciji na zmagovito stran.

Počasi pa se je začel pojav-ljati v vrstah študentov od-por proti vladajoči falangi, vendar do odkritih nasprotov-anj še ni prišlo. Majhne, sla-be in neorganizirane skupini-ce so bile ob prvem sumljiv-em znaku hitro zatrite. Veči-na študentov pa je bila v tem času do svoje organizacije in-diferentna. Organizacijo je za-nje predstavljala le članarina in sem in tja odgovor na ka-kšno birokratsko vprašanje.

Prvi znaki upora in nego-dovanja so se pojavili med študenti karlisti (karlisti so bili pristaši starega monarhi-stičnega režima). Ker jih je

bilo malo, tudi njihova nes-o-glazna s SEU niso prišla do izraza.

Kmalu za tem pa se je po-javilo med študenti ilegalno gibanje. Oživila je stara štu-dentska organizacija FEU. Ta liberalna organizacija z le-vičarskimi tendencami je bila precej aktivna pred držav-ljansko vojno. Kljub temu, da je mala skupina delovala v globoki ilegali, jo je državna policija odkrila in likvidirala.

V teku let se je indiferent-nost študentov začela spre-menjati v negotovanje in odkrit odpor. Ta razvoj je bil zlasti očiten po letu 1952, ko je do-bil manjšo podporo tudi v državni upravi. Znak narašča-jočih moči upora je demon-stracija leta 1954 proti britan-ski okupaciji Gibraltarja in se je spremenila v masovno de-monstracijo proti policiji in

voditeljem SEU, ki so demon-stracijo organizirali.

Leta 1955 je skupina štu-dentov prava in filozofske or-ganizirala tako imenovan kon-gres mladih pisateljev, ki je kmalu postal zelo popularen. Oktobra istega leta se je ob-smrti filozofa Ortega y Gas-seta na njegov poziv udeležilo posmrtnega marša nad 2000 študentov.

V tem času je tisoče štu-dentov podpisalo manifest, ki je zahteval razpustitev SEU in sklicanje kongresov svobod-nih študentov. Stevilni štu-dentje so odvrgli znake falan-gistične stranke. Falangistični študentje so se poslužili na-silnih metod iz prejšnjih let, toda sedaj se jim je uprta ve-čina študentov.

Januar in februar 1956 predstavljata preobrat v špan-skem študentskem gibanju.

III. skupščina unije latinsko-ameriških univerz

Na nedavni III. skupščini Unije latinsko-ameriških uni-verz v Buenos Airesu je bilo zastopanih 70 ameriških uni-verz.

Delegati so obsodili vse oblike kolonializma v Latinski Ameriki in vse izraze imperi-alizma in diktature v Domi-nikanski republiki, Nikaragvi in Haitiju. Objubili so vso pomoč in solidarnost kubanski revoluciji in poudarili herojsko stališče dekana nikaraski-univerze dr. Marijana Fija-losgila, ki so ga pregovarjali So-mozini plačanci. V ostalih reso-

lucijah so zahtevali obrambo prirodnih bogastev in kulturnih vrednot latinsko-ameriških dežel.

V eni izmed resolucij, ki jih je sprejela skupščina, so obso-je-ni vsi poizkusi rušenja miru, suverenosti, priznanja samo-odločbe in vsaka uporaba eko-nomske ali vojaške moči z na-menom, da zastrašijo druge na-rode. Izraženi so bili tudi ostri protesti proti nuklearnim eks-perimentom na Južnem Atlan-tiku, ki so jih lanske leto iz-vršile ZDA, in proti takih eks-perimentom v ostalih delih sve-ta. Skupščina je obsodila sode-

lovanje v proizvodnji atom-skega orožja in podprla zamisel o ustanovitvi organizacije, ki bi kontrolirala vse nuklearne in-stitute na svetu.

Polnomočja predstavnikov univerz San Domingo in Asu-nsijske v Paragvaju niso bila potrjena na osnovi predloga skupščine, da so »univerze v deželah diktatorskim režimom-lahko sprejete v članstvo unie-le tedaj« je jasno pokažejo, da uživajo akademsko svobodo. Predlog, ki ga je postavila Venezuela, so podprli tudi ku-banski delegati.

Sodelovanje — najkonstruktivnejši prispevek borbi za mir

Ob proslavi 20. letnice 17. novembra 1939. leta, ko je v Pragi prišlo do odpora češkoslovaških študentov proti nemškemu okupatorju, (tedaj je bilo ubitih 9, interniranih pa 1200 študentov), sta študentski svet CSM in Mednarodna zveza študentov organizirala v Pragi mednarodno študentsko konferenco za mir, ki je trajala od 11. do 15. novembra 1959. Kot predstavnika ZŠJ sta se je udeležila tovariša Vukasin Stambolij in Miloš Beljić.

Prva povojna mednarodna študentska konferenca za mir je bila v času popuščenja mednarodne napetosti in bi v študentskem svetu morala predstavljati nadaljnjo vzpodbudo za razširitev mednarodnega študentskega sodelovanja, ki je precej omejeno zaradi blokovske opredelitve študentskega gibanja. Kako je konferenca izpolnila to, po našem mnenju, osnovno nalogo?

Na konferenci je sodelovalo 31 delegatov nacionalnih študentskih uni, kar dokazuje naraščajoče zanimanje študentskih organizacij za ohranitev miru in napredek v sodelovanju. Na konferenci je bila zaupana odstopnost nacionalnih študentskih organizacij iz zapadne Evrope; sodelovala je samo Francija. Člani nekaterih evropskih študentskih in drugih mednarodnih organizacij so prisostvovali konferenci kot opazovalci.

Referat o vlogi študentov in njihovih organizacij v borbi za mir je prebral Jiří Pelikan, predsednik MSS.

Konferenca je bila po svoji priložnosti in načinu obravnavanja vprašanj v največji meri orientirana na aktualne probleme v mednarodnih odnosih in manj

na diskusijo o vlogi študentov in njihovih organizacij v borbi za mir. Konferenco bi lahko označili za prigodno manifestacijo, posvečeno borbi za mir. Gotovo je, da bi bila vloga konference še večja, če bi se v diskusiji bolj obravnavale možnosti za napredek mednarodnega študentskega sodelovanja, ki je najkonstruktivnejši prispevek študentov v borbi za mir.

V diskusiji sta predstavnika Zveze študentov Jugoslavije poudarila, če govorimo o vlogi študentov in njihovih organizacij v borbi za mir, mora vsebinsko te borbe predstavljati v prvi vrsti razvijanje mednarodnega študentskega sodelovanja. Možnost takega sodelovanja je v vrsti skupnih problemov in nalog, ki jih imajo današnji mladi ljudje kot člani ne samo nacionalne, temveč tudi svetovne skupnosti in kot študenti z mnogimi skupnimi profesionalnimi interesi in potrebami.

Enotnost študentov je bila ustvarjena v borbi proti fašizmu med drugo svetovno vojno. Zaradi ohranitve miru moramo doseči skupno sodelovanje študentov vsega sveta. Borba za mir ni neko ozko politično vprašanje, temveč največje družbeno

vprašanje sodobnega sveta, življenjsko vprašanje naše generacije in elementarna potreba človeštva.

V sodobnem študentskem gibanju je viden porast aktivnosti študentov in njihovih organizacij za ohranitev miru. Na kongresih študentov Latinske Amerike, na študentski konferenci v Bandungu, na V. kongresu MSS v Pekingu, na VIII. mednarodni študentski konferenci v Peruju in številnih nacionalnih študentskih zborovanjih so izražali študenti svojo privrženost k borbi za mir. Izhajajoč iz takih stališč je ZŠJ vedno zavzemala jasna stališča do osnovnih vprašanj borbe za mir in aktivno sodelovala v vseh pomembnih mednarodnih dejavnostih. Samo v preteklem letu je ZŠJ organizirala sedem mednarodnih zborovanj.

V že omenjenem referatu je bila Jugoslavija omenjena le ob naštevajanju dežel, katerih študentje so se borili v drugi svetovni vojni, zamolčana pa so bila naša današnja stališča in aktivnost Zveze študentov Jugoslavije. Da to ni slučaj, dokazuje dejstvo, da so bila posamezne dežele omenjene večkrat. ZŠJ pa ni omenjena med organizacijami, ki so zavzele odločno stališča za obrambo miru. Referat ne omenja naših znanih stališč do priprav na eksplozivno atomoško borbo v Sahari in obojevanja zapadnonemške vojske z atomoškim orožjem. V referatu se vrstijo akcije, ki so jih pripravile posamezne nacio-

nalne študentske organizacije. ZŠJ ni omenjena niti enkrat, in še več kot to. V referatu se »pozdravlja dejstvo, da je VIII. mednarodna študentska konferenca v Peruju sprejela resolucijo o miru in protiatomskim poskusom.« pri tem pa se pozablja na ZŠJ, ki je bila predlagatelj in iniciator teh resolucij. Upravičeno se sprašujemo, čemu služijo zamolčanje politike in stališč ZŠJ. Gotovo je, da ta »vloga« ne more predstavljati prispevka k razvoju študentskega sodelovanja in borbi za mir.

Konferenca je nudila priložnost za neposredne pogovore med delegati, kar ima gotovo poseben pomen. Na proslavi 17. novembra so govorili tudi posamezni delegati, tako je jugoslovanski delegat govoril na mitingu v Ostravi. V času konference je imela naša delegacija tudi razgovore s predstavniki CSM o sodelovanju v naslednjem letu.

Miloš Beljić.

S prve azijske razstave študentske fotografije — Chan Kai Yung; V neviht

Proslava III. obletnice SUEZA

Štirindvajsetega decembra so v vsej Združeni arabski republiki svečano proslavljali tretjo obletnico, odkar so morale angleške in francoske čete zapustiti področje ob Sueškem kanalu. Predsednik Naser je ob tej priložnosti arabskemu ljudstvu v svojem svečanem govoru prikazal velike uspehe, ki jih je ZAR v zadnjem času dosegla na zunanje-političnem področju: Sovjetska zveza financira gradnjo asfalskega jezusa; Združene ameriške države si prizadevajo vzpostaviti čim tesnejše gospodarske stike, povrhu vsega pa je ravno na dan proslave Mednarodna banka za razvoj odobrila Združeni arabski republiki kredit za obnovitvena dela na Sueškem prekopu.

Z zanimanjem smo se zato odzvali povabilu arabskih študentov, ki študirajo na naši univerzi, ter se udeležili predavanja, ki so ga ob tej priložnosti pripravili v študentskem naselju.

Tudi mi, čeprav daleč od domovine, vseskozi gledamo razvoj arabskega sveta. Danes, ko pripravljamo to predavanje, želimo seznaniti naše ljubljanske kolege z našo borbo za neodvisnost in svobodo ter z našimi cilji in perspektivami. Mi je, malo v slovenščini, malo v angleščini, pojasnil simpatični Samir, ko sem ga povprašal o njihovih namelih.

Presenečeni smo bili, ko smo zvečer vstopili v kavarno študentskega naselja. Govoril-

ška miza je bila okrašena z zastavami ZAR in Jugoslavije, pa tudi naši študentje so pokazali za predavanje svojih arabskih kolegov precejšnje zanimanje. Ne ravno majhno dvorano so domala napolnili.

Se bolj pa nas je presenetil govornik, mlad, visok arabski študent ekonomije, ki nam je spregovoril v najčistejši slovenščini. V kratkem predavanju je prikazal razvoj sueškega vprašanja in njegov vpliv na gospodarski in politični razvoj arabskega sveta. »Arabski pregovor pravi, da vsako zlo rodi tudi dobre posledice,« je dejal, »tako je tudi Egipt izšel iz boja za Sueški kanal močnejši, pridobil si je novih prijateljev ter okreplil prijateljske vezi med arabskimi državami.«

Po predavanju smo se še dolgo v noč zadržali v prijateljskem razgovoru z arabskimi študenti.

III. latinsko-ameriški študentski kongres

Skliče naj se konferenca okrog mize vseh študentov sveta

Tretji latinskoameriški študentski kongres je soglasno sprejel sklep, da bodo v začetku leta 1960 organizirali latinskoameriško mladinsko konfe-

renco, da bi dosegli enotnost latinskoameriške mladine. Sprejet je bil tudi predlog za sestanke študentov Azije, Afrike in Lat. Amerike in da prevzame iniciativo za organizacijo Mednarodnega pripravljalnega komiteta, ki bi sklical konferenco okrog mize vseh študentov sveta.

Dnevni red je vseboval med drugimi točkami tudi vlogo latinskoameriških univerz, prosvetno in administrativno reformo univerz, imperialistično agresijo v Latinski Ameriki in njen vpliv na politično, ekonomsko in kulturno življenje, enotnost svetovnega študentskega gibanja in latinskoameriških študentov in sodelovanje v borbi za mir na svetu.

Kongres je obsodil ustanavljanje privatnih in cerkvenih univerz v Latinski Ameriki in ponovno poudaril pomoč latinskoameriških študentov državnemu sistemu vzgoje. V resoluciji o političnih problemih, ki jo je sprejel kongres, je obsodil kolonializem v Latinski Ameriki in izražena podpora boju za neodvisnost narodov Malaje, Alžira, Cipra, Afrike,

Portorika in drugih kolonialnih dežel. Kongres je obsodil kolonialni sistem v Portoriku in zavrnil karakterizacijo otoka kot »svobodne države« ZDA. Portoriška delegacija je imela popoln status delegata nacionalne unije s pravico glasovanja in sodelovanja v diskusiji.

Na kongresu so poudarili, da so latinskoameriški narodi mnogo pretrpeli zaradi imperialistične eksploatacije. Imperialisti so podpirali diktaturo, vsiljevali agresivne vojne pakete, organizirali vojne borbe v zaslužnih deželah in se z vsemi močmi trudili preprečiti industrializacijo dežel.

Kongres je sklenil osnovati komisijo za kolonialne probleme v Ameriki, ki bi obiskala ameriške kolonialne dežele in pripravila poročila za IV. kongres latinskoameriških študentov.

Med posebnim poročilom so bila poročila portoriških in guatemalskih delegatov. Razne komisije so poslušale poročila o pripravah za intervencijo na Kubi, o antidiktatorski fronti v Latinski Ameriki in kontroli ZDA nad Haitijem.

Atomska nevarnost nad Saharo

Generalna unija muslimanskih študentov Alžira (UGEMA) je v svoji izjavi zaradi nameravanih francoskih atomskih poskusov v Sahari pozvala vse študentske in mladinske organizacije po svetu, naj se aktivno pridružio kampanji, ki jo vodijo vsi mladi Afrikanci proti uresnitvi francoskih načrtov. UGEMA je zahtevala, naj omenjene organizacije izrazijo svojo solidarnost z afriškimi narodom s prirejanjem sestankov, javnih demonstracij in pošiljanjem protestnih brožur francoski vladi in Generalni skupščini ZN.

V izjavi omenjajo, da je UGEMA še pred nedavnim opozarjala svetovno študentsko javnost na nevarnost teh poskusov, in poudarjajo, da so o tem problemu razpravljali na

številnih regionalnih in mednarodnih manifestacijah: na I. panafriški študentski konferenci, v vseh afriških nacionalnih uni, in v Severnoafriški študentski konferenci in sprejeli resolucije, ki obsojajo francoske načrte.

V času popuščenja mednarodne napetosti se francoska vlada kljub soglasni obsodbi in protestom trdno drži svojih načrtov in nadaljuje s pripravi za poskuse v Sahari. Čeprav francoski načrt očito ogroža življenje velikega dela človeštva, francoska vlada upa, da bo s temi poskusi prestrašila afriške narode, ki se bore za svojo nacionalno neodvisnost, in še posebej alžirski narod.

tribuna 51

Notranji minister rešuje vprašanje prenapolnjenosti zahodnonemških univerz

Vsak četrti študent mora zapustiti univerzo

V zadnjem času je vedno več govora o rešitvi nemškega vprašanja. Bo tudi tu prevladoval duh campdavidskih razgovorov? Vsaka vlada po svoje doprinese k oživiljanju aktivne kookeistenc. Gotovo pa ne gre pri tem zanemarjati tudi skrbj za kulturno doraslost svojih naro-

sokošolcev se je nevarno približalo številki 200.000, ki ji pa sedanje institucije niso kos.

Člen 12. ustavnega zakona jasno določa vsakemu državljanu izbiro pri vrsti izobrazbe. Zato je morala zaščititi vsakogar vsebina v hipu splošno znanega apela zveznega min-

daže pri tej novi vrsti dokazati vsakemu študentu, bi bila njegova visokošolska zrelost. Vendar, kaj ne bi pomenilo to preobčutno selekcijsko, da bi se le nekaterim resnično nadarjenim dovolil prestop univerzitetnega praga? Zvezna nemška republika nima preveč visokošolskega kadra in študentov, ampak premalo visokih šol. Številka 200.000 ne pomeni neke izpolnjene norme, ki se je ne bi smelo prekoriti. Zato je vstanele uradne študentske predstavnice na političnem provizoričnem numerus clausus zares čuden. Saj pomeni nedavna izjava ministra Schröderja korak v politični kulturni režim za časa absolutizma, ne pa prispevek k prožnejšemu prilagajanju in reševanju perečih problemov.

div. Nič ni čudnega, če zahodnonemški študentje zlasti od meseca novembra dalje vse bolj zavistno opazujejo skrb vzhodnih držav za kulturni procvit svojih narodov. Neposreden povod za to je treba vsakakor iskati v prenatrpanih univerzitetnih ustanovah. Sami študentje je pravilo, da bi se dala zložiti himna v čast naložbam, ki jih morajo izpolnjevati v obliki obiska predavanj, praktičnih vaj, izpitov itd. Eno je gotovo: številu vseh zahodnonemških vi-

stra za notranje (!) zadeve Schröderja. »Visoke šole naj preudarijo, če morda njihov standard ne zahteva, da se s pomočjo ostrega merila nadarjenosti in zmognosti približno vsak četrti študent odstrani iz vsake šole.« Tako naj bi se na njegovo pobudo uvedla nova izpitna oblika, čeprav imajo nemški študentje že čez glavo tako imenovanih pred in medizpitov, ustnenih, pisemnih, državnih, fakultetnih ter izpitov marljivo in truda. Edino, kar bi se

21. decembra 1958 so se uresničile sanje velikega egiptovskega voditelja Mustafa Kemale: ustanovljena je bila egiptovska nacionalna univerza. Danes je to največja univerza na Srednjem vzhodu in ena največjih univerz na svetu.

Pobudo za ustanovitev je dal poseben odbor, ki je sestavljen na vrhovi univerze in začel po vsej deželi zbirati denarne prispevke. Ideja je narejena povsod na veliko razumevanje in na prej omenjeni

dan je bila »Egiptovska univerza« ustanovljena. Povabili so profesorje iz drugih dežel, naj pridejo predavati v Kairo. Univerza je imela vse odlike moderne univerze in je odprla vrata vsem domačim in tujim študentom. Po letu 1920 je univerza začela dobivati današnji videz: številni fakulteti in naraslo od prvotnih štirih na današnjih enajst.

Kmalu so začeli graditi tudi študentska stanovanja in povečevati predavalnice. Tako je

danes samo v glavnem univerzitetnem poslopju površina predavalnic 2100 m² in 2500 sedežev za sestanke, kongrese in javna predavanja. Predavalnice so opremljene z vsemi modernimi aparati, z radijskim oddajnikom in kinoprojektorji. Leta 1936 je bila ustanovljena nova javna knjižnica, ki ima danes že preko 280.000 knjig in rokopisov v vseh svetovnih jezikih.

Danes je na univerzi preko 7000 tujih študentov iz Palestine, Sudana, Jordana, Saudske Arabije, Libije, Libanona, Alžirije, Iraka, Kuvaite, Maroka, Jemena, Tunizije, Pakistana, Grčije in Anglije. Študentska organizacija igra veliko vlogo predvsem v realizaciji kulturnega, socialnega in športnega življenja. Študentski svet sestoji iz predstavnikov lokalnih zvez in zvez s posameznimi fakultet. Egiptovska nacionalna študentska organizacija predstavlja egiptovske študente v inozemstvu.

Univerza je ustanovila študentsko bolnico in s tem poskrbela za zdravje študentov. Študentje medicine imajo v njej obvezne vaje in tako neposredno odgovarjajo za zdravljenje, ki je brezplačno.

Egiptovska univerza je ena izmed središč nacionalnega gibanja, ki se mora stalno boriti proti kolonialističnemu pritisku. Že v revoluciji leta 1919 so študentje zahtevali pravice, ki jim pripadajo; prav tako je univerza tudi leta 1952 brez obotavljanja podprla revolucijo. Tudi ob invaziji Suez so študentje prostovoljno vstopili v vrste narodne straže in v osvobodilno vojsko Univerza je zaprla vrata in poslala svoje ljudi na bojišče.

Tako je danes kairska univerza kraj svobode, kraj, kamor prihajajo svobodni ljudje, da bi s svojim sedanjem in bodočim delom prispevali k boljšemu življenju svojega naroda.

TELEGRAMI

SLONOKOŠČENA OBALA. Center za višje šolstvo Republike ob Slonokoščeni obali, ki bo odprt na osnovi odloka Izvršnega sveta Francoske skupnosti, ki je bil sprejet julija, bo imel oddelke za naslednje panoge: prirodne znanosti, pravo in filozofijo. Druge šole bodo ustanovljene pozneje. Center v Abidžanu je pod akademskim pokroviteljstvom univerze v Parizu. — (Features, Paris.)

FRANCIJA. Stanovanjska najemnina se je v večini dvignila za 5–10 odstotkov. Najemnina pa je bila že pretekli november povišana za 10–15 odstotkov. Ta neugoden razvoj pojasnjuje dejstvo, da vlada noče dati dotacij, ki so potrebne za vzdrževanje študentskih domov. Tako morajo povečane stroške prevzeti študentje na svoja ramena. — (L'Étudiant de Paris.)

PERU. Svečano imenovanje novega vodstva Nacionalne študentske unije (FEP), ki je bilo izvoljeno na nedavnem kongresu v Truhilju 15. oktobra na univerzi San Marcos v Limi, je prekinila skupina študentov — pripadniki »Ariste« partije. Napadatelci so uporabljali železne palice in gorjake. Napadeni so se branili s stoli, vendar so se morali po krajšem boju umakniti. Pred univerzo so borbo nadaljevali s kamenjem, dokler se ni vmešala policija. Okrog 400 študentov, ki so bili napadeni, je pred uradnim novinarjem »La Prensa« in »El Comercio« organiziralo demonstracijo v znak protesta proti temu incidentu. (Special report.)

FINSKA. Predloženi davek na študentske plesne je povzročil v vseh študentskih organizacijah Finske veliko zaskrbljenost. Finske študentske organizacije dobivajo namreč večino svojih dohodkov iz družabnih in družbenih aktivnosti. Ta davek pa je spravi v nevarnost kulturne in druge aktivnosti. Študentska delegacija je obiskala predstavnike političnih partij v parlamentu in pojasnila ta primer. Študentje so zahtevali, da upoštevajo njihovo mnenje, predno bodo sprejeli zakon. — (On Dit.)

FILIPINI. Nacionalno študentsko združenje Filipinov (NASAP) je imelo nacionalni kongres od 20. do 26. decembra pod naslovom »Vloga študentov v razvijanju razumevanja in miru v svetu«.

Pomembna karakteristika kongresa bodo številne industrijsko-poljedelske razstave, razstave slik in fotografij, filmi o delu, zdravju, prosveti, industriji, ekonomiji, demokraciji in komunizmu in številne kulturne prireditve. Na kongres so med drugimi povabljeni tudi delegati iz Azije, Afrike, Amerike in Evrope. Prisostvovali bodo tudi politični, kulturni in industrijski voditelji. — (NASAP.)

PORTORIKO. Ob povratku s III. latinskoameriškega študentskega kongresa so organi ZDA aretirali delegacijo Portorika, carinski organi pa so zaplenili ves tiskani material.

Na kongresu je delegacija v javni izjavi poudarila, da so portoriški delegati prišli po pomoč latinskoameriške mladine, da bi rešili svojo domovino. ZDA držijo v svojih rokah portoriški sladkor, carino, pomorstvo, mednarodne odnose, valuto, bančništvo, vojsko, marnarico, pristanišča, teritorialne vode, trgovino, radio postaje, televizijo itd. Življenje v Portoriku nadzoruje Kongres ZDA. 13 odstotkov teritorija Portorika je spreminjenih v vojna oporišča.

JUZNA AFRIKA. Sedem belih članov odprave univerzitetnega kolegija za Afričane Fort Her je bilo odpuščenih z univerze. Upravo nad kolegijem je prevzela vlada na osnovi zakona, sprejeteja na zadnji seji. Odpust je bil pripravljen vnaprej, ker je oddelek za Bantu prosveto smatral, da so ti člani uprave nasprotniki rasne diskriminacije.

Vsi afriški člani uprave so bili ponovno sprejeti, razen prof. Z. K. Mathewsa, ki je bil predsednik Afriškega nacionalnega kongresa in je bil skupaj z drugimi leta 1956 obložen izdaje, vendar je bil pozneje osvobojen. — (The Times.)

SPANIJA. Luisa Alberto Solana Madariaga, študent prava, starega 23 let, je Madridsko vojno sodišče pred nedavnim obsodilo na tri leta zapora pod obzibo, da je ustanovitelj skupine, imenovane Socialistično združenje univerzitetnih študentov. Obtožen je bil tudi, da je sodeloval pri razširjanju letakov, ki so lansko poletje pozivali na nacionalno stavko.

Tožilec je zahteval, da Madariaga obsodijo na šest let zapora zaradi sodelovanja s komunisti. Ta del obtožbe pa je ovrgel branilec, ki je dokazal, da je njegov klient prepričan rimokatolik. — (Madrid report.)

Povabili smo študente iz drugih republik

Bilo je kakšen teden, dva po skupščini ZŠJ ljubljanske univerze. Za našo klubsko mizo smo se zbrali: nekaj članov našega uredništva pa Crnogorec Marko, ki že četrto leto študira v Ljubljani metalurgijo, Ljubo, tudi Crnogorec, vpisan na tekstilnem oddelku od 1956, Asim iz Bosne, ki je tudi že v četrtem letniku, še Srb Zoran, študent kemije od 1957 dalje, Fahrudin iz BiH, študent III. letnika elektrotehnike, Hrvat Zvone, ki se je 1957 vpisal na metalurgijo in še Crnogorec Čedomir in Miljko, ki študirata ekonomijo oziroma arhitekturo.

Povabili smo te študente iz drugih republik, da bi se pogovorili vsaj malo o nekaterih njihovih problemih, katerim včasih posvečamo premalo pozornosti. In v tem, v načinu in v temi je naša novost.

Začetna zadržaja je trajala le nekaj minut, nato pa se je razvil temperamenten razgovor, da je bilo včasih že kar težko priti do besede. Razgovor smo razdelili na več tem, da ne bi po nepotrebnem preskakovali s področja na področje. Prva je bila:

KAKŠNI RAZLOGI SO VAS NAPOTILI, DA STE SE ODLOČILI ZA ŠTUDIJ RAVNO V LJUBLJANI?

ASIM: Po končani srednje tehniški šoli pravzaprav nisem vedel, ali bi študiral ali ne. V Sarajevu takrat ni bilo razen fakultet za gradbeništvo in arhitekturo nobene tehniške fakultete. Torej sem lahko izbral med Zagrebom, Beogradom in Ljubljano. Za vpis na beograjsko fakulteto se jih je prijavilo 600, sprejeli so jih le 81. Zato sem prišel v Ljubljano, za katero so me že prej navdušila lepa pripovedovanja.

MILJKO: S prijateljem sva se dolgo odločala, kje bi študirala. Končno sva sklenila, da bova odšla v Ljubljano, in danes vidim, da nisva poprešila.

ZVONE: Nekatera podjetja vtrajajo pri tem, da njihovi študenti študirajo v Ljubljani. Tako na primer Zenica,

NOVO PREDSEDSTVO UO ZŠJ

ker ima študij metalurgije v Ljubljani že lepo tradicijo. Isto velja tudi za tekstilologijo in arhitekturo.

FAHRUDIN: Gotovo je razlog za to, da se kdaj odloči za študij v Ljubljani tudi to, da morajo na primer v Beogradu delati sprejemne izpite vsi, ki ne dovrše srednje šole z odličnim uspehom.

LJUBO: Sem sicer Beograjec in sem že študiral v Beogradu. Toda strokovnjaki, ki prihajajo z ljubljanskih fakultet, razen morda z medicinske, so mnogo boljše. Poleg tega pa so drugod fakultete tudi obremenjene s predmeti, ki niso neposredno povezani s stroko in ki jih v praksi nikoli ne potrebujemo. Kvaliteta študija na beograjski univerzi tudi ne more biti na taki višini zaradi ogromnega števila študentov. Prav zato tudi selekcija nikakor ni osnovana na objektivnih merilih, ampak po elitni razmišljanju.

MARKO: Iz Beograda je prišlo na metalurško fakulteto nekaj študentov, ki v Beogradu niso naredili matematike. Ko so jo pri nas naredili, so se spet vrnili v Beograd. Vendar je takih malverzij prav malo.

FAHRUDIN: Res jih je malo. Bistveno je to, da je v Ljubljani študij mnogo bolj urejen.

NASLEDNJA TEMA: NAJTEŽJI PROBLEM, S KATERIMI SE SREČATE, KO PRIDEŠTE ŠTUDIRAT V LJUBLJANO?

FAHRUDIN: Vsekakor stanovalski problem in jezik.

ASIM: S stanovalskim problemom bi se moral nujno srečati tudi drugje.

Teže je zaradi jezika. Najslabše je pač prve mesece. V predavalnicah, na primer v inštitutu Jozefa Stefana, bi morali sedeti v prvih vrstah, da bi sploh kaj razumeli.

LJUBO: Izpitate lahko opravljamo v srbsčini. Večji problem je morda zaradi literature, vendar pa ni nikogar, ki bi pri študiju ne uspel samo zaradi jezika.

ČEDOMIR: Na ekonomsko fakulteto sem prišel kot edini bruc z juga. Prve tedne sem bil že čisto iz ravnotežja, predvsem zaradi jezika: junja pa sem delal že izpite v slovenščini.

ZVONE: Jezika se lahko še kar hitro naučiš, po treh mesecih že lahko slediš predavanjem.

LJUBO: Res pa je, da v poznavanju slovenskega jezika pridemo le do neke določene stopnje. Ta stopnja nam sicer za študij tehnike zadostuje, toda za napreje ne. To sem spoznal, ko sem pomagal pri prevajanju Prešerna. Prevod je bil sicer izredno dober in je na Cetinju izšel v 5000 izvodih, vendar smo imeli z njim neverjetne težave. Da bi laže razumeli posebnosti slovenske slovnice, bi potrebovali kakšno posebno predavanja iz slovnice.

ZVONE: Problem je še preveč v Ljubljani je dražja kot

pa v Beogradu in Zagrebu. Tako smo tu v težjih okoliščinah, ne samo mi, ampak tudi vi, Slovenci.

LJUBO: Težko se je navaditi na način prehrane, na krompir opoldne in zvečer, na ajdove žgance in specifičnosti, ki jih pri nas ne poznamo.

ZA TRETJO TEMO SMO NAŠEMU RAZGOVORU POSTAVILI: ODNOS MED ŠTUDENTI IZ RAZNIH REPUBLIK.

ZVONE: Zbližujemo se lahko ob športnih tekmovanjih in v brgadah. Veliko bi nam pomagali tudi klubi, če bi jih imeli. V Ljubljani je za sedaj ustanovljen le Klub ženiških študentov.

ZORAN: Sem odločno proti klubom, ki bi temeljili le na nacionalni bazi in bi služili izolaciji in separatizmu!

ČEDOMIR: Klub bi lahko pomagal brucem, da bi se v Ljubljani laže znašli, študente bi seznanjal s stvarmi, ki se dogajajo v naših domačih krajih, in kot organizacija bi laže prodrla v nekaterimi našimi zahtevami. Seznanjal bi nas lahko tudi s Slovenijo.

LJUBO: Slovenci imate svoje pokrajnske klube. Prav bi bilo, da bi se tudi mi že med študijem seznanjali z naoredkom in problemi domače republike, kamor bomo odšli po končanem študiju.

MARKO: Na fakulteti se vsak takoj vključuje v študentsko organizacijo in sodelovanje v njej je normalno, brez problemov. Mnogo naših je med funkcionarji ZŠJ in ZKJ na ljubljanski univerzi. Primerna oblika za prva zblíževanja med nami in Slovenci so vsakekor brucovanja.

LJUBO: Ko sem bil povabljen na Stajerski ples, je bilo to zame posebno doživetje. Sebe v klubih in njihovih prireditvah lahko spoznaš življenje Slovencev in ga bolje razumeš.

IN VASE POVEZOVANJE S TERENSKIMI ORGANIZACIJAMI?

ASIM: V slovenske terenske organizacije nas je malo vključenih. V Naselju se bomo vsi vključili v SZDL.

LJUBO: Tudi z domačimi organizacijami je slabo. Bolje je le polet. Letos sem bil na praksi v Zrenjaninu, kjer smo študentje ves mesec prirejali predavanja, eno tudi o študiju na ljubljanski univerzi.

Malo se vključujemo tudi v vaše kulturno življenje, pri kinu se vse konča. Težko je tudi s plesom, saj v celih Ljubljani ni najti plesa za študente, ki bi bil na dostojni višini. Prav zato se mi zdi nepravilno, da so postali plesi v Naselju interni. Menzo so vendar zgradili za vse študente!

KAKŠNA BI NAJ BILA VSAJ NAJOSNOVNEJŠA POMOČ ŠTUDENTOM IZ DRUGIH REPUBLIK?

LJUBO: Za materialne probleme je še vedno najbolje najti si honorarno zaposlitev.

MARKO: Za priučetv jezika je najbolje brati čimveč slovenskih časopisov.

ASIM: Veliko bi bilo pomagano, če bi oktobra našli nek zasilen prostor za dobo 10 do 15 dni, da ne bi bili prisiljeni prenočevati po postajah. Ta prostor - naj bi bil seveda le nekako odskočna deska, ki naj bi pomagala, da bi si vsak laže našel stanovanje in uredil druge stvari.

LJUBO: Seveda bomo še vedno navezani na individualno medsebojno pomoč.

IN TAKO SE JE NAŠ RAZGOVOR KONČAL. ČE NAM JE VSAJ MALO OSVETIL IN PRIBLIŽAL PROBLEME IN ŽIVLJENJE ŠTUDENTOV IZ DRUGIH REPUBLIK V LJUBLJANI, LAHKO REČEMO, DA JE NAŠ POSKUS USPEL!

PRVI PLENUM UNIVERZITETNEGA ODBORA ZŠJ

Vrednotila bo praksa

Plenuma so se udeležili vsi člani UO, predsedniki odborov združenj, predstavniki v fakultetnih svetih, sekretar UK ZKS Stane Markič in predsednik CO ZŠJ Franjo Sever. Plenum je v celoti odobril predlog predsedstva UO za posamezne komisije. Po obrazložitvi načrtov čela za prihodnje v posameznih komisijah se je razvila živahna razprava, ki daje slutiti, da se obeta v organizaciji razgibana in živahna dejavnost. V razpravi sta sodelovala tudi predsednik CO ZŠJ in sekretar UK ZKS.

Študijska vprašanja in ideološko delo stopata v ospredje. V zvezi s tem pa se opaža splošna tendenca, da bi bilo treba organizirati delo tako, da bi angažirali čimveč študentov. Ne zaradi tega, da bi se sedaj vsi šli funkcionarje, pač pa z željo, da se prenaša več odgovornosti na združenja, predvsem pa veliko več neposrednih nalog in akcij v letnikih in klubih, pri katerih naj sodeluje čim širši krog študentov. To se pravi, da bi šli pri delu naše organizacije na čim širšo decentralizacijo, predvsem zato, da posamezniki ne bi bili preveč obremenjeni. Srečati moramo, da ne bo nihče pri delu v študentski organizaciji izgubil toliko dragocenega časa, da bi pri tem zanemaril študij. In ne samo to. Letos lahko opazimo, da so prišli v vodstva študentske organizacije ljudje, ki dobro študirajo in niso samo politično in družbeno visoko zavestni.

Danes postavljamo študijska vprašanja na tako ostrino, da ne more biti dober funkcionar, kadar ni najprej dober študent. Študij ni več »rjavina stvar posameznikov, ampak stvar vse družbe, ki v to vloga veliko sredstev; potrebe so tako velike, da je treba čimprej doštudirati. Zaradi vsega tega je predsedstvo UO sklenilo, na plenumu pa so ta sklep v celoti odobrili, da se uvedejo za študente novi kartotečni listi, na katere bodo beležili tudi študijske rezultate in splošno družbeno aktivnost posameznikov.

Vendar te, zgolj administrativne mere ne bi imele posebnih uspehov, če ne bodo stale za njimi zavestne sile. Te mere bi morale biti samo statistični odraz širšega zavestnega hoda za boljše študijske uspehe. Sveti letnikov in letniki kot kolektivni nasploh, v katere se zadnje čase prenaša čedalje več neposrednih nalog in akcij, bi morali če bo potrebno, študente, ki nimajo do študija pravega odnosa, klicati na odgovornost, razpravljal o vsakem posamezniku.

LETNIKI NAJ POSTANEJO OSNOVNE CELICE ORGANIZACIJE

Seveda ne smemo razpravljati samo o rezultatih študija, pač pa prvenstveno o vzrokih,

ki povzročajo take ali drugačne rezultate. V tem času se študentska organizacija bori, da se vsakemu posamezniku posveča več pozornosti, da mu pomaga pri reševanju socialno-ekonomskih, študijskih in drugih problemih.

Podobno je z reševanjem socialno-ekonomskih vprašanj študentov. Subvencije so doslej na osnovi potrebne dokumentacije največkrat s svojimi pripombami neposredno dajali odbor združenj. To ni ne potrebno, še manj pa koristno. Po drugi strani pa je to anahronizem, če trdimo, da bi morali vse take in podobne probleme reševati v letnikih. To prihaja še posebno do izraza letos, ko postajajo vprašanja subvencij in samopomoči z novimi ekonomskimi cenami vse ostrejša. Prav pri reševanju prošnje za subvencije in samopomoč se je dogajalo: da so bile in so še danes na osnovi dobljenih podatkov, pozitivno rešene tudi prošnje takih ljudi, ki bodisi niso teh sredstev nujno potrebni ali pa so politično ali kako drugače nekvalificirani. In to povzroča potem negodovanje in hudo kri. Prepričani smo, da bi se take in podobne stvari veliko bolj objektivno reševale v letnikih, kjer se ljudje med seboj poznajo. S tem in študijsko problematiko pa bi letniške vsebinsko toliko zaposlili, da bi odpadli vsi pomisleki odborov združenj in drugih, češ da letniki niso zreli za reševanje tako delikatnih vprašanj.

Druga zelo važna naloga je večja aktivnost na politično-ideološkem in kulturnem področju. Marsikdaj se govori, da imamo s svobodnimi katedrami, ki pa so na žalost zelo redke, Centrom za marksistično izobraževanje itd., postavljen sistem politično-ideološkega dela, ki bo mimogrede odpravil vse probleme. Menimo, da ne smemo gledati na to tako. Še vedno je zelo važno vsakodnevno ideološko politično delovanje. Na fakultetah imamo še študente, ki jih lahko označimo kot politično in družbeno nezainteresirane, pojavlja se cela vrsta najrazličnejših diskusij in vse to kaže, da je tako delo zelo potrebno. Zdi se, da mora najširše in najbolj aktivno delovati študentska organizacija

prav pri idejno-politični, nekoliko širše, družbeni vzgoji študentov. Mi danes o teh stvareh ne razmišljamo dovolj.

Poleg tega pa je potrebno, tudi svobodnim katedram in Centru za marksistično vzgojo posvetiti dovolj pozornosti. Predvsem je tu naloga odborov združenj, da skupno z osnovnimi organizacijami ZKJ profesorjev in študentov sestavijo programe svobodnih kateder, da bi tako čimprej začele.

MAR RES NI ZANIMANJA ZA KULTURNA VPRASHANJA?

Ne samo to. Vprašanje je veliko širše in zadeva tudi delo centralnih kulturnih skupin njihovih repertoarjev in njihovega vpliva na študente. Podatki, s katerimi razpolagamo, jasno kažejo, da tu nekaj ni v redu. Je bilo delo kulturne komisije pri UO lansko leto res tako neoporečno, da je vsa krivda na študentski masi in na združenjih? Ni morda to tudi ena

od značilnosti našega časa?

Naj bo tako ali drugače, dejstva so zelo porazna. Društvo glasbenikov Slovenije je s kulturno komisijo organiziralo štirikrat 4 koncerte za mladino za 220 din. Prijavi se je celo en sam študent!

Za abonma v operi se je od tolikošte števila študentov prijavilo 50. Podobno je z dramskim abonmajem, kjer so kar sicer razdelili, vendar jih nekaj še sedaj leži na UO, čeprav je bila že druga abonmaj-ska predstava.

Za študentsko gledališko skupino je bilo precej zanimanja, izredni pogoji, vendar se je prijavilo samo sedem ljudi. In še bi lahko naštevali podobne primere, ki izpadejo kot res nerazumljivi.

Težiče razprave na plenumu so bila študijska vprašanja. In v to smer se bo v tem letu odvijala akcija študentske organizacije. Seveda ne smemo tega pojmovati tako ozko.

Novoizvoljeni predsednik Univerzitetnega odbora Janez Rugelj

Štipendija po veljavnih predpisih

(Nadaljevanje s tretje strani) din, izjemoma pa do 8.000,— za študente zadnjih letnikov študija tistih strok, po katerih se čuti posebna potreba, in pa za študente zadnjih letnikov drugih strok, ki so opravili izpite vsaj s prav dobrim uspehom. Za strokovno ali znanstveno izpopolnjevanje pa lahko znaša do 15.000,— din. Državni sekretariat za narodno obrambo pa določa višino štipendij sam s posebnimi predpisi.

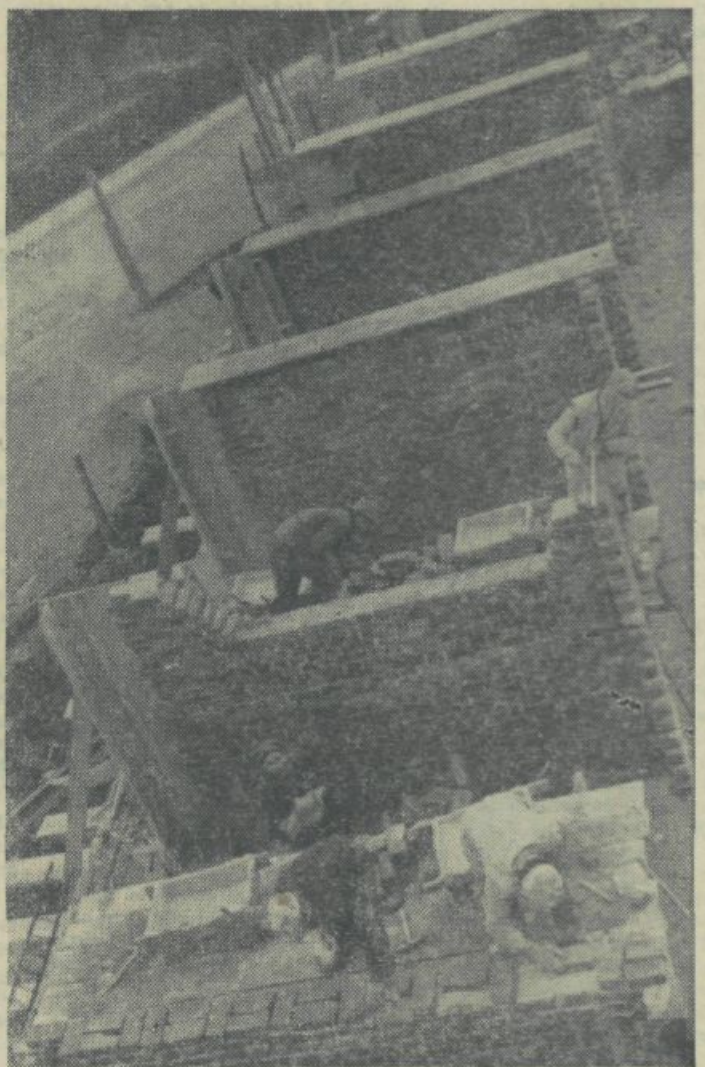
Vse štipendije, razen štipendij, ki jih daje Državni sekretariat za narodno obrambo, se izplačuje študentom na rednem šolanju samo na fakultetah oziroma drugih šolah, na katerih se šolajo.

Pravice in dolžnosti dajalca štipendije in štipendista, kot n. pr. višina štipendije, čas prejemanja štipendije, čas, za katerega se štipendist obvezuje, da bo zaposlen pri dajalcu štipendije, pogoji za ustanovitev ali za odvzem štipendije in drugo, se določijo v pogodbi. Za eventualne kršitve pogodbenih določb so predvidene denarne kazni.

S sredstvi skladov za štipendije upravljajo posebne komisije, ki so v ljudskih republikah, avtonomnih enotah, okrajih in tistih občinah, kjer niso ustanovljeni skladi za štipendije. V teh komisijah ima študentska ali mladinska organizacija tudi svojega predstavnika.

Z ozirom na različna tolmačenja posameznih določb Temeljnega zakona o štipendijah v praksi pa se pripravljajo posebna Uredba za izvajanje ome-

njenega zakona. V praksi so zelo različna tolmačenja, n. pr.: kaj je redno šolanje in kaj strokovno in znanstveno izpopolnjevanje, vprašanje uspeha pri študiju in absolventskega staža, nadalje vprašanje opravičilnih pogojev za podaljšanje štipendije, ali vprašanje izplačevanja štipendije tistim, ki so na zdraviljenju itd. Prav iz razloga, da bi se omenjena in še nekatera druga vprašanja štipendij enotno tretirala in reševala, se pripravljajo Uredba za izvajanje Temeljnega zakona o štipendijah.

Nova stolpnica v Naselju ima že dvojne nadstropji

V naši družbi je razumevanje za mladino

Naš čas je poln presnavljanja, porajanja vedno novih družbenih odnosov in vrednot, ki jih ustvarja boj med različnimi tendencami prehodnega obdobja. Zato ni čudno, da je v odgovorih na naše prvo vprašanje vse to družbeno prelivanje prišlo do polnega izraza obenem s pripravljenostjo mladih, da se vanj vključijo in v njem uveljavijo svoje k napredku usmerjene težnje.

Mladina, kot kažejo odgovori, vidi v naši stvarnosti dovolj, še preveč problemov, vrednot in priložnosti, ob katerih lahko ustvarjalno sodeluje v splošnih naporih za uresničitev idealov naše revolucije. Skoraj vsi vidi veliko možnosti in tudi vzpodbude, ki jih nudijo različne oblike dela naših družbenih organizacij, predvsem Zveze študentov, in seveda sistem naše neposredne demokracije — družbenega upravljanja. V tem vidijo možnost, da lahko izpovedujejo svoje težnje, svojo politično pripadnost in obravnavajo probleme, ki jih srečujejo v življenju, pri čemer jim je omogočen neposreden stik z delovnim ljudstvom.

»Nikoli poprej,« piše študentka prvega letnika VPS, »ni imela mladina toliko možnosti za svobodno dejavnost. Svoje misli, nagnjenja in dejavnost lahko iznaša v javnosti, na sestankih, sodeluje na vseh področjih javnega življenja, lahko s svojim sodelovanjem odloča in prispeva k političnemu, gospodarskemu, družbenemu in kulturnemu razvoju področja, na katerem živi.«

Dopolnilo k gornji vrsti odgovorov da sta na primer odgovor:

Kot študent tehnike mislim, da je moj glavni cilj dokončati študij in kot visokokvalifi-

cirana moč pomagati k čim hitrejšemu dvigu proizvodnje in s tem k dvigu družbenega standarda.

In: Posebno pripravno mesto za udejstvovanje so brigade, ki so po mojem mnenju najlepši prikaz miselnosti in pripadnosti današnje mladine. (Pravo.)

Nekateri študentje, ki so sodelovali v anketi, pa čutijo pri svojem vključevanju v družbeno življenje tudi nekaj ovir in slabosti: prezaupenost pri študiju, materialne ovire, negativne elemente civilizacije, predvsem zapadne, nad katerimi se del mladine navdušuje; problemov, ki jih je dovolj, nekateri nočejo ali ne znajo videti; večkrat se človek lahko prehitro uveljavi — to pa marsikomu zmeša glavo, da izrazi svojo vlogo in polnomočja; nezainteresiranost za politično delo oziroma še nezgrajen svetovni nazor.

Značilna pa sta odgovora:

V naši družbi je toliko razumevanja za mladino, njene ideje in sodelovanje, da je morda njena prirojena borbenost in delavnost celo malo uspavana. Tudi naša oblast si prizadeva na vseh področjih, da bi pravilno in napredno reševala vse probleme. Zato se mi zdi, da ni mnogo stvari oziroma problemov, ob katerih bi se morala ustaviati mladina na lastno pest. Lahko pa pomaga, kot del družbe, ki se z njenim delom strinja. (matem. IV.)

Mislim, da je na naši fakulteti še veliko ljudi, ki bi jim bilo težko reči — mladina. Zato poskušam v razgovorih s posamezniki in tudi v letniku pokazati, kje je smisel našega uveljavljanja. (fil. I.)

Le malokdaj postavimo sami sebi ogledalo, da bi si pogledali v obraz, kakšni smo, kaj mislimo, v čem vidimo svoje ideale.

Z našo novoletno anketo smo to poskusili. Studentom smo postavili ogledalo — dali smo jim prazne liste papirja in jih vzpodbudili, da so razmislili o sebi in svojih odnosih do družbe ter nam nekaj teh svojih misli napisali.

Odgovori, ki smo jih dobili, so važni za vsakogar, ki si hoče ustvariti pravilno podobo o današnji študentski mladini, za vsakogar, ki hoče s to mladino delati in jo voditi. Odgovori anketiranih študentov namreč kažejo izredno veliko zanimanje študentov za aktualna družbena vprašanja nasploh, še posebej pa v domačem kraju, in obenem potrjujejo veliko potrebo po sistematični ideološko-politični vzgoji študentov, iz katerih naj zrastejo visokokvalificirani strokovnjaki — aktivni družbeno-politični delavci.

Toliko za uvod — še precej več misli pa bodo gotovo porodili sami odgovori na vsako izmed naših vprašanj.

Delovanje v družbenih organizacijah — dokaz zavzetosti za našo problematiko

Pri odgovorih na tretje vprašanje nas je čudno presenetilo, da smo dobili kar 52 negativnih odgovorov. Svoje nesodelovanje v Zvezi študentov oziroma kakšni drugi družbeno politični organizaciji utemeljujejo na več načinov. Nekateri ovirajo študijski in materialni problemi, drugi so preveč zaposleni že drugod v raznih športnih in kulturnih organizacijah, neki pravnik iz III. letnika pa enostavno ne ve vzroka.

Bolj zapletene pa so utemeljitve: ker je drugih dovolj, ker nimam priložnosti; ker mi problem še niso znani (brucka); sem novinka; nimam notranjih potreb in ker je delo v tej panogi nevalična; rad bi, pa ne vem kako začeti; ne čutim organizacijskih sposobnosti oziroma še nisem imela priložnosti, da bi dobila kakšno organizacijsko nalogo; trenutno me v ZSJ odbijajo nekateri pojavi subjektivnega značaja, na primer karizem, poleg tega pa jaz nisem med tistimi, ki so za javno organizacijsko delo; ker je mnogo boljše, aktivnejše in še največ ambicioznejše ...

Študentje, ki aktivno delajo v organizaciji ZSJ in še v drugih organizacijah, so nam v svojih odgovorih nazivali stroko panoramo dokazov študentske družbene zavesti. Tako se zapisali: K temu me silijo menda ambicioznost in strah pred tem, da bi nas družba prehitela, medtem ko bi mi študirali (ekon. IV.). Prepričanje in svetovni nazor (stroj. II.).

sej in skupnosti za čim boljše življenje (fil. IV.). Dolžnost, nuditi nekaj skupni borbi za izgraditev socializma (pravo IV.).

Nekaj odgovorov je bilo obširnejših in bolj domišljanih: Svoje zavestno delovanje v družbenih organizacijah utemeljujejo z najboljšimi preprostim dejstvom, da ni smisel človekovega življenja samo v ozkem osebnem krogu, temveč tudi v svojem delovanju širše: to je v družbeno dejavnost. Sicer pa je že sam današnji čas tako razgiban, da človek ne more ob vsem družbenem dogajanju ostati neprizadet, pasiven (fil.).

Mlad človek, še posebej pa študent, mora biti vsestranski. Pri delu v organizaciji se zelo razgleda. Paziti bi morali na to, da delo v organizaciji ne bi prešlo v profesionalizem. Poznam človeka, ki ima 18 funkcij. To bi morali prepovedati (ekon. abs.). Z veseljem se uveljavim v družbeno — političnih organizacijah. Zaradi obširnega študijskega načrta na fakulteti mi je razen v teh družbeno-političnih organizacijah onemogočeno ideološko — politično uveljavljanje. Poleg tega me problematika teh organizacij močno zanima, predvsem problematika dela ZSJ. Dolžnost do slehernega dela mi je narekovala, da tudi osebno prispevam k reševanju te problematike (abs. FAGG).

Ob tem seveda tudi sama marsikaj pridobim. A o tistih širših stvareh, ki vodijo pač vse

Družba zahteva od nas vse več

Tudi po študiju se nameravam družbeno uveljavljati. Po dročje vsestranskega uveljavljanja mladega izobraženca v naši družbi ureditvi je ogromno: biti bi moral najzvestejši nosilec socialističnih ciljev in pomagati bi moral pri reševanju konkretne problematike na svojem področju. Posebno je to važno v pedagoškem poklicu (fil.).

Mislim, da bom imela po končanem študiju več časa za družbeno politično uveljavljanje in da bom s tesnejšim stikom s stvarnostjo začutila večjo potrebo, da neke aktivno sodelujem (ekon. III.).

Po končanem študiju nikakor ne mislim ostati ob svoji ozki stroki; ozkost a priori sovražim. Vsak izobraženec, ki se hoče uveljavljati kjerkoli, najde za to dovolj možnosti, posebno še, če ne ostane v mestu, temveč gre na podeželje, kakor mislim to jaz, pa bi se mu bilo treba sramovati, če bi ostal ob strani (fil. V.).

Vsekakor bom po končanem študiju ostala v političnih organizacijah in se družbeno uveljavljala. Kot bodoči inženir bom stalno v stiku s ljudmi in ti bodo zahtevali od izobraženca več kot samo njegovo strokovno znanje (kem. III.).

V pedagoškem poklicu je po mojem nemogoče ostati samo strogo ob svoji stroki. Družbene potrebe zahtevajo od pedagogov vedno večje sodelovanje, posebno pri ideološki vzgoji (slav. IV.).

Tako študentje sami odkrito in zrela gledajo na družbene potrebe in na profil visoko kvalificiranih kadrov ter na svojo bodočo vlogo mladega intelektualca. Razveseljivo je, da je bila v takem smislu napisanih velikih večina odgovorov,

saj je bilo le troje kategorično odklonilnih odgovorov, v katerih so študentje izjavili, da se bodo po končanem študiju posvetili le izključno svojemu strokovnemu delu.

Za osvetlitev pojmovanja o vlogi mladih izobražencev so bili zanimivi še tle odgovori: S podjetjem, kjer bom v službi, sem že tako tesno povezan, da bi bil nekaj izobčenec, če ne bi bil smel delati v njihovi organizaciji (elektr. IV.).

Seveda se tudi po končanem študiju ne mislim izolirati od stvarnosti, stroka je sicer prva, ni pa vse. Novi izobraženec naj bi bil po mojem mnenju ljudje, ki bodo znali povezovati svoje znanje s stvarnimi potrebami družbe. Aktivizem pa mi je odvratel (narav. IV.).

Pomembno se mi zdi tudi, da ostane diplomirani študent tudi po končanem študiju v stiku s svojo nekdanjo fakulteto, opozarjajoč jo na kakšne pomanjkljivosti in ji posredovati svoja nova spoznanja (fil. IV.).

Zelim, da bi se mladi izobraženci uveljavili v političnih, družbenih in gospodarskih organizacijah, predvsem tam, kjer je to nujno potrebno — mislim na zaostale kraje (stroj. II.).

Mlad izobraženec, ki si je pridobil teoretično znanje na fakulteti (strokovno in ideološko politično znanje), mora to znanje vestno uporabljati in poglabljati pri svojem uveljavljanju v stroki in družbeni dejavnosti (abs. gradben.).

Nikakor si ne predstavljam mladega izobraženca v naši družbi ureditvi po končanem študiju takšnega, kakšen je sedaj, predvsem na podeželju, ko mu obesijo množico funkcij in zato ne more dosledno opravljati nobene (pravo IV.).

Želje in potrebe po marksistični izobrazbi

S prejšnjim vprašanjem je tesno povezano naše zadnje vprašanje. Odgovori so nam pokazali, kolikšni meri se študentje že v času študija na univerzi usposabljajo za širše družbene naloge, ki jih čakajo pozneje v praksi. Z redkimi izjemami nam vsi študentje, razen tistih s pravne, ekonomske in deloma filozofske fakultete, kjer je v njihovem študiju že zajeta širša družbeno — idejna vzgoja, zatrjujejo, da niso zadovoljni zgolj z ozkim strokovnim usposabljanjem.

Ce so že odgovori na prejšnje vprašanje izrazili prepriča-

kistično izobraževanje študentov.

Sicer pa preberimo nekaj odgovorov:

Po mojem bi bila na univerzi nujno potrebna širša družbena vzgoja. Strokovno usposabljanje vodi do enostranskega znanja, kar je za današnjo dobo mnogo premalo (kem. III.).

Samo strokovno usposabljanje je pomanjkljivo v taki družbi, ki potrebuje tudi družbene delavce (slav. IV.).

Mislim, da nam bo prav Center za marksistično izobraževanje dal širšo družbeno razgledanost, saj prav te pri samem študiju ne dobimo. Prav v kmetijstvu je veliko novih oblik dela, o katerih izvem le iz časopisja, seveda, kolikor imam čas za branje časopisov (agron. II.).

Zelim si, da bi imeli današnji študentje, posebno tehniki, več možnosti, da bi postali tudi družbeno in kulturno razgledani, ne pa samo strokovno, kot je to danes v večini primerov (tehn. kem. III.).

Pri študiju pogrešam to, da profesorji ne razpravljajo o tekočih problemih, ampak se vsi ustavijo v svojih izjavah in več let nazaj, nekateri pa celo pred 2. svetovno vojno. O problemih, s katerimi se bomo srečali neposredno v praksi, nisimo na tekočem, razen iz dnevnega časopisja in predavanj, ki si jih sami organiziramo, ki pa ne morejo nadomestiti stalnega spremljanja problemov (abs. ekon.).

Možnosti za širšo družbeno vzgojo na svoji fakulteti ne pogrešam, le žal, da je mnogo študentov do družbeno filozofskih vprašanj pasivnih ali pa zelo skromnih, in da zelo pogrešam več sposobnih ljudi, ki bi znali za ta vprašanja človeka pritegniti in prepričati. Tu je največji človekov življenjski odnos do stvari, ne pa samo neka oficialna zavzetost (fil.).

Osebnega tega niti nisem pogrešal, ker sem s svojim izvenštudijskim delom vsaj delno zadovoljil svojim potrebam. Mislim, da bo začasno ta problem rešen z obveznim poslušanjem uvoda v družbene vede in z dejavnostjo Centra za marksistično izobraževanje študentov. Za začetek je to dovolj. Vzoredno z uveljavljanjem tristoletnega študija pa je potrebno misliti tudi na razširitev že začete dejavnosti v tej smeri. Se vedno pa bo to odvisno od iniciative posameznikov (abs. narav.).

Pogrešam neki predmet, ki bi nas seznanil z nauki marksizma. Posameznik se težko sprikl študiju marksistične literature, posebno zato, ker je potrebnega razlaga (narav. III.).

VPRAŠALI SMO

Mladina je bila vedno nosilec naprednega v družbi. V čem vidiš v našem času vrednote, probleme in priložnosti, ob katerih lahko uveljaviš svoja napredna stremiljenja?

Ali poznaš vsaj v grobem sistem našega družbenega upravljanja in gospodarsko ter politično problematiko domačega kraja? Če ne, zakaj ne? Katere značilnosti oziroma problemi domačega kraja te najmočnejše privlačijo in najbolj zanimajo?

S čim utemeljuješ svoje aktivno in zavestno delovanje v organizaciji Zveze študentov ali kakršnikoli drugi družbeni organizaciji? Kakšne notranje potrebe te silijo k temu? Če ne delaš v nobeni družbeno politični organizaciji, zakaj ne?

Ali se nameravaš po končanem študiju tudi še naprej družbeno udejstvovati v naših političnih organizacijah ali pa boš ostal samo ozko ob svoji stroki? Kako si zamišljaš vsestransko uveljavljanje mladega izobraženca v naši družbi ureditvi po končanem študiju na univerzi?

Ali pogrešaš pri svojem študiju na univerzi tudi neko širšo družbeno vzgojo, ki bi razvijala v tebi ustvarjalnega in splošno razgledanega človeka? Ali pa si zadovoljen samo s strokovnim usposabljanjem?

ŠIROKO POZNAVANJE DRUŽBENIH PROBLEMOM

Gotovo je ena najpomembnejših značilnosti in pridobitev naše družbe sistem družbenega upravljanja, ki nudi najširšim množicam možnost za neposredno sodelovanje in reševanje gospodarskih in z njimi povezanih družbeno-političnih problemov. Zato je naše drugo vprašanje skušalo osvetliti odnos študentov do domačih komun in njihove problematike.

Odgovori, ki smo jih dobili, so pokazali razveseljivo podobo, da študentje v pretežni večini vsaj v grobem poznajo teoretične principe našega sistema

roma okraja Maribor. Mislim, da naj bi bila glavna naloga pokrajinskih klubov, da bi študente seznanjali s temi problemi v obliki predavanj in debat, ki bi jih vodili strokovnjaki iz kraja samega. (tehn. kem. III.)

Pokrajinski klubi bi jih lahko naučili tudi pravilnega gledanja na domače probleme, saj nam odgovori kažejo, da se študentje še nekoliko love s pravilnim pojmovanjem nekaterih družbenih problemov, in da bi nujno morali »vedeti kaj več o ekonomiki (kem. III.).

stiva; agrarna razdrobljenost in problem višinskih kmetij; možnosti razvoja v smeri socializacije oziroma kolektivizacije kmetijskiva; gradnja manjših tovarniških objektov, specifičnih za domači kraj; mišljenje kmetov o kooperaciji v kmetijstvu; problem združništva; gospodarski kriminal; davki ...

Torej bogata paleta, ki bi lahko služila kot solidna osnova za uspešno ideološko politično delo, povezano z najaktualnejšimi problemi!

Naj navedemo še nekaj značilnih odgovorov.

V domačem kraju me najbolj zanima postopno preobrazovanje čisto kmetijske, v neki meri zelo zaostale vasi v napredno kmetijski oziroma delno industrijski kraj, spremembe v mišljenju ljudi in njihov odnos do nacionalizacije. (ekon. III.)

Najbolj me zanima doma ravno to, da ljudje ne vedo, kaj imajo v rokah (družbeno upravljanje in s tem instrumenti socialistične demokracije ne znajo ravnati ali pa jih uporabljajo po starih metodah. (pravo III.).

Privlačna in zanimiva mi je ugotovitev, da se je v teh štirih letih, odkar sem na univerzi, socialistična zavest kmetov v naši majhni planinski vasi neverjetno dvignila; sedaj problematiko pristopajo v združeno gospodarstvo. (fil. abs.)

Najbolj me zanima aktivizacija preprostitih ljudi in način, ki se bo uporabljal, da se v politično samoupravo vključijo tudi kmečki ljudje. (pravo IV.)

Zelja po izpopolnjevanju ter neposrednem kontaktu z družbenimi problemi (abs. ekon.). Danes je sodelovanje študentov pri upravljanju univerze vedno večje, zato je nujno, da sodelujejo pri tem vsi študentje (slav. V.). Študentske organizacije skrbijo za študentske probleme (FAGG V.). V brigado me sili čut odgovornosti do družbe (geogr. III.). Moja družbena zavest, da s tem pomagam

nas, da tako ravnamo, ne bi govorila, ker bi izvenelo kot fraza, čeprav zame to ni fraza, ampak neke že zdavnaj spoznana in dojeta resničnost (fil. II.).

Toda kakšno nasprotje temu je odgovor, ki je včasih še preveč značilen za naša pojmovanja: Pisujem članarino, diskutiram na letnih skupščinah ZSJ (tekstil. II.).

nje, da mora sodobni izobraženec stati sredi družbenega dogajanja in mu biti idejno dogajanje, nam odgovori na naše zadnje vprašanje to še enkrat potrjujejo, obenem pa dokazujejo pripravljenost študentov za neko sistematično idejno marksistično usposabljanje. Rešitev problema pričakujejo tako v uvedbi predmeta iz osnov sociologije kot tudi v delu letos ustanovljenega Centra za mar-

družbenega upravljanja in da so obenem tudi seznanjeni s konkretnimi vprašanji domačih krajev in da so zanje močno zainteresirani.

Od 210 anketiranih študentov jih je 12 odgovorilo, da s sistemom družbenega upravljanja niso seznanjeni, približno četrtini pa ni dobro znana problematika domačih krajev. To opravičujejo s tem, da so v času študija odtrgani od neposrednega dogajanja doma. Sami so začutili, da bi morali tu posredovati pokrajinski klubi.

Seznamim sem z načinom našega družbenega upravljanja, dejal bi teoretično, ne upal pa bi trditi, da poznam problematiko domačega kraja, konkretno problematiko Maribora ozi-

Na drugi del našega vprašanja so nam odgovorili z raznobarnim mozaičkom — od gospodarstva do zdravstvenih in kulturnih problemov. Sicer pa naj še skiciramo v glavnih potezah: gospodarska zaostalost domačega kraja; rudarstvo; graditev novih tovarn; socialno zavarovanje kmečkega prebivalstva; perspektiva kmetijskega razvoja; rast družbenega standarda; elektrifikacija; vprašanje prometnih zvez in komunikacijskih naprav; ljubljanski problem železniškega vozišča; mladina na vasi; izseljevanje kmečkega prebivalstva v industrijske kraje; zaposlovanje ženske delovne sile v domačem kraju; kulturna problematika; telesna vzgoja in šport; problem šol-

ANKETO OBDELALA:
BOŽO LEVC in DUŠAN VOGLAR

Razmišljamo: slovenske založbe

Nikdar doslej ni bila slovenska založniška dejavnost kvantitativno tako bogata. Redko mine teden, ne da bi katera naših založb poslala na knjižni trg nove izdaje, te ali one svoje zbirke. Z ozirom na dejstvo, da ponudba — navzlic temu, da je naš človek znan kot ljubitelj in zbiralec knjige — precej prerašča povpraševanje (gledano v celoti) nastaja in prihaja na prvo mesto uprašanje izbora, in če hočete, ažurnost slovenskih založniških podjetij. Dejali smo že, da zaradi ogromnega števila knjig in — navzlic subvencijam — sorazmerno visokih cen, večini ljubiteljev knjige ni mogoče niti zasledovati vseh izdov, kaj šele, da bi z vsako novo izdajo dopolnili svojo knjižnico. Do sem je vse še lepo in prav, zakaj veliko število novih izdaj daje videz bogate in razgibane založniške dejavnosti v najširšem (in najlepšem) smislu te besede. Toda če poizkusimo pogledati stvari le malo pogloblje, bomo kmalu prišli do spoznanja, da vse le ni tako kot bi želeli.

Pravem: res je sicer, da so programi naših založb pestri, toda v njih pogrešamo neke trdnice orientacije, tako da človek nehoti dobi vtis, da so izbori rezultat bolj slučajnega kot sistematičnega in načrtnega izdajanja neke določene literature, določene literarne zvrsti oziroma določene izvajanja neke določene politike. (Izjava so morda izdaje politične literature.)

Drugače si ne moremo razlagati dejstva, da številnih uspešnih in kvalitetnih, sodobnih in najnovejših del, ki izhajajo v svetu, ne dobimo v slovenskem prevodu v dopolnjenem času (kolikor jih sploh dobimo), istočasno pa naše založbe izdajajo taka dela, ki ne samo, da niso najkvalitetnejša iz tega izbora, marveč so v prvi vrsti rezultat malce nerazumljive komercialne težnje.

Morda najtipičnejši je primer Alberta Moravie. Ta ugledni in pomembni italijanski avtor je vzbudil pri nas dosti zanimanja s svojo Rimljanko. Razumljiva je torej skrb založb, da slovenski bralci ne bi ostali z enim samim delom tega znamenitega ustvarjalca. Dobili smo njegov Prezir. V redu. Toda, ko je »Lipa« pred nedavnim izdala njegove Rimske zgodbe, ki so povsem povprečno branje, je postalo marsikomu jasno, da je Moravia sedaj — moda. Torej — izdajamo Moravio? Edino merilo pri izboru naj bo njegovo ime — ime privlačno bralcu — ostalo ni važno...

Primer seveda ni osamljen, le da se pojavlja v najrazličnejših in različnih, hkrati pa lahko ugotovljamo, da naši ljudje še vedno nimajo dostopa do cele vrste najkvalitetnejših del pomembnih, naprednih svetovnih avtorjev. Dobili smo n. pr. Dos Passos »Manhattan Transfer« — medtem ko si njegovo Trilogijo USA bralci lahko išče bodisi v originalu, bodisi v srbohrvaškem prevodu, hkrati pa ugaiba, kako da to njegovo delo še ni našlo svojega slovenskega oditisa, morda že pred omenjeno Dos Passosovo knjigo.

Nehote se v človeku vzbudi misel, da je slovenskemu založništvu večkrat eno prvih meril — moda: letos n. pr. ameriški vojni roman, v za-

četku leta smo se razveselili Shavovih Mladih levov. Potem smo dobili Jamesa Jonesa. Od tod do večnosti, takoj za njim Mailerja Goli in mrtvi, skoraj istočasno pa je Mladinska knjiga poskrbela za izdajo Audia Murphys Do pekla in nazaj. Težko bi kdo oporekal vsem tem delom vrednost, ki jo imajo, toda ali ni malo preveč vsega tega v enem samem letu... če upoštevamo, da je istočasno toliko in toliko drugih žanrov, ki si jih po pravici želimo in ki bi jih smotrnejša založniška politika lahko in morala nuditi slovenskemu bralcu.

Podobna misel se nam utrne ob bibliofilske izdaje. Prav je, da smo jih dobili in veselimo se tega. Začeli smo z Balzacom (Okrogle povesti). Govorili smo o tem in onem takrat, toda Balzac je le ime in konec koncev, prav je, da ga imamo tu in v taki izdaji. Potem je izšla druga — Decamerone. Tudi stari Boccaccio »gre« v prodajo. Tudi tu smo se nekoliko strinjali z ljudmi, ki so se odločili za ta izbor. Toda — sledil je Alphonse Daudet, potem Hoffmannove pripovedke... vse v isti smeri.

Dobro, ali je res namen teh bibliofilskih izdaj zgolj komercialen uspeh? Ali je res nujno, da izbiramo zanje le dela v stilu Okroglih povesti? Zakaj ne bi recimo počastili s tako izdajo Danteja, Goetheja, Cankarja, Tolstojca... Dosti jih je, ki jih zdrav razum postavlja pred sedanjim izborom.

Potem: vprašanje tako imenovanih ljudskih izdaj. Z njimi ne pridemo (in zd se, da še lep čas ne bomo) nikdar na raven, kot bi jo želeli. Krivda je pri tem samem: izbor, oprema, cena.

Najbolj tipična in zaradi svojega pomena najproblematičnejša je zbirka Prešernove družbe. Sedanja cena — 250 din — je v popolnem nasprotju, če že ne z namenom, pa vsaj z vsebino, ki jo prinaša, v prvi vrsti pa z opremo, ki izdajatelju ne dela prevelike časti. Če pripomnimo, da bi knjiga lahko bila cenejša za celih 70 din (s to razliko namreč družba krije deficit svoje mesečne revije Obzorje), lahko vidimo, da si glede te zvrsti ne samo, da nismo na jasnem, marveč nam le-ta predstavlja celo nekakšno nujno zlo. Trpimo ga, ker nam ne povzroča nikakršne škode (vsaj trenutne ne), če pa že ne prinaša prevelikih koristi — tega smo se počasi že navadili.

Ko že razmišljamo o knjigi za najširši krog občinstva, ne moremo mimo, ne da bi spregovorili o izdajah, ki so namenjene predvsem naročnikom. Na prvem mestu je zopet Prešernova družba, ki si je že ustvarila določen sloves in si zagotovila za naše razmere zavidanja vredno število odjemalcev (letosnja naklada zbirke je znašala 65.000 izvodov). Prav zaradi tega nas izbor še bolj zanima. Že bežen pregled letošnje žetve nam razkrije osnovne karakteristike in pomanjkljivosti zbirke, ki je namenjena najširšemu krogu slovenskih bralcev, torej ljudem različnega socialnega porenja in še bolj raznolike stopnje izobrazbe. Povsem razumljivo je, da bi človek pričakoval tej zahtevi primeren izbor. Toda ne. Zbirka je orientirana v eno samo smer: pridobitev kmečkega življa. To je sicer povsem

prav, iz več razlogov, toda če se spomnimo, da je pri nas založba s samo tem namenom (Kmečka knjiga), postane vprašanje bolj zapleteno, posebej še, ker prihaja precejšnje število naročnikov te zbirke iz delavskih vrst, precej pa je tudi ljudi iz mest in manjših krajev, takih, ki si želijo branja, ne preveč zahtevnega, vendar pa primerno izbranega, donosil zanimivega in pa — kvalitetnega. Prešernova družba si je zadala sicer dovolj lepi in pomembno nalogo. Izdajati v svojih zbirkah predvsem domača dela. Toda če teh ni — in zdaj smo že prepričani, da jih ni, namreč dovolj kvalitetnih — ali ni bolje seči po dobrem prevodu, kakor pa imeti na polici knjigo, ki bo vedno ostala sveža in nedotaknjena. (Prav ob zaključku teh razmišljanj smo zvedeli, da namerava družba že prihodnje leto postaviti kot osnovno merilo kvaliteto, ne oziroma se na nacionalno pripadnost avtorjev.)

Iz osnovne orientacije zbirke izvira tudi zunanja oprema knjig. Ta, čeprav ima v bistvu likovno tendenco, teži v prvi vrsti za tem, da bi ugajala tistim, katerim je namenjena in katerih okus, kot dobro vemo (in kot knjige nazorno kažejo), ni vedno naj-

boljši. Ta težnja zbirki zmanjšuje vrednost, čeprav morda prav zaradi tega uspe poverjenikom pridobiti nekaj naročnikov več.

Misel sproži misel. Naš sestavek bi lahko dobil nezaželen (in nepotreben) obseg. Omejimo se torej na ugotovitve, da bi kazalo resneje spregovoriti o kriterijih, po katerih naša založniška podjetja sestavljajo svoje programe ter o dejanskih uspehih in neuspehih, ki jih izdajatelj dosegajo s svojimi knjigami.

Namreč: živahna založniška dejavnost ki se odraža v visoki številu izdanih knjižnih del — ne pomeni vedno dejanskih uspehov, ki jih takšna dejavnost dosegajo.

Morda bi jasnejšo sliko o tem lahko dala — anketa. (r)

Napisati čimveč dobre glasbe...

Predstavljamo vam mladega komponista Alojza Srebotnjaka

Jesen! dež je skozi megle vztrajno in enakomerno potrkaval po ulicah, ko sem pozvonil na njegova vrata. Glasba, ki je tiho blodila in se prelivala po sobi, je umrla. Bilo mi je

skoraj žal, da sem porušil to prijetno intimno vzdušje, ki je živelo med štirimi stenami in okni, po katerih so polzele svetle deževne kaplje. Toda kmalu sva ob cigareti že prijetno kramljala o vsem mogočem, o studiju, o raznih drobni vsakodnevni težavi, o glasbi. Le kadar sem napeljal pogovor na njegovo ustvarjanje, se je ustavilo. Le nerad mi je povedal kaj več o svojem delu, kot bi hotel reči, naj o tem govori njegova glasba sama.

Srebotnjak je danes kljub svoji mladosti že znana osebnost v slovenskih glasbenih krogih. Njegova dela so večkrat na sporedih ljubljanskega radia in drugih jugoslovanskih postaj, sodeloval je na več festivalih v tujini in na domačih koncertih. Prav pred nedavnim so izvajali na Simfoničnem koncertu orkestra Slovenske filharmonije njegovo Simfonijo št. 4 in dve tempi.

Ze v času študija na ljubljanski akademiji so v delavnici mladega skladatelja nastala dela, ki so domala že vsa našla pot na koncertni oder. Sem štejejo: ciklus Kosovelovih pesmi Matja za mezzosopran in godalni kvartet (pozneje je avtor delo instrumentalno na godalni orkester). Glasba za godala ter vrsta komornih in zborovskih skladb. S ciklom Matja je prodrl tudi preko meje domovine. Ze leta 1956 je z njim zasedel četrti mesto in prejel Diplomato di segnalazione na mednarodnem tekmovanju komponistov v italijanskem mestu Vercelli. Uspeh je ponovil tudi letos, saj je bil ciklus Matja kot edino jugoslovansko delo sprejet v koncertni program letošnjega 33. festivala SIMC (Mednarodno društvo za sodobno glasbo), ki je bil junija 1959. v Rimu, razen tega pa je bilo deležno tudi nedelje, nega priznanja na letošnjem Maggio musicale v Firenci.

Ob izvedbi tega dela, ki je pisano na Kosovelov tekst in je bilo interpretirano v originalu, v slovensčini, je ugledni italijanski glasbeni kritik Guido Gatti zapisal v reviji Successo med drugim: »...njegova Kompozicija za glas in godala na tekste slovenskega pesnika Kosovele je delo, polno emocije in subtilnosti, ki nas brez folklornih citatov, zaradi poglobljene modalnosti na melodični izraz, dvigne v sugestivno slovansko atmosfero«.

Sam o sebi zelo nerad govori. Vendar sva kljub temu napravila najin pogovor v nekakšno obliko običajnega intervjuja.

Kakšna so po Vašem mnenju sredstva sodobne glasbe, ki naj odraža naš sodobni čas?

— Ni nobenega pravila v tem smislu. Prepričan sem, da se da tudi še s tradicionalnimi sredstvi pisati glasbo, ki odraža sodobni čas. Sam Schönberg, začetnik in utemeljitelj serialne tehnike, pravi, da »se da napisati še mnogo dobre glasbe v C-duru«. Vendar ima nagel razvoj tehnike svoj vpliv tudi na glasbenem področju. Najbolj ekstremen odraz tega sta konkretna in elektronska glasba. Izbra glasbenih sredstev pa je v zvezi s stilo usmerjenostjo prepuščena individualnosti skladatelja.

Kako gledate na kulturno življenje na univerzi? Kaj bi bilo treba po Vašem mnenju storiti za uspešnejšo glasbeno vzgojo študentov?

— Minilo je že leto in pol, odkar sem zapustil Akademijo za glasbo, tako da nimam več podrobnega vplogleda v kulturno življenje na univerzi. Uspešno in široko glasbeno vzgojo študentov bi prav gotovo dosegli z uvedbo pouka glasbene umetnosti v srednjih šolah. Čeprav bi bil ta predmet zelo splošen in po ureh minimalen, bi velika pripomoč pri širjenju splošne glasbene kulture in bi pokazal svoje sadove tudi pri uspešnejši glasbeni vzgoji študentov. Načrtno obiskovanje koncertov predstavlja prav tako lepo sredstvo za spoznavanje vidnejših del glasbene literature.

Letos ste nekaj časa študirali v Rimu. Kaj je ta študij za Vas in za Vaše umetniško delo pomenil in ali nam lahko poveste tudi nekaj splošnih vtisov iz časa Vašega bivanja v Rimu?

— Študij v Rimu mi je velika pomenljiva predvsem v smislu živčnega kontakta s sodobnim glasbenim novanjem v svetu. To bo imelo prav gotovo odraz tudi v mojem nadaljnjem ustvarjalnem delu. Rim ima še posebno bogato glasbeno življenje. Koncertni programi so zelo pestri. Na njih se izvajajo dela od starih klasičnih mojstrov do elektronske glasbe. Mlada italijanska skladateljska generacija je orientirana zelo

avantgardistično. Vsi, razen nekaj izjem, pišejo dodekafonsko (v dodekafonski tehniki).

— Vi ste tudi v umetniškem vodstvu Primorskega akademskega pevskega zbora Vinko Vodopivec. Kakšen program pripravljate za letošnje delovno leto?

— Primorski akademski pevski zbor je letos pridobil precejšnje število novih pevcev in se pod vodstvom novega dirigenta Marka Munih vestno pripravila za prvi nastop, ki bo predvidoma marca 1960. Novi program obsega v glavnem dela jugoslovanskih avtorjev, slovenski skladatelji Pahor, Ukmar in jaz pa smo napisali oziroma priredili nekaj skladb, ki bodo v letošnjem delovnem letu prvič izvajane. Zbor ima poleg tega nastopa v programu tudi turnejo po Pri-morski ter nastope v Celju, Mariboru, Novem Sadu in drugod.

Dovolite tudi vprašanje o Vašem delu. Kaj pripravljate sedaj in kakšne načrte imate za v bodoče?

— Nerad govorim o svojem delu in o svojih načrtih, ker so ti skoraj vedno podvrženi spremembam in dopolnilom. Sedaj pišem daljše vokalno instrumentalno delo na Kosovelov

tekst. In načrti za v bodoče? Rad bi ostal pri svojem delu.

— In na koncu še vprašanje: kakšne so Vaše noveletne želje?

— Moje noveletne želje? Napisati čim več dobre glasbe. Seveda pa to za nas skladatelje ne sme biti samo želja, ampak tudi cilj, ki ga moramo uresničiti. B. L.

3 humoreske

Knjiga Suvremeni jugoslovanski smijeh, iz katere so te humoreske, je zbirka humorističnih pripovedi trinajstih jugoslovanskih avtorjev. Skoraj vse opisujejo naš sodobni čas in drobne slabosti današnjega človeka. Prav zaradi te svoje aktualnosti in živega poseganja v naše probleme imajo te humoreske še večjo vrednost kot slika dogajanj v zanimivem obdobju našega razvoja. Obenem je knjiga zbrala najboljše povojni jugoslovanski humor, ki je bil raztresen po raznih revijah in časopisih.

Prvi avtor Fadil Hadžić je bil rojen leta 1922 v Bišću. Po končani srednji šoli je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu. Po vojni je bil glavni urednik listov Kerempuh in Vjesnik u srijedu. Je tudi pobudnik pionirskega dela pri domačem risnem filmu. Piše gledališke komedije, humoristične potopise, humoristične pripovedke ter verzice in tekste za film.

Mirko Tršić, avtor tretje humoreske, je rojen 1919 v Osijeku. S humorističnim delom se je ukvarjal v redakciji Kerempuha, kjer je bil eno leto tudi glavni urednik. Sedaj dela v uredništvu Vjesnika v Zagrebu. Po raznih listih je objavil veliko humoresk, nekaj pa jih je zbral v samostojni zbirki Opasno je van se nagnuti.

Fadil Hadžić: HAREMI NA P. GALLU

Hareme so si izmislili Turki, Turki pa so divjali po Bosni — in zato še danes živi tam izročilo o haremskem življenju. Jaz s Turki nimam nobene zveze, čeprav zelo rad jem baklavo in čeprav so mi dali ime in priimek (sicer brez moje vednosti), s katerim bi lahko uspešno dvoril pravim carigradskim Turkijem.

V Parizu Turki ne živijo, niti tisti pravi niti taki kot jaz, ki so jih na hitro poturčili in jim sedaj po klubih književnikov v šali kličejo: — Pozdravljen, Turčin! Tako me navadno pozdravlja neki naš ugledni tovariš po rodu iz Slavonije, ki ni živl v dobri Turkov in ga zato niso uspešni

hereditarno napraviti za Turka — kot mene — ker je bil teritorialno izven njihove direktne kompetence.

Vendar mi je nekako uspelo, da sem vse to v sebi zatajil, dokler sem bil tukaj; tudi če bi kdo naredil aluzijo na moje »turško poreklo«, bi se jaz na vse kriplje naphnil, da bi dokazal, kako sem se evropsiziral. Ljudje bi pogledali moje frizuro in rekli: zares, Turki so nosili rute okrog fesa, on pa se redno striže in nosi francosko kapo — poleg tega ima sedem kravat, Turki pa niso nosili kravat, ampak strašne sablje damaškanke.

Toda, tovariši, ko sem v Parizu stopil na ulico Pigalle, se je v meni prebudilo nekaj carigradskega. Kjer koli se ti ustavijo oči, povsod goli podobne, povsod nekatrke svetleče se ženske, ki s streh mahajo z nogami, se pojavljajo in izginejo — in na stotine takih golih čudežev, kakršne si je lahko dovolil samo kakšen sultan ali skla-diščnik deklet v srednjeveškem turškem ministruvstvu za zakonska vprašanja. Tu sem se resno zamislil in rekel samemu sebi: vidis, Fadil, ti se nekam čudno obnašaš; nič več nisi tako seriozen možki kot v Klubu književnikov in morda je imel prav tisti ugledni tovariš, ko ti je rekel: Pozdravljen, Turčin!

Okrog glavne ulice je polno uličic in kot po dogovoru imajo vse enake lokale s polnimi izložbami perspektov v črno-beli tehniki in koloru. Po dvajset, trideset žensk pleše skupaj in se mi smeja iz slik skozi steklo — a vse skupaj nimajo na sebi več kot petdeset centimetrov svile in zato revica mahajo z rokami po zraku, da se ne bi prehladile. Toda malo naprej vidim še siromašnejši harem. Verjetno je tisti pariški beg v nemilosti pri svojem sultanu, kajti njegove pisalke nimajo niti trohice svile na sebi. Zakaj vzdržuje harem — si mislim — ko pa nima denarja, da bi ga oblačil.

Ljudje iz vseh dežel so se razlili po teh uličicah, da je še meni postalo nekako laže (vdi se, da nisem jaz edina poturčena narodnost) in ustavil sem se pred majhnimi izložbami, da bi pogledal cene in varčno embalažo na dekletih. Pred vsako prodajal-

no stoji evnuh (ali je on v pravem turškem smislu evnuh, se nisem prepričal) v črni obleki in s francoskimi brčami ter vplje in kliče, lovi za rokave — nič mu ni prav, če gledate slike, vstopiti pa nečete. To jih nekako razlikuje od turških evnuhov, čuvarjev turških haremov, ker ti evnuhi so dekleta varovali pred drugimi ljudmi in da bi jih obvarovali tudi pred samimi seboj, so si po kirurški poti pridobili večno imunost.

Teh evnuhov pred haremi je zelo veliko. Vsak ima kapo kot čuvaj v zoološkem vrtu z napisom »Seksy«, »Venus« ali »Tomato« in vsi so me vlekli za roke ter kričali v vseh jeziki:

— Vstopite, gospod, tukaj nastopa Dina Sputnik!

Toda jaz, bratje, nisem vstopil, ampak sem kratko po bosansko rekli: joki! Oni me drže za roke in me ne pustijo iti dalje, zraven pa mi šepetajo v uho: V naši reviji »Strip tease« nastopajo najmlajša dekleta... tega še niste videli, vstopite, za boga, ne pustite, da vas prosimo... v vaše dobro, gospod.

Tako mi govorijo, me s silo potiskajo k vratom in nas vse, ki se branimo in omahujemo, porivajo, kot da smo mi ovce, oni pa pastirji v črni volneni odejahi, ki nas želijo segnati v tople staje.

To je bila težka izkušnja za človeka, ki so ga poturčili srednjeveški Turki, toda nisem se dal in šel sem dalje, govoreč sam sebi: ne boš, Fadil, bolje je, da greš v muzej, galerijo in gledališča — saj si prišel sem zaradi znanja in ne zato, da bi se pred tabo odvijale haremske goli scene — zavedaj se, da je turška doba preteklost in obnašaj se civilizirano.

Dobro je, da ima človek v takih trenutkih v sebi svojo zavest. Jaz sem jo imel in kakor koli so črni evnuhi napadli, sem se jaz umaknil na drugo stran; če so oni spet napadli drugje, sem se med avtomobilski umaknil nazaj. Tako so me lovili, toda ja

Kako smo se spomnili Camusa

6. januarja je v Delu izšel članek o Albertu Camusu, francoskem pisatelju in filozofu, ki se je ponesrečil kmalu po novem letu.

V njem nam skuša predstaviti »bpe« predstaviti Camusa kot simpatično osebnost in naprednega ter borbenega intelektualca.

Takole pravi o njem: mladost pa je prebilo... sredi siromaštva svojih otroških vrstnikov... »bpe« preden je diplomiral, se je že začel povešati z mladimi naprednimi intelektualci; v času okupacije je aktivno sodeloval v odporišnem gibanju in ko je začel po svojih željah list »Combat«, je prav Camus izoblikoval listu ono borbeno podobo, ki je odigrala pomembno vlogo med francoskimi intelektualci; studiji s škandalizirajočimi ekstravagančnimi si ni ustvarjal varljivih aureol kot kakšni Sartre ali id.

Vsa dejstva, ki jih tu naveda, so resnična, toda očitati moramo avtorju, da jih je nanašal le površinsko, nekritično, brez globljih obrazložitvev, kako je bilo pravzaprav z vsemi temi stvarmi — s sodelovanjem eksistencialistov v odporišnem gibanju itd.

Enak — le informativno nekritičen odnos ima »bpe« tudi do Camusovih idejnih koncepcij, v kolikor jih v članku navaja.

Pravi, da je »Camus« v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja; da »bpe« eklatantno priporiči Franciji podoben moralni preobrnovec; da »bpe« ni bal, če je bil prepričan v pravico, spopasti se tudi z revolucionarnostjo; da »bpe« svojem slogu ni iskal nekega novega, ampak se je v mirnem poslušal starega klasičnega sloga in se ubojeval poti itd.

O njegovih osrednjih miselnih postavkah pravi, da je v svoji spomnjeni knjigi »Filozofski Sifozif mit«, zelo sugestivno in analitično obravnaval svojo tako imenovano filozofijo absurda, nato pa še:

»Ves njegov opus je izraz sredine, v kateri je rasel in živel. V marsičem nosi zato tudi na sebi pečat neke idealistične dezorientacije sveta. Vendar hkrati s svojim resnim, češ da je bistvo bivanja v revoluciji, kljub svoji brezskrbnosti perspektivi z vsem svojim bistvom veruje v človeka. Zato tudi Camusov Sifozif ni pesimistična figura, ampak kljubovalna in v bistvu optimistična. In Camusov končni odgovor na romanesku Kuga je ta, da je treba delati tisto, iz česar se ne more roditi nikakoli zlo, razumevati sočloveka in pomagati.«

Nikjer ni vsaj malo razlage o tem, kakšna je pravzaprav Camusova »tako imenovana filozofija absurda«, kaj pravzaprav pomeni njegova postavka, češ da je bistvo bivanja v revoluciji, nikjer ne osvetljuje odnosov med Camusovim revoltom in revolucionarnostjo, s katero se ni bal spopasti, kakšen je tisti človek, v katerega Camus veruje in v imenu katerega stopa v revolt, v čem je Camusov »optimizem« — če je pa življenje proglasil za brezpomeno, kako lahko Camus presodi, kaj je treba delati, da se iz tega »ne more roditi nikakoli zlo«, kaj je pravzaprav Camusu zlo, kaj se skriva za zahtevo, da je treba »razumevati sočloveka in pomagati«.

Nikjer ne moremo najti objektivne idejno družbene ocene Camusa in njegovega pomena.

Vsa kritika Camusa in njegovih literarnih del je izražena z dvema ugotovitvama:

Ob podelitvi Nobelove nagrade prav Camus »na svetovnem prazniku« in tudi v krog francoskih književnikov samih nemalo, da bi po literarnih kvalitetah morala pripasti nagrada komu drugemu in:

»Res, v literarnem pogledu je mogoče temu ali onemu njegovemu delu očitati to ali ono pomanjkljivost.«

Torej so pri Camusu in pri precejevanju njegovega pogovornik poviša glas, skoraj kriči prihajajo v svojo znano govorniško formo... Nisem se pustil, saj vsi veste, da pri meni ni ovinkarjenja. Udaril sem s pestjo po mizi, ali ne, pomočnik, je bilo tako? Ona dva pa sta postala trda, kot da bi hotela reči — boš že še videl! Kasneje sta uvidela, da tako ne gre več. Direktor je sedaj mehak kot hrošček. Včasih ga prime tisto staro, pa se povzdigne, dvigne nad vse. Toda to ni več tisto pravo. Samo še pomočnik malo zvitocepi, pa se bo že popravil. Kaj si more človek pomagati, misli, da tako mora biti. Ko sem prej včasih stopil k direktorju, so bila vrata kot oltar. Stopim naprej, pa me vsega prevzame nekakšna drhtavica... vstopim, tam pa preproge, slike, neke daleč mize... nekakšen strah stopi v človeka. Toda sedaj nič več... (govornik se s pestmi udari po prsih, kakor človek, ki je ozdravel in se sedaj dobro počuti)... To bi bilo vse! Jaz vas pozdravljam in dobro se počutite... je tako?

Mirko Trišler: OKRUTNA P VSKA SMRT

Adela — ena najpomembnejših pisarniških moči v drugem nadstropju — je v pomanjkanju zanimivejšega uredniškega posla brala v najnovejšem časniku rubriko ZANIMIVOSTI IZ VSEGA SVETA.

Brez posebnega vznemirjenja je preletela mačko, ki mljavka operne arje, novo metodo likanja s hladnim likalnikom in najnovejšo variacijo o vplivu nikotina na rak na pljučih. (Ona namreč ne kadil!)

Toda nenkrat ji je zastal dih, kar je pomembno, ker se Adela ne vznemirja tako lahko.

— Glej, prosim te! — reče pomembno in ponovno prebere notico:

HIBRIDNI HMELJ — UDAREC PIVCEM PIVA.

Sodelavci Mednarodnega inštituta za napredek pivarstva v Melbournu (Avstralija) so z analizo tisoč steklenic piva ugotovili, da je v sedemnajstih od njih 0,000000013 pro-

mena najvažnejše njegove ideje, njegovi »moralno humanistični« napor! Toda teh se »bpe« kritično dotakne le s pripombo:

»Ves njegov opus je izraz sredine, v kateri je rasel in živel. V marsičem nosi zato tudi na sebi pečat neke idealistične dezorientacije zahodnega sveta, k čemu pa takoj pristavi, da Camus kljub vsemu vendarle z vsem svojim bistvom veruje v človeka.«

To je opravičevanje rezultata — se pravi ideologije, ki ji očitamo vsaj »pechat neke idealistične dezorientacije zahodnega sveta«, če ne še kaj drugega — z dobrim namenom. »Priporiči Franciji po-

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

In kakšen je zaključek!

V njem pravi »bpe«, da čeprav Camus ni prišel do popolne resnice, je

»Kot absurd, vse bolj modernega prometa v sodobnem času se je te dni v avtomobilski nesreči blizu Pariza ubil znani francoski pisatelj, Nobelov nagradjenec Albert Camus, ki je v vsem svojem literarnem delu zastopal misel, češ da je življenje absurd, a da se je proti temu boril z vso silo človekovega življenja.«

Torej: namesto tiste »susede«, ki smo je že tako zelo navajeni, se pojavi vulgarno praktično tolmačenje »absurda« — značilna postavka Camusove ideologije.

Problem opravičevanja zabod smo že omenili.

Povše V.: Hiša v Ankaranu

in betonske niti, se je spreminila v eno samo zgovorno ploškev ugašajočih in prižigajočih se avtomobilskih svetilk in reflektorjev. Bilo je, kot bi prameni rumene ali bele svetlobe govorili med sabo, kot bi tema in hitrost zblizali ljudi, celo na severu, kot bi se člo-

čila, da ga bom opazovala z neprikrito radovednostjo. Ko sem si namreč dokončno ogledala ljudi okrog sebe, ki sem jih že vse mesece v tujini ni toliko pokazalo na en mah, sem obvisela na njem z očmi nekoliko nemirnega, ljubezni željnega dekleta. Če omami še tako za-

vanjem uspava, marveč skrivnostni obiskovalec, ki mu ti stega sobotnega popoldneva, ko se je vrnil domov, nisem smela postreči. Videti je bil strahotno ugaljen in spodoben, niti prst mu ni mogel trzniti proti pravilom lepega vedenja, niti las na glavi mu ni švignil z mesta, če se je prepil vsilil med nas. Vendar ni bilo na njem ničesar narejenega, ničesar, kar bi me spominjalo na njegove starše, ničesar, kar bi se že ne rodilo z njim. Presenetila me je le sled silnega dolgočasje, ki mu ni zapustila lice niti ko se je sklonil nad roko starejše gospe, se ji v pozdrav nasmešnil in ji rekel nekaj besed. Čeprav nisva s Helmutom nikoli govorila in sem čutila, koliko hladu in odklonilnosti se nabere v njem, kadar se srečava, si le nisem mogla kaj, da ga ne bi vprašala:

»Pa ne, da se dolgočasite?«
»Ne, ne, Nikakor ne.«

VIKTOR KONJAR

Iščem te

Iščem te
v prepletenih strunah
vetrov,
v slapovih
jesenskega sonca,
v trepetu
žoltega listja,
ki pada.

Iščem te
v sencah poznega dneva
sredi ulic samotne.

Tvoje oči
žive pred menoj
z dobrim nasmehom
spominov.

Iščem te.
Iščem spomin
v sencah poznega dneva,
v strunah nemirnih vetrov.

JANEZ JUVAN

Potok

nil je v svojo
samoto.

Nobena roka
mu ne bo ogrela
srca,
nobene oči
vrnila
izgubljene svetlobe.

Na dnu
pozabljenih dolin
bo večni tujec
v svoji
mračni strugi.

vek le pri umetni luči ne sramoval svojega načina klepetanja in padanja rok. Bilo je, kot bi se nihče od volanu ne mogel zjeziti, ker ni videl voznika, ki jo je vstopil v noči človek v avtomobilu z mrtvim svetom, je bila prav toliko grozljiva kot prijetna.

»Dvorana, ki si jo je izbral Karayan, ni prav nič akustična,« je sredi poti rekel materi Helmut.

»Oh, zakaj pa si jo izbral,« je brezbržno vzdihnila gospa. Priznati moram, da se mi je skoraj zasmilila, kajti zdela se mi je, da jo s Helmutom vplečeva v neznanost, se tuje pa zgrozi človeka, posebno še strahga in razvajanega, kakršni je bila ona.

Koncertna dvorana je res bolj spominjala na slabo urejen razstavi paviļon, ne pa na umetnosti posvečen prostor. Nekoliko je bila podobna slovenskim podeželskim kinematografskim dvoranam, ki so urejane ponekod iz bivših gostiln in celo hlevov. Gospa Schulze se je kljub vsemu dostojanstveno premikala med ljudmi, postala zdaj tu in zdaj tam in govorila v načinu nemških premožnih gospa, ki niso sicer nič manj klepetave od drugih žensk, le da so se pridruile krotili še zadnje trohice nemškega temperamenta, k ga je pustila narava. Včasih me mene pritegnila v pogov, ker se je pač spodobilo, ali ker bi z molkom utegnila izdati, da je s seboj pripeljala dekletko nekoliko nižje družbene lestvice.

Samo Helmuta je pustila v miru. Morda sem se zato odlo-

ljubljeno dekletu prijatelj njegovega ljubimca, kako bi ne bil za trenutek oslabil mene, ki niti ljubezni in niti ljubljene nism imela. Toda zgodilo se je, da se mi Helmut ni zdel sogled, ki stanuje onkraj vrat moje sobe in ki me zvečer z listanjem po knjigah in s pokajenjem

Odgovoril je, kot bi bila mogoča pričakovati. Kaj bi bila plačala takrat za en sam predizren in s krepko kletvico podkrepjen gravek katkega slovenskega fanta in pa zato, da bi mu mogla odvrtiti, kar sem mislila. Jaz, ki sem pazila doma na vsako pot, ki jo naredi

MIROSLAV KOŠUTA

Večer po deževnem dnevu

Vse poti so se zlepe v reko odplavljenih mladih dni in svetlih sanj.

Jata galebov je nevidna priletela iz sonca in se razbila v bregu. Nihče ni spremljal njenega leta.

Nebo je izklokal svoje upe in se udano pogreza v morje. Breg kravali od smrtnega krika galebov.

MILENA MERLAK

Sončni zahod

Mračen občas se približuje sončnemu pašniku.

Jagnje dneva beži pred njim za črno ograjo noči.

Rdeči kriki mu brizgajo iz belega grla.

Seboj pušča roso, zvezdnati jok usmiljenja.

VALENTIN CUNDRIC

Samota

Je samota, za katero ne vemo.

Med modro in zeleno lučjo dekliške pesmi je trata, na katero nihče ne stopi.

Med vrhami materiniga molka so zalivi, kamor se ne vračajo čolni otrok.

Je samota, za katero ne vemo.

To je kotanja brez vetrov in zvoka, ki jo čas izkoplje za vsakega.

BOŽO LEVEC

Boleče slovo

Vse te dni, ko so jesenski pajki pletli mreže iz megle in golih vej, vse noči, ko so brezkončne ure se prelivala kot kalna reka v mračni strugi že izsanjanih želja,

se v meni je nekdo poslavljaj. Neki vesel fant s polno košaro prešernega smeha in drobnih sanj.

Nocoj je tiho odšel v dež in meglo

kot jesenski list, ki mu je veter razbičal dlani in izgrizel oči.

Vse te dni se je poslavljaj, trgal iz mene. Nocoj je odšel in v meni je ostal med ranami le še neki hladni, trdni obraz,

ki ga ne morem, ne morem spoznati.

BRANKO ŠUMEN

Iesensko domotožje

Pes je zalajal v dan.
Dan pa gre k vragu
in dim iz tovarne k tiom
in oblaki za Rožnik.

Najraje bi počenil k zemlji
in zatulil s psom.

Pa nimam glasu za to,
niti posluha.
Zapojem le takrat,
kadar mi usta niso suha.

Pa vseeno gre dan k vragu
in dim iz tovarne k tiom.
Zdaj bi doma zaprosil mater
za skodelico kave —
če bi imel dom.

MARIJAN KRAMBERGER

Zastave

Nekje je mirna voda
na njej nebo

Okence moje modrine je
majhno

veter valove žene
Glej
vsak val ima zastavo
razbolelo zastavo
upanja na modrino

Vsak val nosi zastavo
Z visoko dvignjeno zastavo
naskoči obrežje

MARJAN KUNEJ

Visoko jutro

visoko jutro
visoko slonokoščeno jutro

macesni
macesni kot jambori
potopljenih
zažganih ladij

macesni kot jambori spominov
stopila
si v visoko jutro
visoko slonokoščeno jutro
se je prelomilo

dežela razbojnikov in morilcev. Če človek bere kriminalne romane kopenskega Evropejca, je baje vsak tat ali morilec doma nekje iz jugoslovanskih gor.

Zdaj se je njegovo vedno gladilo in visoko čelo namršilo.

»Nikakor me ne prištevajte k tistim, ki tako malo vedo in tako primitivno mislijo.«

»Kam pa naj vas štejem?« sem se hote čudila. »Če res toliko veste, zakaj niste vi odgovorili stricu namesto mene. Moje se radi postavljate. Ali vas je morda sram, ker skrivaj berete knjige o Jugoslaviji, ki jih pač moram videti, ker vam pospravljam sobo?«

»Nikar me ne primerjajte z mojimi starši,« je rekel, kot bi se razburil.

»Primerjajte? Tega res ne počnem. Če sva že zašla, ali res mislite, da se kaj razlikujeta od njih?«

Povesila sem glavo, da sem mu dala časa, jo zopet dvignila, z očmi iskala njegove čutila, kako mi gili nasmeji na ustnice in me skele v očeh solze razburjenja in premagovanja.

»Zakaj se vam zdi, da sem kot oče in mati, da gledam v vas le ubogo študentko, ki si s pomivanjem služi denar, da se uči nemščine?«

»Torej tako mislijo pri Schulzejevih o meni. Vi s svojim molkom in izogibanjem ste mi vse mesece govorili nekaj drugega, kaj ne? Morda kot uboga študentka niti pravice nimam, da vas karkoli vprašujem?«

»Tudi sam sem bil nekoč študent, pa nisem nikoli diplomiral.«

Zdaj sem ga za komolec pop-

grabila jaz, stopila korak nazaj in se polzkusila začuditi, kot sem videla, da se čudijo Nemke.

»Da? — Se zavedate, dragi Helmut, da ste pravkar povedali nekaj o sebi? Dekleta pa tako ljubijo skrivnostne moške.«

Razprl je ustnice, ju zopet stisnil in vendar sem ga slušala reči:

»Ne morem se razumeti z vami.«

Obrnil se je, mi preko rame na se enkrat pogledal v obraz in krenil proti našim prostom. Ker sem imela sedež poleg njegovega, sem mu pač sledila, se z vpludnim »prosim« prerila mimo njega in sedla in mu s komolcem zavzela naslon stola. Nato sem se ozrla okrog sebe in ko so popotovale moje oči od smehljajočih obrazov do dvorljivih poklonov, ko sem dojela, da je vsa dvorana en sam umetni blišč, tako na zunan, kot v tistem, kar imenujemo misli in čustva, se mi je zadel Helmut s svojo užaljenostjo in odklanjanjem vsega, kar je v zvezi z mano, strahotna dragocenost. Polastilo se me je eno tistih večjih razpoloženj, ki jih nisem nikoli znala niti jih nisem hotela prikriti in za katerega sem menila, da se jih morajo ljudje, ki jim jih pokažem, prav tako veselili kot jaz sama.

»Helmut,« sem poklicala.

»Da.«

»Ste užaljeni vi ali moram biti jaz?«

»Menim, da sem jaz,« je odvrnil.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Zahihitala sem se, toda tokrat predse; na oder so jeli prihajati prvi muzikantje.

»Mnogo sreče pri tem. Saj je lepo, ne?«

Iskanje in spet iskanje

Pravzaprav je razstava diplomantov ljubljanske Akademije za upodabljajočo umetnost že daleč za nami, vendar je prav glede na pomen, ki si ga je la- sila in ki ga je tudi nedvomno imela, potrebno, da skušamo vsaj postaviti, če ne osvetliti in razrešiti nekaj vprašanj, ki so se utrjela ob njenih platnih, grafičnih listih in skulpturah.

Razstava naj bi bila prerez in prikaz najodličnejšega in tudi najmlajšega slovenskega likovnega ustvarjanja. S tem je na- ravno znova poudarila niz pro- blemov, značilnih tako za vso sodobno svetovno upodabljajočo umetnost kot za njegov sloven- ski del. Razstava pa je bila v mnogem zelo heterogena, zato pač ne gre vseh misli mehanično posploševati.

Iskanje je prvo, kar vzbudi celo kopico misli in čustev. Iz njega izhaja vse ostalo. Seveda smo ga pričakovali, toda ne to- liko in tudi ne povsem tak- šnega.

Tudi to iskanje je zelo hete- rogeno, bolj ali manj iskreno, več ali manj pozitivno.

Simpatično je iskanje sodob- ne, moderne motivike, zajete iz našega časa in predvsem iz na- šega današnjega življenja in nje- govih bistvenih presnavljanj. To kaže, da se študenti Akade- mije za upodabljajočo umetnost po svojem študiju na svojih najrazličnejših delovnih mestih srečujejo s problemi naše stvar- nosti in da jih — kar je naj- važnejše — tudi skušajo z li- kovnimi sredstvi odraziti in iz- raziti.

Ob tem pa se pojavlja druge vrste iskanje, namreč iskanje, ki si jemlje za izhodišče abstraktni kozmopolitizem. To iskanje pod krinko splošne, internacionalne razumljivosti proglasa indivi- dualistično, nadčasovno in nad- družbeno usmerjenost svojih nosilcev in pobudnikov. Je idej- no zelo siromašen, toda kljub vsemu razvija bogato ideologijo, o modernem človeku, nje- govih razbistitih, o neurejenosti so- dobnega življenja itd. Ker se zavestno ne opira na našo so- dobno družbeno prakso, na no- ve porajajoče se družbene od- nose, na novo izgrajujočo se družbeno bit, se izživlja v okvi- rih »modernih« smeri sodobne zapadnoevropske umetnosti. Iz- hajajočih iz razkroja buržuaz- nega sveta in njegove zavesti. Presajenje in prevzemanje sur- realističnih, abstraktnih in dru- gih »modernih« struj Zapadne Evrope nam veljuje kot nekaj na novo odkritega, kot nekaj najbolj adekvatnega družbeni zavesti in družbenemu ustvar- janju jugoslovanskega človeka.

Takšno iskanje »novega« ni- ma nič skupnega z iskrenimi in poštenimi napori umetnikov, doseči, omogočiti in podpreti napredek, ampak postaja ma- ska, manira, program, edino po- zitivno načelo oziroma merilo in končno iskanje zaradi iska- nja samega. Obsojeno je na propad!

Toda prav to iskanje je v so- dobni jugoslovanski umetnosti (vseeno je, ali gre za slikarstvo ali za poezijo ali kaj drugega) najpogostejše; tako umetniki kot njihovi kritiki in vzpodbu- jevalci imajo besedo »iskanje«

vedajo. Zato iščejo. Zato se te- ma akademizmu upirajo — toda s slepim nagonom po uprjanju, brez pravega programa, brez premišljenosti. Zato jih nje- hovo iskanje še zanaša in pre- metava — kot reka. Zato jih večkrat zanese v različne skraj- nosti, stranpoti in slepe uličice.

Njihov upor je slep, reducira se v večini primerov na beg od predmetnosti k abstraktnosti in formalizmu. Zato je na razstavi toliko ekspresionizma, ki ga kljub njegov tradiciji, ki je, kot se zdi, še vedno živa in stimulativna, danes ne moremo več pozdravljati.

Se nekaj nas v njihovem iskanju moti: premalo je v njem iskrenih tehničnih vred- stv in umetniško individualnostjo preoblikovanih, toda vseeno sploš- no pomembnih idej. Kot nuj- na posledica tega je njihovo iskanje prevečkrat hladno ra- cionalistično, premalokrat pre- rojeno iz iskrene čustvene za- vzetosti in potrebe — človek ob njegovih proizvodih preveč jasno čuti, da je vse to rezul- tat razumskega truda, iskanja, kombiniranja, poskušanja, za- metavanja.

Kot rečeno, razstava je zelo heterogena in misli zato ne mo- remo mehansko posploševati. Toda problem iskanja, ki ga je tako odločno reprezentirala, je zanj dokaj splošna in veljavna značilnost. Zato se upravičeno ob vsej razstavi sprašujemo: kakšno je to iskanje naših mla- dih umetnikov, s kakšnimi po- budami je začeto, s kakšnimi cilji in v čigavem imenu na- delavano. Iščeemo — toda kaj bomo našli in kdo bo našel?

Toda to nas vodi že v podrob- no ocenjevanje posameznih raz- stavljalcev oziroma skupin, ki se ustvarjajo na razstavi. To pa ni bil naš namen — hočemo namizati le nekaj misli, vpra- šanj in utrinkov.

Dušan Voglar

ne leti smo v ljub- ljanski Drami gleda- li Priestleyjevo dra- mo »Odstranite nor- ca«. Ta drama je upor proti brezdušni družbeni ureditvi, sloneči le na abstraktnem, ne na zavestno dojetem in željenem cilju splošne blaginje, sloneči na neverjetno razvitih proizva- lniških sredstvih, ki postajajo sa- ma sebi namen, medtem ko človek pričinja pomenjati le še številko, njegovo osebno življenje pa le neljubo zlo, prekršek, slabost itd.

Ob tej podobli, ki nam jo je prikazal Priestley, smo se si- cer zadržali, toda obenem za-

uspehov in uresničitev zani- mal. Tehnični dosežki na vseh močih področjih vsak dan uresničujemo in presegajo tisto, o čemer smo sanjali, na pri- mer lani.

Temu splošnemu razvoju tehnike daje poseben pomen še razvoj vojne tehnike in mednarodnega dogajanja. Več- ni nasprotnici ZDA in SZ zdaj še opušča hladno vojno na čisto vojaškem področju in svoje rivalstvo prenašata z atomskih polkusnih centrov na širše področje tehnike: tekmujejo v osvajanju vesol- ja, Rusi presenečajo svoje partnerje z dosežki tehnike v kirurgiji itd. — vse po ne-

vilja iz rok in zagospodarila nad njimi.

Zato ni nič čudnega, če se nam zdi, da »materialne sile privzemajo duhovno življe- nje«, medtem ko se »človeško življenje ponižuje v topo ma- terialno silo.« kakor pravi Marks.

Tehniko pojmujejo danes kot nekaj ne le nadindividual- nega, ampak tudi nadrazred- nega, nadružbenega, kot ne- ko »novo stvarnost«, kot »mo- deren čas«, celo kot nekaj, kar si ustvarja nov družbeni si- stem.

Vsa ta napačna individualna in družbena zavest se lahko razvija in živi le zaradi pro-

je sodobne umetnosti pač lah- ko ocenjujemo kot pozitivno tendenco, v kolikor je del splošne, iskrene in vsebinsko ter idejno bogate tendence, odrazi in izrazi vse najbi- stvenejše značilnosti sodobno- sti.

Toda ne le, da nas s hlad- nim in nepogojnim ele- mentom racionalnosti in kon- struiranja, ki ga vnaša, le- stežka osvaja, ampak nas celo odbija, čim zaskušimo, da gre tu le za napačno pojmovanje sodobne družbe, njenih na- sprotij in razvojnih silnic, da gre za fetišiziranje tehnike, za formalizem, idejno prazno ali pa zgrešeno estetiziranje, beg

od družbene stvarnosti, zava- janje množic.

Ze ves čas tega razpravlja- nja me priganja vprašanje, kako je s problemom tehnike v zavesti naših ljudi.

V prehodnem obdobju, v katerem živimo, vplivata na ta problem oziroma ga stopnju- jeta predvsem dva faktorja: načrtno in neprestano razvi- janje proizvodnih sredstev — tehnike in pa delovanje ostan- kov elementov stare družbe in njihove zavesti.

Prvo je v zaostali deželi, kakršna je bila naša, neobho- dno predpogoji za kakršnokoli graditev novih ekonomskih in družbenih odnosov. Se zaostali elementi kapitalističnih dru- ženih in proizvodnih odnosov so sicer nujen spremljevalec na naši poti skozi prehodno obdobje iz kapitalizma v so- cializem, vendar nas prizma- nje te nujnosti ne sme uspa- vati, da se ne bi zavestno idejno borili proti njim in nje- govim vplivom. Prav ti ele- menti so tista razpoka, skozi katero vdirajo v gradečo se družbeno zavest tuji, reakcio- narni in zaviralni vplivi, med njimi tudi napačna pojmovanja o družbenih osnovah in družbenem pomenu tehnike.

Zato tudi v naši individual- ni in družbeni zavesti lahko opažamo skoraj vse tisto, kar sem o napačnih pojmovanjih tehnike že povedal. Tudi pri nas naletimo na ljudi, ki ne- kritično in zaneseno precenju- jejo posamezne dosežke teh- nike, se križajo pred razvojem vojne tehnike in ne najdejo pomoči, ki preločujejo o bo- dajočih časih le s stališča teh- nike in v njenem imenu...

Ves problem napačnega poj- movanja družbenih osnov in družbenega pomena tehnike ima — kot rečeno — svoje vzroke v protislovjih, ki vla- dajo v razredni družbi in nje- ni proizvodnji. Zato je jasno, da ga je možno — kot člove- kovo samoodtujevanje hasploh — odpravljati šele v pogojih novega, ne več izkoriščeval- skega sistema družbene proi- zvodnje.

Revolucionarna sprememba družbene biti pa ne povzroči mehanično tudi revolucionar- ne spremembe človekove zave- sti. Zato se vsi taki problemi rešujejo v prehodnem obdobju postopoma, čeprav so bi- stveni pogoji — sprememba družbene biti — za to že dani.

Proti napačnim pojmovanja- m tehnike se v prehodnem obdobju pojavljajo tendence in vplivi novo porajajoče se družbene biti in zavesti. Nje- hovo nosilec so neposredni proi- zvajalci in njihovo čedalje neposrednejše sodelovanje in upravljanje proizvodnje. Z uresničevanjem družbenega upravljanja proizvodnje se doseže zavestno osvajanje in resnično podružabljevanje proi- zvodnega procesa in proizvod- nih sredstev, se doseže pra- vilnejše odražanje tega procesa in teh sredstev, to je tudi tehnike, v posameznikovi in družbeni zavesti.

Le po tej poti je možno do- seči, da se bosta družbena pogojenost in družbeni pome- n tehnike v zavesti proizvajal- ca nepočeno odražala. Gre za to, da tehniki sicer pri- znajo relativno samostojnost, dialektični vpliv nazaj na družbeno bit, na družbene od- nose (spominimo se samo po- sledic, ki jih je imelo v Angliji uvajanje prvih predilni- škikh tkalških strojev, o čemer je pisal Engels), da pa tehni- ko vendarle jemljejo kot re- zultat človekovega osvajanja materialne prirode, kot objektivno, neidealizirano sredstvo, ki mu pomaga pri tem osvaja- nju življenja. Gre za to, da se ne bomo na primer slepo navduševali nad tranzistorji v prenosnih radijskih sprejem- nikih, ampak da bomo objektivno doumeli njihov širok in revolucionaren pomen za osta- la področja radiotehnike, za avtomatizacijo in s tem za ce- lotno družbeno proizvodnjo.

Doumeti — to pa še pravi- tudi koristno uporabiti v bla- ginjo človeštva.

DUŠAN VOGLAR

Tehnika v zavesti sodobnega človeka

Skica

mahnili z roko, češ, saj to za nas ni aktualno, takšni problemi se še nikjer ne po- javljajo.

Toda že po nekajminutnem premisleku lahko doženemo, da je treba vzeti Priestleyev opomin in protest proti zago- spodovanju tehnike nad člove- kom resneje. Njegova dra- ma je upravičen protest proti nekaterim zelo značilnim ten- dencam sodobnega kapitali- stičnega sveta.

Te tendence so bile opazne že pred sto leti. V svojem go- voru ob obletnici londonskega časopisa »People's Paper« je Marks 1856. leta dejal:

»Neko veliko dejstvo je, ki je značilno za to naše 19. sto- letje, dejstvo, ki si ga ne upa-

kakšni verižni reakciji.

Vse to gotovo daje tehniki in njenim uspehom ogromen in celo primaren pomen ne le v glavah zainteresiranih znan- stvenikov, ampak tudi v za- vesti vseh posameznikov, v ce- lotni družbeni zavesti.

Prav v zavesti posamezni- kov pa pride dostikrat do ne- močih vulgariziranih in poj- movanju in vrednotenju teh- nike: ne družbeni standard, ne bistvo družbenih odnosov — le stopnja tehnične razvi- tosti — in to še celo na kakš- nem specializiranim področju — postaja merilo, kadar vred- notimo kakšno deželo in nje- no življenje.

Sodobni razvoj tehnike zah- teva in si ustvarja vedno več-

tislovij, ki vladajo v sodob- nem kapitalističnem svetu. Veliki, stihijski razvoj proiz- vajalnih sredstev, sistem dr- žavnega kapitalizma, delitev dela in specializacija, nekatere koncesije delavskemu raz- redu, predvsem pa različne buržoazne ideologije — vse to vpliva na to, da se v glavah ljudi zabrisujejo jasne opre- delitve, kdo je nosilec druž- bene proizvodnje in s tem tu- di razvoja tehnike, kdo je iz- koriščevalec in kdo izkorišča- nec.

Le tako je možno, da v za- vesti posameznikov ni jasnih predstav o pravi družbeni po- gojenosti in družbenem pome- nu tehničnega razvoja.

Tehnika je prav tako, kot na primer blago, rezultat človekovega zavestnega in ustvarjalnega osvajanja mate- rialne prirode, njegovih proiz- vajalnih procesov in naporov. Zato tudi na enak, dialektični način vpliva nazaj na svojega ustvarjalca, na njegovo za- vest in na splošno družbeno zavest in njene pojave. In tu- di tehnika je le en del sploš- nega človekovega sgmoodu- jevanja v pogojih kapitalistič- ne družbene proizvodnje. Zato lahko postaja ideal sama po sebi, zamenjuje oziroma si ustvarja neke vrste religiozo itd. Zato občutimo tehniko kot nadružbeno in celo človeštvo vodoče silo, zato lahko danes buržoazni filozofi razmišljajo o »metafizični tehniki eksis- tence« in izrabljajo to za pri- kriticiranje teženj po ohranitvi starih sistemov proizvodnje.

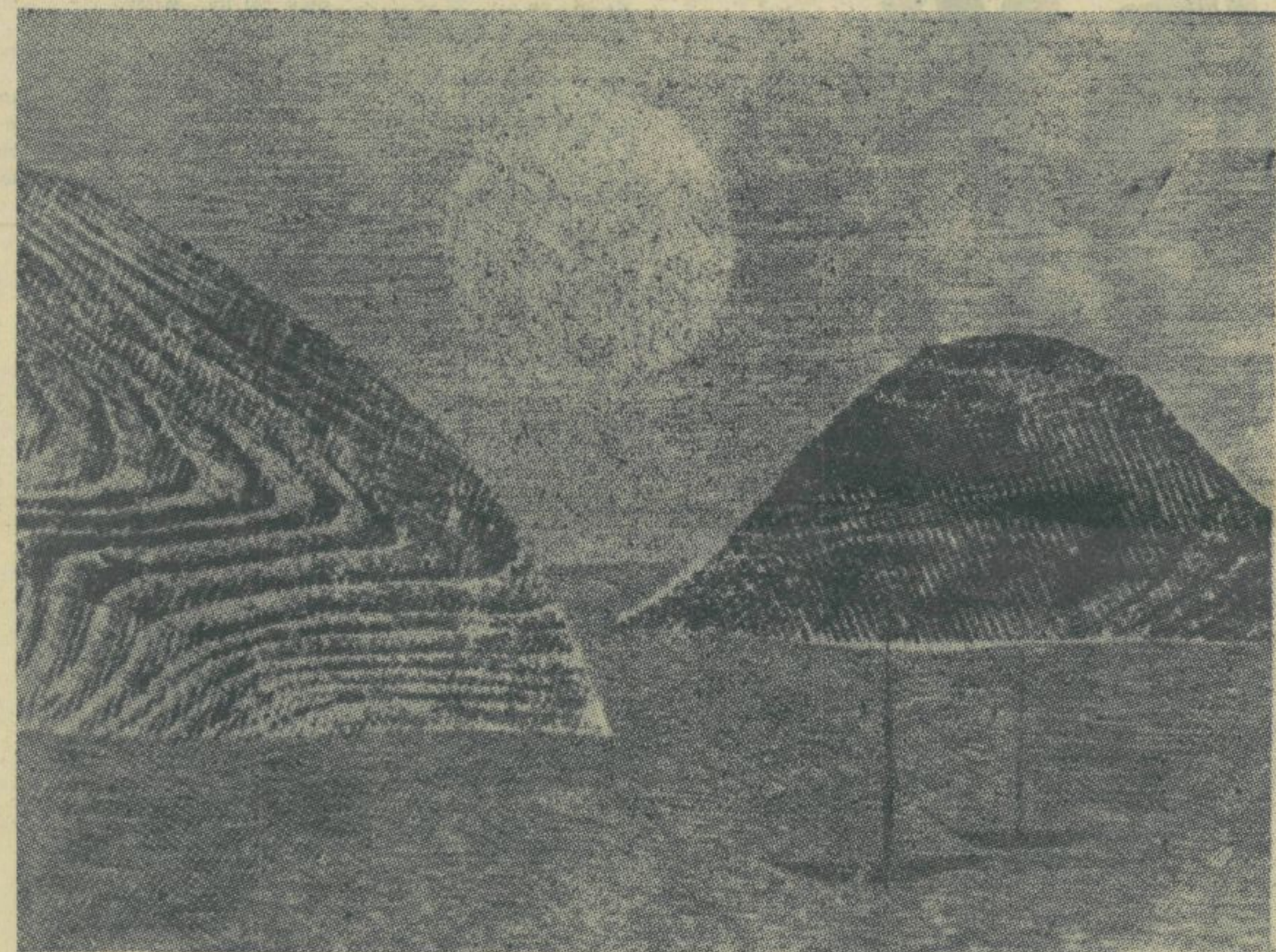
Ce je tehnika na vse te na- čine prodira v družbeno za- vest sodobnosti in se v njej osamosvojila, je jasno, da la- hko najdemo njen odraz tudi v umetnosti, tej čutno nazorni tvorbi in izrazu človekove za- vesti. Problem, ki sem se ga s tem dotaknil, je zelo obširen in raznolik — sprehajali bi se lahko od fantastičnih ro- manov ali filmov o osvajanju vesolja, o podivjanih robotih itd. do »konstruktivizma« in »tehnicizma« v sodobni umet- nosti. Za sedaj naj opozorim le na dva primera:

Najprej na futurizem, »re- volucionarno« smer, ki je na- stala v Italiji tik pred pro- svetovno vojno. Futuristi so hoteli očistiti italijansko umet- nost nežnosti, usmiljenja in staromodnih, z mesečino obli- hli koncepcij lepote, pregnati »sveto lepoto« romantike in zatreti tradicije klasicizma — vse to v imenu nove lepote strojev, avionov in »demonah hitrosti« ter — vojne (!).

V njegovih pesmih se je pojavljalo čisto onomatopo- ično prikazovanje dela stro- jev, vožnje z avtomobilom, to- varniških siren...

Sodobni tehnični razvoj je našel svoj odraz tudi v likov- nem ustvarjanju. Pri plastiki proces, v katerem je tako naj- višje kvalificiran strokovnjak kot navaden nekvalificiran delavec samo enota, samo »številka« med mnogimi dru- gimi, ki v tem procesu sode- lujejo.

Zato ni nič čudnega, če se tehnika v zavesti ljudi prika- zuje kot neka fantastična sila, ki je sicer plod človekovih prizadevanj, osvoboditi materi- alno naravo, je pa svoje ustvarjalce prerasila, se jim iz-

Bojan Golla: Iz dežele vzhajajočega sonca

Pregled dejavnosti

Na razstavi absolventov Aka- demije upodabljajočih umetno- sti v letih 1948—1959 se nam je predstavilo s svojimi deli 78 mladih umetnikov, ki danes po- učujejo po raznih šolah ali pa so si izbral poklic svobodnega umetnika. To so v glavnem ljudje, ki poleg svojega rednega službenega časa tudi ustvarjajo. Njihovo umetniško udejstvova- nje je zanje globlji smisel živ- ljenja za družbo in pa pot k etič- ni in estetski oplemenitvi. Naj- več opore jim je nudila Akade- mija, ki je kljub neurejenim razmeram začela s svojim de- lom na začetku leta 1946, torej komaj pol leta po osvoboditvi. Tako smo Slovenci zopet dobili svojo šolo in prvi mladi ljudje, ki jih je vojna izrgala iz za- četega dela, so lahko nadalje- valji svojjo pričetno pot.

Diplomanti Akademije, ki se z umetnostjo bavijo aktivneje — to je tudi izven študijskega časa, stojijo stalno sredi pro- blema, kako ustvarjati. Študira- joč sodobno svetovno slikarstvo se jim je abstrakcija zmeraj bolj razdevala poleg nostalgije za čimvečjo umetniško lepoto tudi kot ustvarjalni postopek, ki je zaobsegel njihova notranja trenja in njihov pogled na svet.

Tako se javlja vprašanje, v koliko je razstava absolventov AUU pokazala tradicijo pojov- nega slikarstva in ali jo sploh je, vprašanje smeri, ki se ja- vlja na razstavi (če jih oprede- limo s tradicionalnimi termini, kajti te smeri bo polnoval še čas). Vprašanje je tudi, v koliko je delo mladega kiparja

ali slikarja njegovo pristno do- živetje in v koliko je samo moda.

Profesorica Čopičeva nam je odgovorila takole:

● Ali nadaljuje Akademija za upodabljajočo umetnost v Ljubljani tradicijo predvojnega slikarstva in kiparstva. In v koliki meri?

Da, brez dvoma, pa čeprav se nam na prvi pogled zdi, da je prelom s preteklostjo tako velik, da ga nič ne more premostiti. Profesorji na akademiji so si- likarji, grafiki in kiparji, ki so ustvarjali že v času med obe- ma vojnoma. Ko so prevzeli pouk na šoli, se njihov slog za- rudi tega ni menjal, pač pa so v večji ali manjši meri vplivali na svoje študente. Toda sloven- ska umetnost že pred vojno ni bila enotna; od impresionizma so se uveljavljali ekspresioniz- mi, »Nezavisni« so prinesli pri- ne zagrebške akademije, neka- teri posamezniki so nadaljevali tradicijo praške šole in še dru- ge vplive bi lahko našli. Tra- dicija se nadaljuje v stopnje- vani raznolikosti. Preloma med predvojno in povojno umetnostjo pa ne moremo pripisovati le nastopu novih generacij, temveč v največji meri globokim izpre- membam, ki jih je prineslo živ- ljenje samega.

● Katere smeri sodobne li- kovne umetnosti so zastopane na razstavi?

Skoraj vse. Naturalizem je našel izražanje, tudi tradicionalna realizma je malo, šibko je za- stopana abstraktna umetnost in najskromnejše surrealizem. Raz- pon razstave seže sicer od eks- presionizma do abstraktnih umet- nosti, toda veliko del se drži zmerne sredine. Snov je izra- žena s pomočjo zelo preoblika-

vanega, toda spoznavnega pred- metu ali figure. Ob iskanju redkih in prefinjenih barvnih harmonij se uveljavlja trši, mi- selno zahtevnejši in likovno čis- tejši izraz. Največja vrednost celote se mi zdi prav njena teh- nična zmogljivost, širina v iska- nju novih oblikovnih možnosti in medsebojna stimulacija.

● Čemu pripisujete tolikšno raznolikost v oblikovnih prije- mih?

Občinstvu, posebno nepouče- nemu, se zdi, da je šola preveč popustljiva in da odstopa od svojega učnega programa. Ab- solventi obratno so prepričani, da je pouk vse preveč tradicio- nalno vezan in ozek, premalo moderen in da porabijo več let po končanem študiju, da se orešejo v šoli prevzetih oblik. V resnici pa ima šola učni pro- gram, ki postaja z razvojem obsenejši in bo nujno postajal še obsenejši in zahtevnejši. Vedno je moral študent, ki je dokonal svoj študij, preboleti, osvojiti in premagati svoje pri- učeno znanje in izbojevati svoj lastni izraz. Tehnično znanje, ki mu ga da šola, splošna izobraz- ba, ki si jo je pridobil, vse to so le pripomočki za ta dokončni napor. Od tod odpor proti svo- jim učiteljem. V veliki meri je današnja doba nenaklo- njena počasnemu zorenju in za- hteva od mladega, v življenju malo prežiskanega človeka, da pove s svojim jezikom svoja spoznanja. Tu leži nevarnost za razvoj marsikaterega mladega umetnika, ki skuša držati korak s časom, pa bi mu počasnejši tempo v razvoju samo koristil. Raznolikost je torej pogojena v dobi in odvisna od njeneja priitiska.

ČUDNO DOBROČAK

tafiti nobena stranika. Na eni strani so oživele industrijske in znanstvene sile, ki jih no- bena doba prejše človeške zgodovine ne bi nikdar prič- kovala. Na drugi strani imamo znamenja propadanja, ki zdaleč prekašajo strahote zad- nih časov rimskega cesarstva.

V naših dneh se zdi, da no- si vsaka stvar svoje nasprotje v sebi. Stroji, ki imajo čudo- vno moč, da ljudem delo kra- jšajo in ga delajo plodnejšega, jim povzročajo lakoto in če- zmerno delo... Zdi se, da ko- likor bolj dobiva človek oblast nad prirodo, toliko bolj dobi- vajo oblast nad njim drugi ljudje ali njegova nizkiznost. Celo čista luč znanosti si je samo na temnem ozadju svo- znanja. Podobno je, da ves na- napredek in vse naše iznajde- bimo drug drugega uspeha, kakor da materialne sile pri- vzemajo duhovno življenje in da se človeško življenje poni- žuje v topo materialno silo...

Naj neke stranice zaradi tega (zaradi nasprotij med proizva- jalnimi silami in odnosi, op. D. V.) tarnajo, naj druge že- lijo, da bi se človeštvo izne- bilo sodobne tehnike in s tem tudi sodobnih konflik- tov... Mi vemo, da nove družbene sile ne potrebujejo drugega kakor novih ljudi, ki jih bodo znali obvladati, pa bodo dobro delale. Ti novi ljudje so delavci. (Cit. po: Marks-Engels, Izbrana dela, I. zvezek, 447-8)

Te Marksove besede sem na- vedel v nekoliko obsejnejšem citatu, da bi se izognil vpra- šljivim nesporazumom, ved- vsem zato, ker so v njem pri- kazani tudi vzroki in obenem rešitev problema, ki nas za- nima.

Zivimo v dobi izrednega razvoja tehnike, neverjetnih

jo delitev dela, zaradi katere posameznik izgublja pregled nad proizvodnim procesom kot celoto: zapletena napra- va, katero pomaga ustvarjati ali pri kateri je zaposlen, mu v nekaterih posameznostih, predvsem pa v svojem bistvu ostaja neznan. Se bolj ne- znan in nekontroliran je zanj neprestani razvoj vedno novih in novih tehničnih sredstev, neprestano izpopolnjevanje in kompliciranje. Ta razvoj ob- čuti in dojemata kot stihijski proces, v katerem je tako naj- višje kvalificiran strokovnjak kot navaden nekvalificiran delavec samo enota, samo »številka« med mnogimi dru- gimi, ki v tem procesu sode- lujejo.

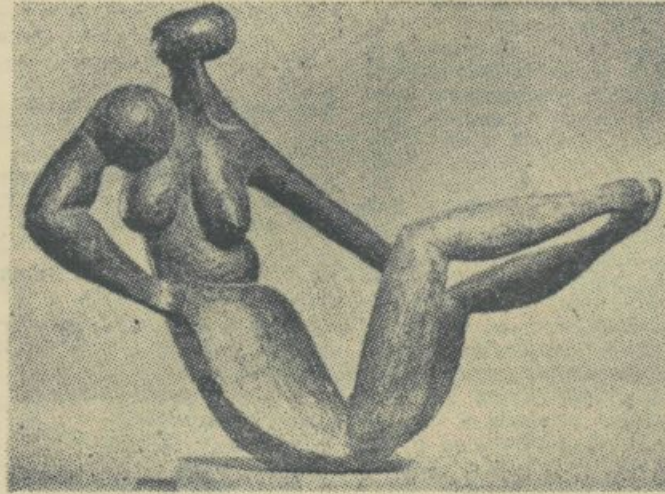
Zato ni nič čudnega, če se tehnika v zavesti ljudi prika- zuje kot neka fantastična sila, ki je sicer plod človekovih prizadevanj, osvoboditi materi- alno naravo, je pa svoje ustvarjalce prerasila, se jim iz-

je delitev dela, zaradi katere posameznik izgublja pregled nad proizvodnim procesom kot celoto: zapletena napra- va, katero pomaga ustvarjati ali pri kateri je zaposlen, mu v nekaterih posameznostih, predvsem pa v svojem bistvu ostaja neznan. Se bolj ne- znan in nekontroliran je zanj neprestani razvoj vedno novih in novih tehničnih sredstev, neprestano izpopolnjevanje in kompliciranje. Ta razvoj ob- čuti in dojemata kot stihijski proces, v katerem je tako naj- višje kvalificiran strokovnjak kot navaden nekvalificiran delavec samo enota, samo »številka« med mnogimi dru- gimi, ki v tem procesu sode- lujejo.

Zato ni nič čudnega, če se tehnika v zavesti ljudi prika- zuje kot neka fantastična sila, ki je sicer plod človekovih prizadevanj, osvoboditi materi- alno naravo, je pa svoje ustvarjalce prerasila, se jim iz-

je delitev dela, zaradi katere posameznik izgublja pregled nad proizvodnim procesom kot celoto: zapletena napra- va, katero pomaga ustvarjati ali pri kateri je zaposlen, mu v nekaterih posameznostih, predvsem pa v svojem bistvu ostaja neznan. Se bolj ne- znan in nekontroliran je zanj neprestani razvoj vedno novih in novih tehničnih sredstev, neprestano izpopolnjevanje in kompliciranje. Ta razvoj ob- čuti in dojemata kot stihijski proces, v katerem je tako naj- višje kvalificiran strokovnjak kot navaden nekvalificiran delavec samo enota, samo »številka« med mnogimi dru- gimi, ki v tem procesu sode- lujejo.

Zato ni nič čudnega, če se tehnika v zavesti ljudi prika- zuje kot neka fantastična sila, ki je sicer plod človekovih prizadevanj, osvoboditi materi- alno naravo, je pa svoje ustvarjalce prerasila, se jim iz-

Janez Lenassi: Ženska figura

unaj v znamenju volilnih plakatov, obilnice, Schillerjevega rojstva ter vseavstrijske — študentovske stavke.

Pravzaprav bi moral zapisati ob umazano-črni Donavi, kajti kljub močnim in toplim oktobrskim dnem je bila živo nasprotje priljubljenega Straussovega valčka. Dunaj živi in se razvija, Donava sprejema vase umazane tovarniške odpadke. Na bližnji Kahlenberg ne vozijo več staromodne kočije, fljake-ri samotarijo pred Državno opero in le redko se kdo meni zanj, obdane od nepregledne množice parkiranih avtomob-

ilaric, baronic, grofov, kajti vse to mora zbuditi v tujcu pieteto do minulih časov črnožolte monarhije. Brbljajočemu vodiču je malo mar arhitektura ter umetniška veličina zgradb, glavno je, da bo tale Amerikane, oborožen z aparatom in svetlo-merom, vedel, kako je spal Franc Jožef pri šestdesetih letih, elegantna Italijanka, ki se poželjivo sicanja nad prstano-merom Maksimilijana I., pa za njegove ljubice ali kako je morda cesar prišel do te dragocenosti. Le enkrat — in to v grobnici — je vodič poudaril, da je Otonu Habsburške- mu in potomcem za vselej

na vseh področjih trdna tla za dosego ciljev, ki sta si jih zastavila avstrijska socialistična in ljudska stranka.

Ne glede na to, da je večina avstrijskih študentov obsodila izgrede neonacističnih organizacij, so sami komaj tri dni pozneje na ulicah in univerzah po vsej državi pokazali, da se ne strinjajo s politično vodilnih krogov. Dvodnevni štrajk vseh predavateljev ter sprejema v Grazu je stal na čelu dvatisočih študentov rektor ter številni profesorji je rezultat dolgotrajnih pogajanj o dodatku (200 milijonov šilinov) za gradnjo novih inštitutov, povečanje predavateljev-

estnajst milijonov turistov, ki vsako leto obišče Italijo, se najprej nauči, kako se v italijanski reče »koliko stane« in šele potem občudujejo njene lepote. Fetišistični pomen stavka quanto costa dobiva tak obseg, da boste v raztresenosti prav tako vprašali stražnika ali quanto costa, signora za ulico ali kako znamenitost.

V kupeju nas je bilo šest, kar je za kupe prvega razreda ravno dovolj. V poletni noči je vlak hitel proti Milanu.

Nek naš radoveden kolega je pogosto odhajal iz kupeja in nadzoroval vagon. V vagonu je bila gneča in že ko je prvič odšel ven so v kupe silili tisti, ki so stali na hodniku. Occupato? so spraševali in mi smo jim odgovarjali, da je zasedeno, toda v naše veliko začudenje se je v bližnji spravelec mirno vsedel na prazen sedež. To se nam je pripetilo že nekolikokrat in začeli smo skrbno iskati po slovarju, če beseda occupato ne pomeni prosto. V njem pa je samo pisalo occupare — zavzeti, osvojiti, zasedeti, okupirati. Zato bi se še dalje čudili, če nam ne bi položaja pojasnil mladenič iz Turina, s katerim smo se med potjo seznanili. Dejal je, da je v Italiji navada, da pravijski potniki za vsako prosto mesto v vagonu, da je occupato tudi, če je res, tega nihče ne verjame. Vprašanje occupato je torej v Italiji le ljubezna formalnost.

Takšen formalist je bil tudi debeli gospod z ženo in lepo hčerko. Zaradi nje smo do svojega kolega takoj postali »ne fer« in hitro odgovorili libero.

Toda namesto da bi se vsedel najmlajši in najnežnejši član družine, se je na sedež zavalil debelinko, kar so njegovi sosedi takoj naprijeto začutili. Z nemimi pogledi smo priznali neuspeh naše

»diplomske« poteze. To pa še ni bilo dovolj; debelinko je uspelo infiltrirati v naš kupej še ostala dva člana svoje družine. In vsi razen mene, ki mi je zaspano plavalas dekle naslonila svojo glavo na rame, so bili prepričani, da v vlaku Italijani res niso preveč vlijudni.

EN DAN NA OTOKU MAFIJE

Prvo srečanje s Palermo, mestom hribovite Sicilije, otokom, ki je znani po svoji mafiji, je bilo srečanje z njegovim pristaniščem.

Ko je naša ladja pristajala, je bilo v luki zelo živo. Stevilne ladje z vsemi mogočimi zastavami so se pekle pod vročim soncem. Pomol je bil zatrt s takšimi in fljakerji. Največ prostora v luki je zasedel velik ameriški rušilec. Ura je bila dva popoldan in njegovi mornarji so na keju nabijali žogo.

Pred malo kavarno je igral glasbeni avtomat in po keju se je razlegala melodija Diane. Mlad par, ki ga ni motila vročina, je temperamentno plesal.

Pili smo pivo, poslušali glasbo in opazovali naotesane geste mornarjev.

Clovek z obrazom špiclja in s pristrizanimi brčami je iz žepa oprezno potegnil zavitek pornografskih slik in zahteval zanje 500 lir.

V centru Palermo je gneča in trgovska atmosfera kakor v ostalih velikih mestih. Na centralnem trgu se je zbrala okrog trgovca z daljnogledi velika skupina ljudi. Svoje blago je hvalil s pravim govorniškim darom. Daljnogledi so bili japonsko »dumpling« blago.

Nek 12-letnik v progosti mornarski srcaji nas je srečal že tretjič in vsakokrat prosil za liro. Četrty smo ga srečali v prodajalnici sadja. Kupili smo kilo grozdja in nismo se oddaljili niti 50 metrov, ko je prišel za nami in nas skušal prepričati, da smo pozabili plačati. Dvignil je tak hrup, da se je moral vmešati celo policaj v beli bluzi.

Takoj za centrom se nahajala siromašne mestne četrti. Na vsakem koraku je moč videti prizore iz neorealističnih filmov. Sele sedaj sem razumel, da De Sici ni treba nemešati kadrov, kadar snema film. Bedne podrtje umazane neasfaltirane ulice, na pol nagi, neumiti in bosi otroci, preko ulice razpeta vrta s poritom, nezaposleni ljudje — vse to so slike, ki takoj ilustrirajo siromaščino juga in kontraste te dežele.

NA LADJI SO PELI AVE MARIA

Preživeti noč na veliki ladji Sardinija je zanimiv doživetje. Vendar ne toliko, da bi bilo tuden verjamejo, da je komunizem brezbožen in utelešena napaka oziroma zlo. Zato pravijo, komunizem nima bodočnosti, to pa preveč očitno ni res.

rejši potniki so šli spat, v salon gledat televizijski aparat ali pa na kavo v restavracijo.

Na spodnji palubi sem slišal pesem. Spustil sem se po stopnicah in zagledal skupino žena iz tretjega razreda, ki so pod vodstvom dveh duhovnikov pele Ave Maria. Z resnimi in pobožnimi obrazi so odpirale usta po taktu plešastih dirigentov. Ko so odpele še nekoliko cerkvenih pesmi so odprle steklenice vina. Od česar so se duhovnikoma takoj zasvetile oči. Prva sta ga cuknila iz steklenice in se z ljubeznivim nasmehom odpravila na počitek v kabino prvega razreda, medtem ko je pobožna »čreda« prebila noč na palubi.

VIDETI NAPOLI IN OSTATI BREZ DENARJA

Znan pregovor: Videti Napoli in umreti se je za nas spremenil v gornji naslov.

Stali smo na vogalu ene od prometnih ulic Napolija in modrovali, kako bi prišli do Pompejev in Vezuva. Našo željo je kmalu opazil nek lastnik avtomobila, ki nam je ponudil, da nas za 250 lir vse prepelje do Pompejev. Ponudba nas je razveselila in hitro smo se povzpeli v štiriozlati voz. Že po nekaj sto metrih nas je ustavila vrsta uniformiranih ljudi in zahtevala od vsakega 150 lir, ker smo se vozili po privatni cesti.

Ko smo nadaljevali vožnjo je nekemu prišlo na misel, da bi se s cicerom točneje dogovorili za ceno vožnje. In na naše veliko začudenje je ugovoril, da bo vsakega stala 2500 lir. Ker bi naši žepi komaj vzdržali tak »budžetski pritisk« jih je nekoliko predlagalo, da bi našo eskurzijo nadaljevali peš, vendar je zmagala druga stran in v Pompeje smo se pripeljali kot bogati Amerikanci.

VOLAN V ENI — MIKROFON V DRUGI ROKI

Za Rim pravijo, da je najlepše mesto na svetu. Nisem videl vseh njegovih znamenitosti, vendar sem se prepričal, da znaajo tisti, ki hočejo od drugih izleči denar, zelo spretno urediti svoje lokale in trgovine.

Neštene kavarne, ki se svetijo na soncu v raznih barvah, blazilno uplivalo na oči obiskovalcev in mimoidnih. Miniaturne mizice in stolčki, stali natakariji in sodobna oprema. Vendar vas, če se vsedete in ničesar ne naročite, na pljuđen način opozore, da niste zaželeni gost.

Iz velikega avtobusa smo si ogledali rimske starine. Pred staro palačo predsednika republike je godba z velikim pompom igrala himno. Predsednik je odhajal iz palače. V neki ulici poleg parka Villa Borghese pisana letna restavracija na pločniku. Na mizah zastave vseh mogočih držav. Če si Jugoslovani, se boš vse-

lu za njim, tako navdihnila črnega južnjaka, da je svoj temperament izrazil v pesmi. V največji gneči sredi Rima, v množici fiatov in drugih miniaturnih vozil je vozil pel Modugnovo »Piove«, držeč v eni roki volan in v drugi mikrofona.

SKOTSKO »MASCEVANJE« NA ITALIJANSKEM JUGU

Našo zgodbo bomo zaključili v stilu quanto costa. Do odhoda letala nam je ostalo samo še deset minut. Ko smo izpraznili kozarce in si potolažili žejo, smo vprašali elegantnega natakarija, quanto costa, signore.

Njegov odgovor nas je spekel: vsaka limonada je stala 250 lir in komaj smo nabrali toliko, da smo ostali dolžni še kakih 50 lir. Natakari je divje mahal z rokami in nas blagoslovil s ploho lepo zvonečih psov.

Po dveh mesecih, ko smo se ponovno znašli v Italiji, smo se odločili, da v tej deželi »mani pare« ne bomo pustili dosti denarja. Spomnil sem se tistih 250 lir in sklenil, da si jih »povrnem«.

Stopil sem v neko trgovino in vprašal »ali lahko potkusim Remington brivski aparat, enega bi rad kupil.«

Prodajalka mi je enega ponudila. Vzel sem ga in ko sem si obriil eno stran obraza sem ji ga vrnil in dejal, da ga pri- dem kupiti popoldan.

Isto operacijo sem opravil v trgovini na drugi strani ceste, le da sem si tokrat obriil še drugo stran obraza.

Nemirni čas ob lepi, modri Donavi

bilov. Poldrug milijon prebivalcev na ozemlju nekdanjega križišča poti ob Donavi s prastaro, od vzhodnih morij k Jadranu potekajočo cesto, niso mačje solze. Pravi Babilon se ti zdi, če prisluhneš pogovorom na cesti, v kavarnah, v podzemskem prehodu pred opero: nemško, italijansko, rusko, angleško, arabsko... Na sploh so Dunaj v zadnjem času preplavili obvarani predstavniki z vzhoda, od Indijcev do arabskih ljudstev.

Številni parci pred muzeji in galerijami so v teh zadnjih jesenskih dneh polnih čačajočih obiskovalcev, ki bolj ali manj bulijo v obsežne vidice. Ne bi hotel žaliti čustva številnih prebivalcev avstrijskega glavnega mesta, toda ko prebiješ nekaj ur pod strokovnim vodstvom bodisi v Hofburgu, Schönbrunnu, zakladnici ali cesarski grobnici, se zuna komaj še znejaš. V glavi ti brnijo imena cesarjev, ce-

prepovedan povratek v Avstrijo.

Pozornost mi je zbudil volilni plakat: dve roki, črna in rdeča stegujeta grabežljive prste po dunajski mestni hiši. Napis: Wenn du das nicht willst, wähle FPÖ (avstrijska neonacistična stranka), naj ostane brez komentarja. Pri nedavnih deželih volitvah v Vorarlbergu je ta stranka dosegla 3000 glasov več kot pred petimi leti. Quo vadis, Austria, se nemo sprašuje, ko koraka po Ringu 4000-glava množica mladih ljudi v uniformah biše Hitlerjugend, v štiristopih ob taktih zmago-slavnih korakov. Tako zastave s ključastim križem, ki jih je zaplenila policija, kot tudi govor »ob priliki 200-letnice rojstva nemškega pesnika Schillerja«, kjer je bilo vse preveč poudarka na besedah o veliki nemški vlogi v zgodovini, priča- jo, da izgubljao dobronamer- ne besede o demokraciji

skega kadra ter socialno študentovsko zavarovanje. Minister Kamitz je odobril le polovično vsoto. Popularni dunajski list Express je sicer napadel demonstracije, češ da so študentje pretiravali, saj so dosegli že prej kompromis v obliki podvojitve gradbenih kreditov za študentske domove, pomoči študentovskemu zdravstvenemu skladu ter potrojitve štipendij. Toda vodstvo socialističnih študentov je razen tega dalo jasno razume- ti, da ne misli podpreti ljudske stranke v volilni kampanji (finančni in kulturni minister sta namreč člana SPV).

Ljubke stewardese, ki so novost na avstrijskih vlakih proti Dunaju, ti vpludno postrežejo z različnimi potisnili in ob- ljubljajo nepozabna srečanja. Toda ne z demonstranti, mladi- dimi nacisti. Pa tudi ne s študen- ti, ki zahtevajo pomoč avstrijski kulturi in znanosti.

Pismo ameriškega študenta

U poletnih mesecih letoš- njega leta je obiskal Ljubljano in druge dele Jugoslavije William C. Selover, urednik bo- stonskega študentskega lista The Pilot. Po povratku v domo- vino nam je poslal obširno pismo o svojih vtisih in doživetjih pri nas. Danes objavljamo za nas najzanimivejša mesta iz njegovega pisma.

Jugoslavija! Toda zakaj greš tja? Ali ni Jugoslavija komun- istična? Želiš izgubiti svojo individu- alnost?

To je le nekaj izmed števil- nih vprašanj, ki so mi jih stav- ljali med mojimi pripravami za moje letošnje poletno potovanje v Jugoslavijo. Nekaj časa sem potrpečljivo odgovarjal na vpra- šanja, kmalu pa sem obupal nad splošnim nepoznavanjem naše dežele pri nas. Pa tudi nad napačnimi predstavami, ki nam jih imei tudi jaz pred prihodom v Jugoslavijo.

Na kratko naj omenim vzro- ke, ki so me privedli v vašo deželo. Predvsem, v časopisih imamo čudovito točne novice o vaši deželi, ki pa so seveda, pristansko interpretirane. Tamu pojavu se je težko ogniti, ker izhaja iz osnovi nasprotne ekonomske družbene in po- litične dediščine naših dežel. In pri tem je treba upoštevati še dejstvo, da se je v zadnjih štiri- desetih letih komunizem pre- senetljivo razširil in pridobil veliko popularnost. Ta vitalen in močan sistem vlada nad ogromnimi množicami današ- njega sveta. Zato je bil moj za- ključek, če hočem razumeti vaš, ne spremembe v svetu, moram priti v neposreden stik z resni- nimi, živimi človeškimi bitji, ki, če že aktivno ne podpirajo sistema, živijo z njim v miru.

V Ljubljano sem prišel 1. ju- lija ob 9 zvečer po 12-dnevni vožnji s študentsko ladjo, ki je plula iz Montreala v Cannes, in dvodnevni vožnji z avtobu- som in vlakom. Na postaji so nas pričakali jugoslovanski pri- jatelji. Skupaj z drugimi Ame- rikanci sem bil zelo impresio- niran in mislim, da najbolj nad dejstvom, da je moj nov znanec nosil spominsko značko ZKJ.

»Resničen živji komuniz- tem sem premišljeval.

Naj omenim mimogrede, da spominsko značko ZKJ pogosto nosim doma v Bostonu in z njo presenečam svoje prijatelje.

Po prihodu so me odpeljali v restavracijo na vesterjo. Ko sem stopil po ljubljanski uli- cah sem pričakoval, da bom vi- del na vsakem koraku revščino in pomanjkanje. Kar sem videl,

je bilo popolno nasprotje. Vse povsod so bile polne in čiste trgovine, ljudje, ki smo jih sre- čevali, so bili zdravi, čedni in dobro oblečeni. Moja prva skep- tična misel je bila, da je te lu- di, nekdo namenoma postavil na cesto in da nas peljejo gotovo po najlepši mestni ulici. Prav kmalu smo se prepričali, da to ni res.

Jugoslovanski prijatelj je sla- bo govoril angleško, zato sva se sporazumevala v francoščini. Ko mi je pripovedoval, da so njegovi starši s sestro in mlaj- šim bratom na potovanju po za- padnih deželah in da je doma samo teta in služkinja, sem mi- silil, da me je moja francoščina veda. Potovanje po zapadni Evropi in služkinja očividno člani »novega razreda« sem pomislil.

Ko sem novemu prijatelju po- vedal, da si v ZDA celo bogate družine ne morejo privoščiti služabnikov, mi je odvrnil, da sta njegov oče in mati oba za- poslena in da mora nekdo skr- beti za mlajšega brata.

Moj jugoslovanski prijatelj je zelo aktiven član mladinske or- ganizacije. Skupaj z njim sem večkrat obiskal mladinske de- lovne brigade. V nekem tabo- rišču so me povabili, naj sku- paj z njimi prebijem dan pri graditvi ceste. Po nemirni noči na podu šolske sobe sem se zju- traj oblekel v delovno obleko in odkorakal smo na cesto. Da- li so mi kramp in rečki, naj kopljem.

Užival sem. Pozneje mi je prijatelj pripovedoval, da so mladi ljudje na cesti spravevali: »Kako gre Amerikancu? ali je že utrujen?« itd. Čeprav so me roke bolele, sem delo nadalje- val. Brigadirji morda niso ve- dejli, zakaj jaz Amerikane, ka- pitalisti, pomagam graditi nji- hovo cesto. Jaz pa sem vedel, zakaj in tega ne bom pozabil. To je bil dober način za spo- znavanje vašega načina živ- ljenja.

V brigadah je napravilo na- me več stvar: močan vtis: urel odnos do discipline in organi- zacije, delovni polet in vse pre- vladujoč občutek moralne opre- venosti vse dejavnosti.

Ti stvari sem opazil v brigad- ni bolnici in propagandnih je- tačih pogovorih in celo pri igrah in plesu.

Ko sem se ukvarjal s temi občutki, se mi je porodilo več vprašanj. Premišljeval sem o moralni in o tem, kako voljno delajo ti mladi ljudje v brigada- h. Z mnogimi ljudmi sem se razgovarjal o brigadah in glišal o njih več mnenj. Nekdo mi je

dejal, da se ameriški časopisi grobo motijo, ko opisujejo delo v brigadah kot »suženjsko de- lo«. Po enočasnem delu v bri- gadi tudi sam nisem nikjer opazil suženjskega dela.

Dobil pa sem tudi odgovore, da je dobro, če greš v brigade, čeprav ne prostovoljno, poseb- no če se misliš vpisati na uni- verzno, ker so mesta na univerzi omejena. Izbrla pa se vrši na podlagi dela v brigadah.

Pri razpravah o moralnih vprašanjih sem nehoti primer- jali našo deželo z vašo in ugo- tovil sem, da je v Ameriki iz- leta v leto več seksualnih zlo- činov, perversnosti in prostitu- cije. Jugoslavija pa, vsaj kot sem jaz lahko videl, teh proble- mov skoraj nimam. Kaj to pome- ni? V ZDA nas v spolnih vpra- šanjih ovirajo družbeni in re- ligiozni predsodki in seksualni zločini rastejo kot gobe po dežju, pri vas, ki vsako pravil- nost strogo kaznujete, zločinov skoraj nimate.

Ker sem se gibal največ med prorežimsko usmerjenimi ljud- mi, kot sem že dejal, sem sre- čal le malo ljudi, ki bi v be- sedah nasprotovali režimu. Lahko pa sem opazil, da imajo Jugo- slovani dovolj svobode, da la- hko glasno izražajo pritožbe in negotovanja. Presenetljiva pa me je narava pritožb. Praktično so bile skoraj v vsakem primeru malenkostne. Nekomu je bila odvzeta zemlja, drugemu, mor- da advokatu, privatna praksa. To so bili zagrenjeni negativni ljudje, ki so me zanimali v družbi, katerih pa nisem spo- štaval. Njihovi nazori so bili negativni, osebni, malenkostni in se nikoli niso dotikali bistve- nih stvari.

Na svojem potovanju po vaši deželi sem videl mnogo stvari, ki zaslužijo krátko: ceste, trans- porti, čistota itd. Toda to niso bistvene stvari. Ko sem o njih razpravljal z vašimi ljudmi, so mi dejali: »Te stvari bi morali videti pred petimi leti ali celo pred dvema letoma. Napredek je zelo očiten!« In verjetno je res. Če je to izraz poguma, odlo- čnosti in duha ljudi.

Kaj je med mojimi blvanjem v vaši deželi zastopilo v meni najmočnejši vtis? Mislim, da je to občutek, ki ga imajo vaši ljudje, pri delu. Kaže, da dobro veste, kaj ste, kam greste in kaj boste storili, ko boste prišli tja. Mi nismo s »gurni, kje smo, v narodnem merilu se manj za- vedamo, kam gremo in prav ni- česar ne vemo, kaj bomo storili, ko bomo prišli tja.

Skoraj vsem Amerikancem je skupna napaka, da mislijo, da

je naša oblika demokracije la- na od boga, ki ji ne more nič do živlega. Tako pojmovanje ro- jeva apatijo in samozavolje. Tako mišljenje peha vlado v roke tiranov. Ravno tako pa tudi verjamejo, da je komuniz- em brezbožen in utelešena na- paka oziroma zlo. Zato pravijo, komunizem nima bodočnosti, to pa preveč očitno ni res.

Ko sem živel in delal z va- šimi ljudmi, sem se mnogo nau- čil. Zame je bilo to nepreceni- liva vrednost. In da oboje- stranskega razumevanja je še dolga pot. Toda to razumeva- nje mora biti doseženo. Naučiti se moramo živeti drug poleg drugega, kljub nasprotujočim si ideologijam. To se moramo nau- čiti, če hočemo, da bodo naši otroci in otroci naših otrok uživali mir, svobodo in blago- stanje.

Ladijski oficir se je nepre- stano vrtel okrog mladih Arabkinj, hčera bogatih trgov- cev, ki so bile na eskurziji po Evropi. Hotele so biti »evropske dame« in so prepi- čevale oficirja, da so po po- reku Evropejke. Ta je poka- zal na neko izrazito Arabkin- jo in dejal, da če je ona Francozinja, je on Kitajec.

Sredi noči je ladja rezala valove Tirenskega morja. Sta-

del za mizico z našo zastavo in se tako na nek način ločil od ostalih in dal svoj prisot- nosti večji pomen. Razumlji- vo je, da ti takrat kadar gre za nacionalni ponos, ne bo žal visokega računa za pijačo in tudi ne previsoke napitnine, ki je v tej deželi fetiš.

Naš šofer je samo v začet- ku od časa do časa dajal po- jasnila. Vendar pa je lepa Švedinja, ki je sedela na sto-

Gladko obrt sem vstopil v frizerski salon in vprašal za- čudenega brivca, koliko stane britje. Odgovor je bil — 250 lir. Zahvalil sem se in odšel ven. »Masčevanje« je uspelo.

Za ostanek denarja sem si kupil globus, ki sedaj krasi mojo sobo. In še nekaj, ne nameravam ga nesti v komi- sijsko trgovino.

SLAVNA DESETLETA SPOPADOV, IDEJ IN UZTRAJNIH BOJEV

Z ZADNJIM DECEMBROM 1959 smo zaključili jubilejno leto, v katerem smo proslavljali 40-letnico KPJ oziroma ZKJ in SKOJ. Na naših straneh smo skozi vse leto prikazovali boje predvojnih naprednih študentskih gibanj in skupin z nazadnjaškimi elementi in konceptuali, boje, ki so jih bojevali napredni študentje v enotnih vrstah skupaj s slovenskimi delovnimi množicami, za osvoboditev teh množic.

S TEM SMO SE OBENEM oddaljili jubileju, ki ga je v znamenju 1919–1959 slavila tudi slovenska univerza, saj je bilo veliko predvojnih akcij naprednih študentov posvečenih prav ohranitvi in uspešnejšemu razvoju te naše najvišje znanstvene in kulturne ustanove.

Z JANUARJEM 1960 stopa »tribuna« v svoj DESETI LETNIK. In ob tem jubileju, ko se oziramo nazaj na prehojeno pot, premagane težave in izbojevalne boje, je prav, če se z enotnim, vse obsegačim pogledom ozremo še na predvojni napredni študentski tisk, katerega dediči in nadaljevalci hočemo biti.

Prvi koraki

Na majavnih temeljih sloneča politična struktura mlade države »troimena« naroda, od te strukture odvisno življenje novoustanovljene univerze in vsestranska heterogenost slušateljev so dajali tiskom prvim organizacijam in prvemu tisku slovenskih študentov.

Zaradi ekonomskih težav rojeno delo Ekonomskog saveza jugoslovenskih študentov je dalo v začetku leta 1920 nekaj sporadično izhajajočih števil »Studentskega glasnika«, ki so ga tiskali v Ljubljani. Tam je imel tudi svojega urednika. Razširitev je bila v liberalnih, na strogo unitaristično pozicijo prehajajočih vrstah društva Jadran je rodilo »list za kulturno orientacijo« »Vidovdane«, ki je z daljšimi vmesnimi presledki izhajal od februarja 1921 do sredine leta 1923, ko je, sprva unitaristično navdušen, dokaj razvojen zamrl. Klerikalna študentska društva v prvih letih obstoja slovenske univerze niso imela svojega periodičnega lista.

Redka poročila o delovanju Društva stu-

ko stojimo ob smrti romantike, dekadence itd., je treba zdravega, krepkega, življenjsko upornega in v življenje verujočega novega realizma« (II, št. 2–3). Nekako tak je bil njihov kulturni in literarni program.

Na področju njihove socialne usmeritve so hoteli »enkrat za vedno obračunati z onimi, ki v svojem malenkostnem malomeščanskem samozadovoljstvu oslepijo za krivico in krivice; enkrat za vedno obračunati z onimi, tolažečimi gladno zmružujoče človeštvo s tolažbami onega sveta, ki rasi v človeka kršansko ponižnost in usmiljenost.« (Srečko Kosovel, II, str. 34).

Klicali so »v borbo za nacionalno, gospodarsko in politično svobodo slovenskega naroda, proti kapitalističnim velsrbskim tendencam«. Ključno in dramatično zvenijo, ki se ne vedo, da so sužnji. Zedinjeno, enopravno Slovenijo! Slovenijo — Slovencev! To je naš program. Živimo še nesvobodni v svobodnih državah. Hočemo boj z italijanskim fašizmom in inozemskim imperializmom. Bojevali pa se bomo tudi z domačimi... da dosežemo zedinjeno in svobodno Slovenijo. »Za suverenost slovenskega delovnega naroda! Za samostojno in zedinjeno Slovenijo v bratski federativni vezi z balkanskimi narodi.« (III, str. 98).

Ob koncu tretjega letnika so ugotavljali: »Pred dvema letoma nas je bilo malo in še mi si nismo bili v hotenju soglasni. Potem so pristopali drugi, se nekateri ločili, smrt pa nam je ugrabila voditelja našega gibanja S. Kosovela. Naši upi so bili veliki. Uvideli pa smo potrebo trdega dela... in življenje nas je privedlo od individualnosti k kolektivnosti. Že so se pojavili v svetu prvi znaki organiziranega odpora delovnega in zatiranega človeka in narodov. Mi se pridružujemo temu gibanju... imperialistični kapitalizem ima denar, nima pa etične vsebine. Zato je vera v naših srcih. V nas sta življenje in mladost. Ne bomo molčali!«

Medtem, ko smo ob prevzemu našega lista mislili samo na dvojce: na okrepitev slovenskega, na priznanje slovenskega naroda v naši državi in svetu, na njegovo pravo osvoboditev in na očistitve v raznih naših kulturnih ustanovah in javnem življenju, stopamo sedaj v novo fazo, k pozitivnemu ustvarjanju po določenem programu, ki je zrastle v nas samih.

»Že so se pojavili v Evropi, kakor tudi na ostalih kontinentih, prvi znaki organiziranega odpora delovnega in zatiranega človeka in narodov. Mi se pridružujemo temu gibanju, zakaj kruto občutimo težko pest imperialističnega kapitalizma na našem tliniku, ki hoče do skrajnosti izrabiti našega delovnega človeka...«

Boj proti fašizmu in zatiranju se nadaljuje

V dveh številkah četrtega letnika je sodelavcem Mladine še uspelo ob nekaterih problemih zastaviti »brezobzirno kritiko kulturnih in političnih razmer sredi gnile močvare sodobnosti. Zaradi finančnih težav pa je »Mladina« morala juridično prenehati, dokler se ni kot nadomestilo in nadaljevanje ustanovil nov list SVOBODNA MLADINA.

Ob izidu je bila dana obljuba, da program ne bo spremenjen, da bo torej Svobodna mladina »brezpogojno izpovedovala svojo slovensko misel in da bo prav tako brezobzirno nadaljevala borbo za kulturno, gospodarsko in politično osvoboditev Slovencev, združeno z borbo proti kapitalističnemu družbenemu redu«.

Svobodna mladina je tako nadaljevala svojo kulturno-politično borbo proti čudnim razmeram v nekaterih slovenskih kulturnih institucijah, kritizirala je politiko slovenskih klerikalcev po njihovem vstopu v vladu, borila se je za priznanje obstoja slovenskega naroda in je nacionalnemu vprašanju naslopljivo povečala največ prostora. V tej zvezi je podarjala svojo profitašistično orientacijo, obsojala je vsako popuščanje pred tendencami jugoslovenskega unitarizma in se zavzemala za orientacijo k »revolucionarni protimperialistični Rusiji in le glede socialnega, temveč tudi glede našega nacionalnega osvobodjenja«.

Ob uvedbi šestojanuarske diktature je Svobodna mladina prinesla kratko notico: »Zaradi spremenjenih notranjopolitičnih razmer smo morali značaj lista spremeniti! Z novim letnikom prenašamo težnje našega udejstvovanja v literaturo in umetnost, razen

literarno-kulturnemu eseju pa bomo tudi nadalje, kolikor bomo mogli, posvečali pozornost družbenim in političnim problemom. Smer lista se v ničemer ne spremeni.« Z dvojno številko (II, št. 2–3) se je revija brez besed poslovila. V zvezi s komunističnimi letaki, razširjenimi ob 10-letnici obstoja ljubljanske univerze, in prepovedanim sestankom Kluba neodvisnih akademikov je bila večina sodelavcev Svobodne mladine v preiskavi. Obdobje že dokaj utrjenega levičarskega študentskega tiska je bilo prekinjeno.

Revoucionarna in zavestno marksistična usmerjenost

V obdobju diktature srečujemo le dvoje nacionalističnih glasil, »Omladino« in »Val«, ki sta spremljali unitaristično usmerjeno Jadranse in druge »Aleksandre« v njihovi »junaški« obstrukciji široke, demokratično usmerjene študentske fronte.

Prizadevanja naprednih študentov v njihovi borbi proti diktaturi, zlasti v letih 1931 do 1933, so lahko dobivala svoj propagandno-idejni izraz le v številnih ilegalnih letakih in to vse dotlej, dokler ni ljubljanski univerzitetni komite KSJ pričel z izdajo ilegalnih RDEČIH SIGNALOV. Le-ti so izhajali od novembra 1932 pa tja do konca 1934. Ves čas so v svoji odločni revolucionarnosti spremljali življenje na univerzi in izven nje. Ker je Tribuna o Rdečih signalih že v tem letu objavila obširnejši sestavek prof. dr. M. Mikulca, naj ponovimo le njegovo zaključno misel: »Reči moramo, da so te, danes že tako redke številke tega ilegalnega študentskega komunističnega glasila zelo pomembne iz dveh razlogov: so revolucionarno ogledalo tedanje dobe in zgled pravih revolucionarnih študentskih odgovorov na vse, kar je težilo tedanjo družbo.«

pasivnost in nezanimanje za aktualno problematiko današnje dobe domala izginila. Članstvo se sistematično izobražuje, zavzema svoje stališče do vedno znova porajajočih se problemov, kritično motri vse pojave sodobnega življenja in se resno pripravlja na pot

Akademik in kmetski problemi

Izdal akademski agrarni klub
»Njiva«

Ljubljana 1934

Za klub odgovarja odbor (predsednik Črilo Avgust, Kolodvorska 22).
Tiskalna tiskarna Slatnar, družba s o.o. v Kamniku.

v življenje, kjer bo slej ali prej skušalo svoje nazore in poglede praktično udeležiti. Tradicija takega Triglava se je po njegovi prepovedi nadaljevala v Mladem Triglavu in po zatrtju le-tega v Slovenskem klubu. V njem pa se je izsolal velik del študentov, ki so se udeležili NOB.

pravico in poštenje vnesti v vse plasti, da ljudstvo spozna, »kdo je boričelj za njegove življenjske koristi in kdo ga le vara«.

Na vprašanje, ali priznava Borba socialno okrožnico papeža Pija XI kot avtoritativno izjavo za katoličane in ne samo kot znanstven spis, ki ga more prevzeti ali zavreči, je v brošuri med drugim rečeno, da papeževa okrožnica kapitalizem zagovarja in ga sankcionira kot od boga dan družben red, s čimer je obojen proletarski razred v peklu že na zemlji. »Oni, ki se priznavajo očitno k nazorom dialektičnega materializma, pojmujejo kapital pravilno... neznanstveno se pojmuje kapital v okrožnici.« »Okrožnica je napovedala razredni boj proletariatu s tem, da hoče odstraniti, oziroma odpraviti razredni boj, ni pa obenem odstranila realne podlage, marveč jo je celo vključila v svoj korporacijski sistem.«

V takem izjavljanju, iz katerega so vzeti gornji stavki, je bil dan odgovor tudi na drugo vprašanje — ali klub zavrača v okrožnici obojen marksizem.

Ker je bilo borcem več do samostojne in znanstvene poti, se niso bali žrtve... Klub Borba je bil izgnan iz Akademike doma in kmalu nato zaradi komunizma razpuščen. Knjižnica Borci pa je ostala dokument upora tiste mladine, ki se je odločila za znanstveno reševanje življenjskih vprašanj.

Iz indiferentnosti v borbeno naprednost

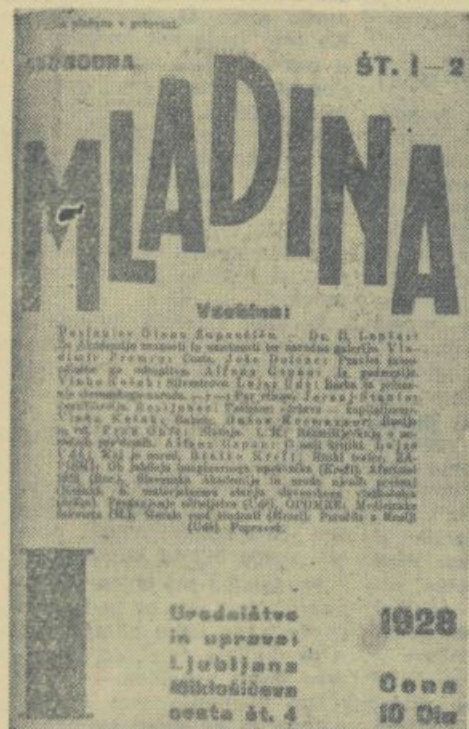
Razpust Zveze slušateljev in drugi ukropi za razbitje enotne fronte slovenskega študentstva so ustvarili potrebo po skupnem študentskem listu. 25. septembra 1933 je izšla prva številka »informativno strokovnega lista« z naslovom AKADEMSKI GLAS.

V uvodnih besedah je bilo poudarjeno, da je namen lista, povezati z univerzo tiste študente, ki so zaradi gromotnih razlogov med študijem izven Ljubljane. Nadalje si je list zastavljal nalogo, posvečati svoje strani raznim problemom univerze, ki nujno zahtevajo reševanje. »Akademski glas je povsem neodvisen in nepolitičen list, ki se bo vzdrževal sam od sebe.« Je bilo rečeno v uvodu. »Čim bolj se bodo v njem kresale misli in nazori, tem bolj bo list pester in zanimiv in tem bolj bo služil svojemu namenu.«

Ze ob samem začetku izhajanja so se v Akademski glas javljala poročila v nalogah in delu Akademike akcije za univerzitetno knjižnico. Številne strani lista so bile skozi leta posvečene temu problemu. Obširne analize, ki naj bi podpre zahtevo po tej ustanovi, intervjuji, poročila o uspehih, o vzrokih zastojta tega pomembnega študentskega dela, opisi dogajanj okrog občnih zborov, te študentske politične arene in spet analize so bili predmet univerzitetni knjižnici posvečenih sestavkov. Ob razširitvi akcijskega programa za izpopolnitev univerze se je list zavzemal za razširitev medčinskega inštituta, za gradnjo hidrotehniškega laboratorija, za kemični inštitut itd. Spremljal je prizadevanja visokošolci za lasten dom, ustavljal se je ob asocijalni uredbi za tehnične fakultete, ki je v šolskem letu 1935/36 izživala in tudi izživala v študentskih vrstah oster protes.

Kljub uvodoma izraženi načelni indiferentnosti in nekaterim ne ravno naprednim izrazom, ki so izšli na njegovih straneh, je Akademski glas že od samega začetka nudil prostor naprednim, celo precej odkrito izraženim marksističnim nazorom. Proti koncu njegovega izhajanja pa so le-ti dobili v njem svojega vnetega pristaša in zagovornika. Na tej osnovi je Akademski glas spremljal življenje posameznih kulturnih društev in drugih študentskih organizacij, kakor slovenskega študentstva nasploh. Ze v prvem letu izhajanja je v tem oziru lahko ugotovil njegov dopisnik: »Na eni strani imamo danes novo, še ne oformljeno, še ne ideološko prečiščeno, vendar izrazito progresivno smer z novimi, novim gospodarskim in socialnim razmeram odgovarjajočimi težnjami. Na drugi strani pa imamo sicer formalno še ne združeno, toda v boju proti progresivnim elementom že enotno nastopajočo skupino konservativnih ostanov prejšnjih kulturnopolitičnih taborov...« »Proces pa še ni končan, mora se nujno nadaljevati do končne, popolne razdelitve dijaštva v dva tabora: v progresivno in konservativno fronto. Vmesnega izhoda ni in nevalnost ni.«

Ta diferenciacija se je dejansko nadaljevala. Progresivni del študentov je dobival svojega glasnika v Akademskem glasu. Zaradi tega so bili njegovi spopadi z »malostevilnim, a izredno zagrizenim in napadnim katoliškim taborom« okrog Straže v viharju običajna stvar. Le malo pred svojim koncem pa je lahko ob rojstvu nacionalistične Naše misli ugotovil: »In zelo se nam zdi,

dentov-komunistov in komunističnega Vstajenja srečujemo v tedanjem naprednem tisku od »Ujedinjenja« do glasila SKOJ »Crvena zastava«. Ze ob samem začetku rasti pa je bilo z Obznanom in Zakonom o zaščiti države napredno študentsko gibanje močno prizadeto in v svoji dejavnosti zelo omejeno. Na kako lastno glasilo v takih razmerah ni bilo mogoče.

Kljub ekonomskemu in idejnemu pritisku buržoazije na orientacijo študentske mladine je vendar prihajalo do vednih ali manjših uporov v liberalnih in klerikalnih vrstah. Ze v Vidovdanu, konec leta 1923, je Srečko Kosovel v uvodniku zapisal, da bodo »vstali delavci in vsi, ki gradijo življenje v njegovih posameznih delih, kajti zgodovino pišejo mase... treba je pomajenjati! Bojevali se moramo zoper kavarniško, promenadno in kinematografsko kulturo«. Čeprav je bilo tako pisanje osamljeno in izstopajoče, je v študentskem tisku napovedovalo novo obdobje. Zdi se pa, da je Vidovdan držalo trdno v rokah liberalno Centralno tajništvo, ki je poverjalo uredništvu neseljivim ljudem. Zahteva po konkretnem politično-idejnem opredeljevanju zaradi novih razmer v Vidovdanu ni doživela uspeha. Zaverovanost v abstraktno in namršljeno svobodomiselnost, za katero niso vedeli prav kam z njo, je vodila v sterilnost »Vidovdana« in v »čestni, nemoči usihal in tudi ugasnil«.

Čas zahteva nove orientacije

V šolskem letu 1924–25 je klerikalna Akademika zveza pričela izdajati revijo »Križ na gorah«. Poseben konzorcij je v istem času zasnoval MLADINO, list mladim in »svetovalko starejšemu rodu, ki bo z njeno pomočjo na najbolj objektivni način spoznal težnje in čilne generacije, ki gre za njimi. Pri tem pa Mladina na noben način ni imela namena odpreti vrat »strastem, ki jih nečijo politične struje in stranke«. V leposlovnem delu je načelno prinašala le prevode iz stare klasične literature.

Z drugim letnikom 1925–26 je Mladina doživljala preobrazbo. Krog Srečka Kosovega je prevzel revijo v svoje roke, spremenil je njeno vsebino in iskal novih poti, kajti »čas zahteva nove orientacije« Mladina je postala »edina kulturno-bojna slovenska revija«. V njej so se namenili pisati »o vsem tistem, o čemer so sklenili kulturni gospodje molčati«.

»Vi, ki ste mladi, ki nosite v sebi srčnost in nova hrepenenja, nabrusite meče, pripravite ostre puščice in ognjemete, da izsekamo, iztrebite in izčrpite vsa smrdljivo navajilo, ki se je v teku časa vsesla v telo slovenske kulture! Proč z mističnimi, brezdelnimi sanjarjenjem, z načrtanim pesimizmom... danes,

Upor proti klerikalnemu zabrisovanju razrednega boja

Iz kršansko-socialističnega kluba Borba je v tem času (I. 1933) izšla zelo zanimiva knjižica z naslovom BORCI.

Izzvani od cerkvene gosposke s pismom škofovega zastopnika dr. L. Ehrlicha in od hišnega lastnika Akademike doma, ki sta zahtevala, da se klub izjavi glede smernic, ki jih Cerkev v tretiranju socialnih vprašanj avtoritativno določa, so zastopniki kluba razvili v knjižici svoje misli. »Podajamo jasno in odkrito izjavo našega prepričanja. S tem se pridružujemo enotni fronti akademike mladine v Triglavu in v Njivi,« so zapisali v uvodu. »Gospodi, ki ima namen s pozivljanjem srednjeveških metod in z izrabljanjem materialne stiske obdržati nezavedno mladino zase, in gospodi, ki si veselo mane roke ob Hitlerjevem razgrajanju in ob koncentracijskih taboriščih Dolfusa, nimamo ničesar drugega povedati, kakor tole: ne bojmo se žrtve, niti največjih, bodočnost pripada nam!«

Borci so se odločili za samostojno pot. Toda »le združena razredno zavedna mladina more zgraditi pot v svobodo in boljšo bodočnost... resnično skrajni čas je, da borbeno in svobodoljubna mladina pove, da ni zato tu, da bi jo kdo izrabljal za svoje temne namene, tudi ne zato, da bi popravljala in reševala stare podrtje, marveč zato, da na novo gradi in novo ustvarja... Njen boj ne sme ostati v ozkem okviru društev, kakor pri prejšnjih gibanjih, ki so naenkrat vzplamtela... in prav tako nena-doma ugasnila, marveč se mora ta boj za

PROBLEMI SLOVENSKE AKADEMSKE MLADINE

»STAVILI ČLANI SLOVENSKEGA KLUBA IN »ZEMLJE«

V družbi, v kateri je značilna dokaj stroga delitev na umsko in ročno delo, pripada prav posebno mesto ljudem, ki tvorijo nekatere moške družbene skupine. Izobraženstvo ne predstavlja nobene posebne družbene skupine, ki bi s svojimi stremenji in težnjami stalo izven ali iznad bojev med posameznimi družbenimi plastmi, marveč je v teh bojih vselej vezano na to ali ono plast. Vprav kot predstavnik duševnega dela pa mu je v vseh velikih razdobjih pripadala vloga ideološkega tolažila te ga ali onega bojenja v družbi, glasnika te ali one plasti, »medij da je bila to tista plast, ki je s herojskimi napori skušala streli okove za starih družbenih oblik in utrti pot napredku, bodisi da je šlo za plast, ki je hotela v preprostu s razvojnimi težnjami svoj poletaj utrditi, ga ideološko utemeljiti in ovokovati. Je vrst izobraženstva so izšli naj večji borci napredka in voditelji revolucionarnih gibanj pa tudi najhujši nešči sluge reakcije.

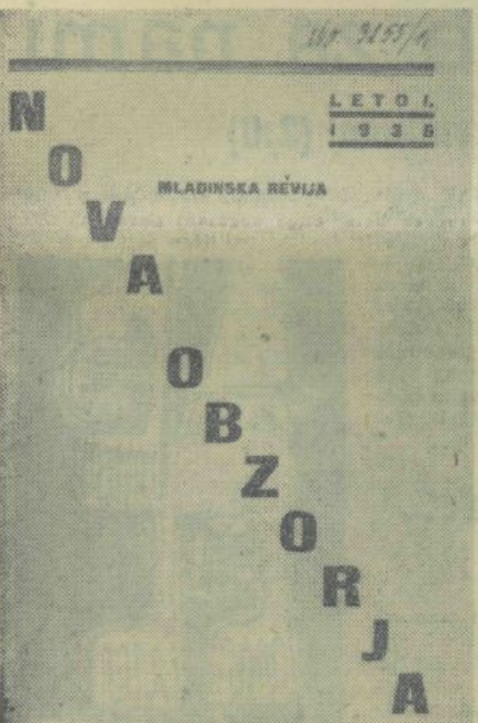
ZA LEPŠO PRIHODNOST SLOVENSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

da se boste morali, ravno tako kot tovariši okoli Straže, boriti po navodilih drugih in za interese drugih. Dal jim je še nasvet: »Ne naslanjajte se na ljudi naše žalostne preteklosti, ker bo sicer šel čas in dogajanja preko vas, kakor bo šel preko njih.«

V Akademskem glasu so se javljale zahteve po solidarnosti z vsem delovnim ljudstvom, kajti z delovnimi ljudmi vežejo študente »isti življenjski interesi, ista negotova bodočnost, ista skrb za obstoj... Naše mesto je ob strani tistih, ki strajajo dela, kruha in pravice... na strani tistih, ki to pravico zahtevajo in se zanjo bore. Študentovski interesi so danes samo del splošnih interesov vsakega delovnega ljudstva. Ker pa so se na tak način v Akademskem glasu izražale trditve, s katerimi se očito povzroča nerazpoloženje zoper državne naprave, uredbe in navedbe oblasti in zoper politični in socialni red v državi, je bilo nadaljnje razširjanje Akademskega glasu v začetku leta 1936 prepovedano.

»Čutimo, da smo sestavni del delovnega ljudstva...«

Usodi družtev Triglav in Borba je tedaj utekel Akademski klub Njiva. Leta 1934 so člani kluba izdali programatično brošuro z naslovom AKADEMIK IN KMETSKI PROBLEM. Leta dni za tem so poskušali z izdajanjem revije; imenovala se je NOVA OBZORJA in je doživela le eno samo številko. V obeh publikacijah so izpovedali v glavnem tole: Dva bregova sta, dve plasti, delovne množice in privilegirani sloji. »Na enem bregu se zbira mladina, ki živi brezskrbno in brezdejno življenje, saj se ji obeta prijetna in brezskrbna bodočnost... na drugem bregu se peha in rine zdrav in svež mlad rod. Kot kmeti sinovi se zavedamo dolžnosti, ki jih imamo do svojega naroda... smo za realno presojo razmer in položaja našega kmeta... Čutimo, da smo sestavni del delovnega ljudstva in da so nam dani pogoj za obstanek edino v vrstah tega ljudstva... Graditi hočemo iz osnov...« Zato se je A. a. k. Njiva v svojem delovnem programu namenil zbirati kulturno-geografski, statistični material o razmerah na deželi, prirejati predavanja o razmerah in borbi kmečkega stanu in se boriti za kmečko-delavsko, demokratično sodobno in netašitsko miselnost med študenti in v narodu ter sodelovati pri vseh, posebno pa pri aktivnostih za pravice slovenske univerze in študentov. Iz poročil o izvajanju programa se vidi, da je ta »drugi breg bil v resnici aktiven.

Vedno aktualen, vedno politično živ

Po polletnem presledku je Akademsko glasilo sledilo »akademsko glasilo za univerzno in javna vprašanja« — »1551« (Spomin leta, ki je s prvo slovensko knjigo iz nediferencirane podlože kmečke mase ustvarila slovenski narod.) List je sprva vsak teden, kasneje vsakih štirinajst dni, z daljšim presledkom v letu 1937, od jeseni 1936 do srede 1938 polni stolpce s študentovsko in mestoma tudi širšo slovensko problematiko.

Pod naslovom »V službi ljudstva in kulture« si je v prvi številki lista uredništvo zapisalo v program: »Novi akademski list bo... na univerzi predvsem v podporo borbi dijaštva za vse tiste konkretne težnje, ki so postale v zadnjih letih že tradicionalne. Borba za univerzitetno knjižnico je danes že končana. So naloge, ki bodo terjale še večjih naporov: za sedaj dograditev medicinske fakultete s kliniko, nov kemični oddelk, hidrotehnični inštitut, Poleg tega: borba za notranjo izpolnitev univerz, za izboljšanje posameznih oddelkov, za socialne institucije, za popularizacijo univerze... ne gre nam za golo zidovje, gre nam za duha... silijo nas k pisanju težke razmere na Slovenskem. Razvoj gospodarskega propada se je pridružil še globoka kulturna tema, jalovost našega javnega življenja in razvedrotenje vseh moralnih vrednot... danes vodijo naše življenje neodgovorni ljudje, vse, kar je vrednega, pa molči. Predvsem univerza sama... Kolikor tehtamo staro generacijo, ne verujemo več, da bi bila sposobna in voljna izpremeniti prakso našega javnega življenja... Ne delamo si glade sebe nobenih utvar, toda v bel čutimo nepopravljivo voljo, da pregledamo vsa velika in mala vprašanja, ki se tičejo slovenskega ljudstva, vzglajamo med seboj ljudi, ki bodo strokovnjaki v svojem delu, vsi z isto strastjo hlepijo po boljšem življenju malega človeka in delali neprestano za izboljšanje slovenskih razmer... Pošteno se nam zdi, da je program našega dela tak, da bi morali biti pri tem združeni vsi Slovenci. Ne Moskva, ne Rim—Ljubljana! Ta lep kos slovenske zemlje...«

S takim, mestoma nekoliko separatistično obarvanim programom, kakršnega je oblikovala tedanja objektivna situacija in delna delovna subjektivnih sil, je list 1551 spremljal

pomembna dogajanja v univerzitetnem... splošnem družbenem življenju. V njem so se javljala poročila o delu v naprednih skupinah — Domu visokošol, Njivi in še predvsem o Slovenskem klubu, ki je skupaj z listom raste in se razvija v dosledno marksistično smer. Ob stagnaciji dela v Akademski akciji, ki je prešla v klerikalne roke, je list stalno opozarjal na potrebo univerze, se boril za kemični inštitut, za hidrotehnični laboratorij, za stolico slovenske zgodovine, za slovenski zdravstveni center. V obširnih sestavih, pisanih na osnovi konkretnega študijskega materiala, se je boril proti šolninam, za izboljšanje gnotnega položaja študentov, za neodvisno akademsko menzo itd. Z vsa resnostjo se je ustavljal ob problemu slovenskega šolstva, spremljal je delo v parlamentu in banskem svetu. V njegovo obdobje sega problem nove uredbe za tehnično in medicinsko fakulteto. Seveda pa tudi list 1551 ni mogel mimo važnih mednarodnih dogodkov, ki so odtehtavali, ali mir ali vojno.

Vedno aktualen, vedno živ z geslom »moramo postati politična generacija« je s šolskim letom 1937-38 list 1551 svoje delo zaključil.

Zahteva: delo izobraženca naj v celoti služi ljudstvu

Leta 1937 je Slovenski klub izdal brošuro z naslovom NAŠI POGLEDI, ki je v tedanjem slovenskem kulturno-političnem življenju vzbudila precej komentarjev in poleg pričakovanih tudi nepričakovanih nasprotovanj. Naslovi sestavkov kažejo na probleme, ki so jih avtorji načeli: Osrednji slovenski problem, Naše razmerje do javnega življenja, Slovenska univerza, Akademski akcija, Univerzna avtonomija in akademska svoboda, Pregled akademskega kulturnega in političnega življenja, Problem slovenske visokošole.

»Akademik se mora prav zaradi nalog, ki jih bo imel in za katere so potrebne večje intelektualne zmožnosti, živo zanimati za vse pojave javnega življenja, jih kritično presojati ter vrednotiti in se s svojim delom polagoma vraščati v družbeno dogajanje.«

»Mimo obstoječih strank si postavljamo danes svoj gospodarski in kulturni program, ki bi moral biti že dolgo sestavni del programa vsake slovenske politične stranke.«

»Naš pogled na slovensko vprašanje je nujno političen, ne pa strankarski.«

»Prva in osnovna vrednota nam je človek, človek kot družbeno bitje, človek kot produkt družbenega okolja, določenih pogojev in razmer.«

»Sodimo sami, če gradimo iz ljudstva iz njegovih potreb in zahtev, če so naše težnje slovenskega delovnega človeka, če skušamo potrebe in zahteve slovenskega naroda po svojih močeh realizirati, potem bo naše delo obveljalo, če ne, se bo razblinilo v prazno, se bo sesulo...«

Teh nekaj citatov naj približno nakaže hotečja in usmeritev študentov iz Slovenskega kluba ob prvi obletnici njegovega obstoja.

Glasnik demokratskega in antifašističnega programa

Leta 1937 je bila napredna študentovska periodika obogatena še z — res samo dvema — a vendar pomembnima številkami ciklostiranega SLOVENSKEGA ŠTUDENTA. Uvod v prvo številko, izdano meseca maja, se glasi: »Razmere, v katerih živimo, nam narekujejo izdajanje lista, ki bo skušal postati glasnik vse slovenske študentovske mladine, brez ozira na svetovno nazorsko usmerjenost, in zastopati dosledno njene življenjske interese. Njegov namen je postati ogledalo, kritik in organizator naše borbe proti zapostavljanju edine slovenske univerze, za demokratične svoboščine in avtonomijo, za korenito izboljšanje socialnega položaja našega študenta.«

De iz samih uvodnih besed je razvidno, da si je Slovenski študent prizadeval biti glasnik ideje formiranja ljudske fronte na univerzi in je skušal na tak način uresničevati iniciativo Partije med študenti. Zal je že ob drugi številki posegla vmes policija z iskanjem izdajateljev lista. Kljub temu pa se je Slovenskemu študentu posrečilo izraziti in osvetliti glavne programske točke

NAŠI POGLEDI

SESTAJALI SO SE ZASTOPNIKI NARODOV IN PO NOVIEM NACINU RAZDELJEVALI EVROPO, KOT SO MISLELI TAKRAT PO NACINU, KI BO TOLIKO PRAVICEN, DA BO OSTAL ODSLEJ TRAJEN. V TEM NAJ- PRAVICNEJŠEM VSEH NACINOV SE JE NAM SLOVEN- CEM ZGODILO, DA SO NAM RAZDELILI NAROD-

NOSTNO OZEMLJE MED ŠTIRI DRŽAVI IN NAM DOLO- ČILI USODO NAJNESEBNEJŠEGA NARODA V EVROPI. NOBENE, SE TAKO OSTRO, IZBRANE BESEDE NISO, DOVOLJ OSTRE, DA BI IZRAŽALE, KAR BI MORALI SLEHERNI NAM KUCATI EVROPI IN VSEM, KI SO

»ODGOVORNI IZMED NAF

1937. IZDAL SLOVENSKE KLUB NA UNIVERZI V LJUBLJANI

demokratskega in antifašističnega tabora... univerzi in v bistvenih pogledih razkrinkati nasprotnike enotne fronte slovenskih študentov.

V ilustracijo prizadevanj združene, demokratske usmerjene slovenske mladine posnemamo osnutek programa, ki ga je prinesel Slovenski študent v svoji prvi številki: »Iz nevdružnega stanja na slovenski univerzi in nevdružnega položaja slovenskih akademikov na podlagi pravic slovenske univerze, slovenskega naroda in njegove mladine, v polni zavesti kaj mora terjati vsak narod in mladina vsakega naroda od države ter v skladu s svojimi osnovnimi načeli, ki jih mora uveljaviti na univerzitetnih tleh, postavljata slovenska akademska mladina svoje zahteve, svoj program:

1. Slovenska akademska mladina hoče popolno enakopravnost Slovencev, hoče nemoten razvoj slovenske kulture in znanosti, zato zahteva: popolno slovensko univerzo z zadostnimi dotacijami (univerza mora postati naš najvišji kulturni zavod za dvigovanje kulture in blagostanja vsega ljudstva), novo univerzitetno poslopje z vsemi prostori za fakultete in akademska društva, popolno medicinsko fakulteto s klinikami, izpopolnitev tehnične fakultete, nove potrebne stolice na vseh fakultetah, ustanovitev gozdarske fakultete, ustanovitev poljedelske fakultete, izpopolnitev gospodarsko-trgovske fakultete, izpopolnitev knjižnice in inštitutov.

2. Slovenska akademska mladina hoče odpravo socialnih razlik, hoče olajšanje in omogočanje študija mladini delovnih slojev in zahteva: odpravo vseh bremen, ki onemogočajo in otežkočajo študij, popolno odpravo šolnin, znižanje vpisne takse, znižanje izpitnih, laboratorijskih in seminarskih taks, podpore revnim študentom od države, banovine in občin, podpore Jugoslovanskemu

akademskemu podpornemu društvu, Akademski protituberkulozni ligi, zvišanje že obstoječih štipendij za izpopolnitev strokovnega znanja v tujini, enakopravnost pri razdeljevanju štipendij, ureditev Knaflejev in drugih ustanov, neodvisno akademsko menzo, neodvisni akademski dom, zaposlitev vse intelektualne mladine, da se univerzalni zdravstveni fond vrne v roke študentov, da denar ostane v Ljubljani, demokratizacija Feriálnega saveza, četrtinske vojnje.

3. Slovenska akademska mladina zahteva uvedbo vseh demokratičnih svoboščin in upoštevanje osnovnih pravic mladine, zato zahteva: popolno avtonomijo univerze in vse akademske svoboščine, svobodo zborovanja in govora na univerzi, svobodo akademskega tiska in študentovskih organizacij, amnestijo vseh študentov, obsojenih od šestjanarskega režima, tajno volilno pravico, novo demokratičen zakon o Univerzah, novo občo univerzitetno uredbo, odpravo univerzitetne uredbe iz leta 1931 in vseh uredb izdatih na njeni podlagi... omogočanje sponovanja posameznih univerzarnih reprezentančnih organizacij in reprezentančne organizacije vseh univerz Jugoslavije, reformo študija po sodobnih načelih, sodelovanje študentov pri izdelovanju vseh uredb, ki se tičejo študentov, zastopnike študentov v univerznem razsodišču, omogočanje sponovanja in poslovanja zvez strokovnih društev istovrstnih fakultet vseh univerz v Jugoslaviji, dostop vsej mladini na srednje šole vseh vrst, omogočanje vstopa iz vseh srednjih šol, tudi iz srednje tehnične, učiteljske in trgovske akademije na univerzo.

4. Slovenska akademska mladina hoče združitev razkosanega slovenskega naroda, njegovo osvoboditev izpod fašističnega jarma in napredek na vseh področjih človekovega udejstvovanja. Zato se bori: za svetovni mir, za politiko Društva narodov, Male Antante in kolektivne varnosti, proti vojni in fašizmu, zlasti proti ogrožanju slovenskega naroda od strani italijanskega in nemškega fašizma in imperializma.

Tik pred vojno: za resnično demokracijo delovnega človeka

Člani Slovenskega kluba in snujoče se Zemlje (ki naj bi nadomestila razpuščeno Njivo) so sredi leta 1939 v ciklostirani obliki izdali PROBLEME SLOVENSKEGA AKADEM- SKE MLADINE. Na 25 straneh so skušali za- jeti problematiko ljubljanskih študentov od načelnih ugotovitev preko pregleda strokov- nih društev, socialnega vprašanja, skupnega

narodnoobrambnega dela do analize kultur- no-političnih skupin na univerzi. Tekst je tem bolj zanimiv in važen, ker je bil sestavljen v razmerah, ko marksistično usmerjeni študentje niso imeli več svojega glasila, ko so bile levičarske vrste že solidarizirane in je bil razpored sil že dokaj jasen.

»Slovenski demokratični študentji, združeni v Slovenskem klubu in Zemlji, se hkrati z vso množico neorganiziranih, demo- kratično mislečih študentov v polni meri za- vedajo vse odgovornosti, ki danes leži na izobraženstvu, posebej še na Slovenskem,« je rečeno v uvodu. Po pravilnem ocenjevanju fašistične nevarnosti so naglašali potrebo borbe proti »kulturboljšnemu klerofašizmu« in »ljotičevskemu nacionalnemu socializmu«, kajti »univerza tvori v tem boju prav po- seben odsek fronte.

»V demokratični Jugoslaviji, zgrajeni na podlagi bratskega sporazuma med njenimi narodi, vidimo jamstvo in izhodišče za ure- nitje naših slovenskih narodnih teženj... Izpovedujemo neomajno vero v resnično de- mokracijo delovnega človeka. Kot bodoči slovenski razumniki nočemo služiti nobeni kliki izkoriščevalcev ljudstva, marveč edinole našemu slovenskemu ljudstvu. V naš krog vajimo vse mlade ljudi, ki zapuščajo letos gimnazijo in ki čutijo, da bodo z nami istih misli in istega duha.«

V Slovenskem klubu je bilo v letih pred vojno nad 200 članov, ki so tvorili močno in idejno oboroženo skupino, ki je bila pripravljena nastopiti odločen boj za nacionalne in socialne pravice delovnih ljudi.

Razen neuspeha poskusa obnove levičar- skega periodičnega tiska z AKADEMSKIM GLASOM, jeseni 1939 (izšla je le ena šte- vilka), se na univerzi vse do propada stare Jugoslavije in še pozneje ni pojavilo nobeno napredno glasilo. Vzel so do neke mere iz- polnjevali letaki, ki pa so že tudi prej bili

važno propagandno in obveščevalno sredstvo med študenti. Le kot primer naj navedemo znano politično izpoved Slovenskega kluba leta 1940, ki je bila izdana v obliki letaka in je imela za posledico aretacijo vodstva kluba.

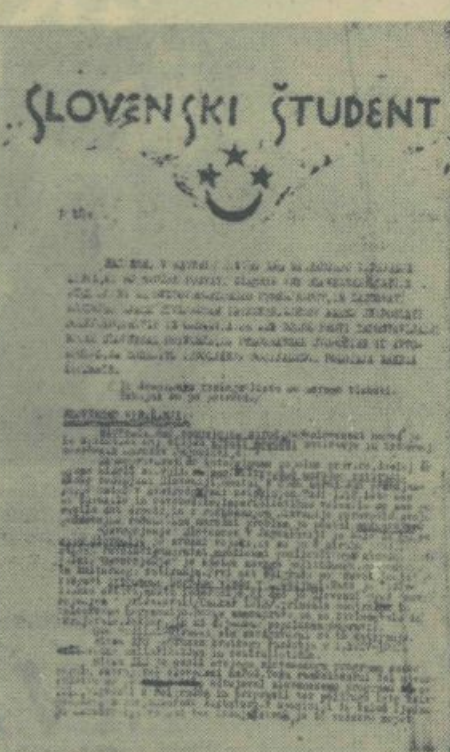
Po vojni: sredi ustvarjanja novih družbenih odnosov

Za napredne študente se je študij na uni- verzit z okupacijo ali v letu po njej nehal. Nastopilo je obdobje, ki je narekovalo nov, drugačen, tudi neposrednejši način borbe za

Občni zbor Akademski akcije
Kaj smo predložili na občni zbor akademski akcije... (text continues with details of the assembly and its decisions regarding student issues and university reform).

realizacijo v naprednih študentovskih grupacijah oblikovan in v predvojnem naprednem študentovskem tisku izražen program. Študij je zamenjala krvava borba za nacionalno in socialno osvoboditev. Historiat predvojnega naprednega študentovskega tiska je poglavje njene idejne priprave. Strani povojnih študentovskih glasil pa spremljajo drugo plat borbe na začetni poti. Če bežen pogled na posamezna obdobja te poti, ki jih osejajo strani študentovskih glasil in publikacij, nas prepriča, da smo sredi daljšega, kontinuiranega procesa,

katerega korenine segajo že v sam začetek naprednega študentovskega gibanja, stalno povezanega z bojem najširših plasti delovnega ljudstva za naprednejše in pravičnejše družbene odnose. Ker sami doživljamo današnje obdobje tega procesa in smo tudi nje- govi neposredni tvorci, nam o njej v tem okviru ni potrebno izgubljati besed. Le na kratko in predvsem le v informacijo si ogledimo genezo povojnega študentovskega tiska na ljubljanski univerzi.

Februarja leta 1946 je izšla prva številka VESTNIKA ljudske študentovske mladine Slovenije. Ob tej priliki je bilo zapisano: »Po štirih letih težke borbe smo se zopet sešli na naših fakultetah. V novi, ljudski državi si hočemo ustvariti novo, ljudsko univerzo, ki bo izgradila ljudske inženirje, zdravnike, profesorje. Hočemo postati dobri strokovnjaki, ravno tako živo pa se hočemo zanimati za vse ostale probleme univerze in skupnosti, hočemo postati pravi tovariši pri delu... Naš tisk mora pomagati pri tem delu, kazati nam mora pot, reševati naša študentovska socialna, politična, kulturna, študijska in strokovna vprašanja. Vestnik bo prinašal informativne članke o življenju na novih fakultetah in akademijah, o proble- mih, ki se na njih javljajo, o načinu, kako nam jih rešujemo ter s tem postal vez med študenti in profesorji v borbi za novo, resnično ljudsko univerzo...«

Kljub potrebi študentovskega glasila pa Vestnik ni bilo usojeno dolgo življenje. Po treh številkah, napolnjenih s problematiko okrog druge konference Ljudske študentov- ske mladine, se Vestnik sicer preimenuje v LJUDSKEGA ŠTUDENTA, ki pa po končanem letnem semestru l. 1946 preneha. V samokritični analizi je bilo rečeno, da si list ni znal pridobiti vseh študentov na univerzi in si je zaradi tega uredništvo zadalo nalogo, da naslednje leto list preuredi in ga postavi na druge, širše osnove. »Bodoča oblika naj bo brošurno-revijalna, kot osnova za vse- bino pa bi se jemala predvsem poljudna predavanja, referati in debate, ki se odvijajo pod okriljem študentovske organizacije na univerzi...«

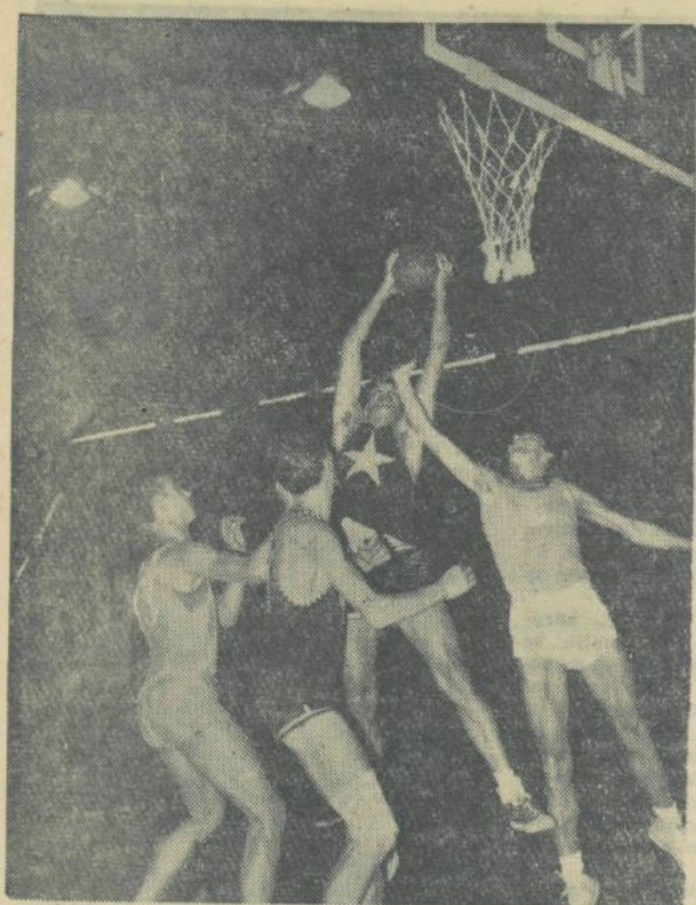
Omenjeni načrt pa je kasno doživel svojo realizacijo. Šele aprila 1948 je izšla, sicer za- jetna, prva številka SLOVENSKE REVIIJE, glasila Ljudske študentovske mladine ljub- ljanske univerze. Prva številka je bila ob- enem zadnja. Zato je SLOVENSKEŠKI LIST, glasilo LSM ljubljanske univerze ob izidu, 20. marca 1949, zase ugotovil: »Zopet je tu... Skoraj tri leta je spal, zdaj pa je spet tu... In misli tudi ostati, Študentski list nam- reč...« Študentski list bo vsakega seznanjal s problemi raznih fakultet, nas združil, nam pomagal izboljševati študij in vse naše delo.

Študentski list je svojo obljubo držal. Kmalu je bil povečan format, predvsem pa: ljubljanski študentje so z njim dobili list, ki je s svojim rednim izhajanjem ponovno vzpostavil kontinuiteto v prvi študentovskih

glasil. Ob ustanovitvi ZSJ leta 1951 je spre- menil svoje ime. Iz Študentskega lista je nastala TRIBUNA, ki tako s svojim pred- hodnikom že več kot deset let spremlja življenje in delo ljubljanskih študentov in v tej svoji vlogi lahko samo nadaljuje revo- lucionarne tradicije naprednega študentov- skega tiska.

S. K.
tribuna 15

Košarkarji Olympije so bili v preteklem letu najboljši. — Poskrbeli so tudi za mednarodno afirmacijo jugoslovanske košarke. Tokrat so že drugič zmagali na novoletnem turnirju Olympije.

Sportno srečanje v Sežani

ŽIVAHNA DEJAVNOST

V začetku letošnjega študijskega leta je športno življenje v goriškem in koprskem študentovskem pokrajinskem klubu precej živahno. Po nedavnem gostovanju športnih ekip goriških študentov v Gorici, kjer so tekmovali s srednješolskimi ekipami, sta se 16. decembra na stadionu Svobode na Viču pomerili nogometni moštvi goriških študentov in študentov koprškega okraja.

V tej zanimivi in borbeni tekmi so zmagali Goričani z rezultatom 4 : 1 (3 : 1). Zmagovalci so se predstavili kot vigrano in izenačeno moštvo in so bili skoraj vsa tekmo v rahli terenski premoči. Morda bi bil izid tesnejši, če ne bi nespretni koprski napadalcu zamudili nekaj izrednih priložnosti. Sicer pa rezultat ustreza dogodkom na igrišču.

20. decembra pa je Klub študentov koprškega okraja organiziral v Sežani veliko športno srečanje s srednješolski iz Postojne, Koprca in Pirana. Pomerili so se v nogometu, odbojki, namiznem tenisu in šahu.

V nogometu so se študentje v prvi tekmi srečali s srednje-

šolski iz Koprca in tekmo izgubili s 3 : 1 ter tako zasedli zadnje mesto. Zmagal je Koper pred Postojno, Piranom in študentje. Študentje so na trenutek zaigrali prav lepo, tekmo so izgubili predvsem zaradi nevišnosti in pomanjkanja kondicije.

V odbojki so se študentje najprej pomerili s Koprčani in brez večjih težav zmagali z 2 : 0. Finalna tekma s srednješolski iz Postojne je bila zelo razburjiva, napeta, pa tudi precej kvalitetna. Študentje so se razigrali šele v zadnjem setu in zasluzeno zmagali z 2 : 1 pred Postojno, Koprcom in Piranom. V ženski konkurenci sta nastopili samo ekipi Koprca in Postojne, v kateri so zmagale Koprčanke.

Premožni študentje zmagali tudi v namiznem tenisu, kjer so najprej odpravili Postojno s 3 : 0, v finalu pa Koper s 3 : 1. Vrstni red: 1. ekipa študentov, 2. Koper, 3. Postojna in 4. Piran.

Sahovski moštveni braturnir se je končal s naslednjim izidom: 1. Koper 10,5 točk, 2. študentje 10, 3. Piran 6,5 4. Postojna 3 točke. Pri tem so

študentje premagali Pirančane in Koprčane s 3 : 2, postojnske srednješolce pa s 4 : 1.

Po vseh teh disciplinah je bil končni vrstni red tak: 1. Koper, 2. študentje, 3. Postojna in 4. Piran. Tako so letos osvojili pokal Kluba študentov koprškega okraja koprski srednješolci in ga bodo branili na prihodnjem podobnem srečanju.

Te športne prireditve so med sežanskim prebivalstvom vzbudile precejšnje zanimanje, tako da so bile vse tekme dobro obiskane. Skoda, da na srečanje niso prispele tudi tržaški srednješolci, ki se niso mogli odzvati povabilu.

Taka srečanja s srednješolsko mladino so zelo hvaljevala prilika za tesnejši stik študentov in ostale mladine na terenu. Dobro bi bilo pritegniti nanje tudi delavsko in kmečko mladino ter domače športne organizacije. Toda tudi ta začetna oblika je precejšen korak za popularizacijo in množičnost študentskega športnega življenja po pokrajinskih klubih, obenem pa tudi za pozitivno telesno vzgojno dejavnost po posameznih krajih, od koder študentje izhajajo.

Vsekakor so taka srečanja zelo primerna oblika dela, ki bi jo kazalo čim bolj razširiti tudi po ostalih študentskih pokrajinskih klubih.

medovici (elektro) 7,5, Ivančič (ekonomija) 7,5.

Pet let ZŠŠO sarajevske univerze

Na nedavni peti skupščini Zveze študentskih športnih organizacij sarajevske univerze je prišlo do izraza dejstvo, da so problemi telesne vzgoje na univerzi podobni v vseh univerzitetnih središčih. Referati in diskusija, ki se je ob njih razvila, so pokazali, da so študentje v večini za uvedbo fakultativne telesne vzgoje na univerze, vendar enako kot pri nas za sedaj še niso danj za to vsi pogoji. Predvsem je običajno pomanjkanje telovadnic v zimskem času, pa tudi študentskih športnih igrišč za letni čas.

Študentska športna organizacija dobiva veliko finančno podporo Komisije za telesno kulturo pri Izvršnem svetu LR Bosne in Hercegovine. Ki je dala za izgradnjo študentskega športnega parka v zadnjih dveh letih okrog 40 milijonov dinarjev. Pri gradnji športnega parka je sodelovala tudi delovna brigada študentov.

Predstavniki študentskih športnih zvez Beograda, Zagreba, Skopja in Ljubljane, ki so se udeležili skupščine, so izrazili željo za kar najboljšo sodelovanje med jugoslovanskimi univerzitetnimi centri, ki je bilo vse doslej premajhno. Važno vlogo pri tem zblizjevanju pa bi lahko odigrala prav športna srečanja študentov. To sugestijo so navzoči toplo pozdravili.

Pri uspešnih Olympije ima prav gotovo veliko zaslug ing. Boris Kristančič

TELESNA KULTURA IN ŠTUDIJ

19. januarja bo skupščina Akademskega športnega društva Olympije, ki bo podala pregled športne in telesno kulturne dejavnosti naše študentske mladine v preteklem letu. Čeprav v poslednjem času deluje na univerzi tudi Zveza študentskih športnih organizacij, bo to srečanje in pregled dela toliko bolj pomembno, ker nam danes organizacijska struktura univerzitetnega športa ne ustreza več povsem in ker čakajo naše športne organizacije nove naloge in oblike dela.

Akademsko športno društvo Olympije je v poslednjih letih bilo dejanski nosilec celotne telesno kulturne dejavnosti na univerzi. Edino je poskušalo sistematično vključevati v delo študentsko mladino in ji omogočati telesno kulturno izobraževanje. Vendar je kot društvo moralo skrbeti tudi za kvaliteten šport in delo z mladino, ki je osnova takemu kvalitetnemu programu. Najpomembnejše je to, da Akademsko športno društvo ne bi postalo izolirano in je danes že v pravem pomenu besede predstavnik najrazličnejših slojev in poklicev. Tako društvo je doseglo v preteklem letu vidne uspehe. O tem govori več kot dovolj že zgolj porast članstva, ki je v letu 1959 doseglo število 2300. Nič manj pa ni ta kolektiv napredoval v kvaliteten pogledu, saj so nekateri klubi in posamezniki med najboljšimi v zvezi in republiki.

Kljub vsem tem uspehom pa ne moremo biti povsem zadovoljni. V društvu je premalo študentov. Čeprav Akademsko športno društvo dosledno izpolnjuje program, ki je pomemben za študentsko telesno kulturno dejavnost, pa lahko ob ugotovitvi, da je vključeno vanj le 800 študentov, ostrimimo in se upravičeno vprašamo zakaj. Vzrokov je prav gotovo več. Niso zgolj pomembni materialni, med katere štejemo sredstva, objekte, naprave in rekvizite. Enako in morda še bolj so pomembni tisti, ki omogočajo širšemu krogu študentov vključevanje že zaradi tega, ker je to tako društvo, ki mora izpolnjevati določen športni program in kjer pridejo do veljave premnogokrat le najboljši. Študentje pa si od telesne kulture ne želijo le vrhunskih dosežkov in številnih tekmovalnih. Želijo si trenitve pod strokovnim vodstvom, želijo si čim več športnega udejstvovanja brez kakih posebnih zahtev. Takim zahtevam Olympija žal iz mnogih razlogov, ki so že zgoraj omenjeni, ne more slediti.

Prav za voljo tega bo letošnja skupščina toliko bolj pomembna, ker bo morala odgovoriti na vsa vprašanja, ki jih postavlja študentska mladina. Realizacija in izpolnitev takega »študentskega plana« v športu in telesni kulturi pa bo zahtevala postavitev novih nalog in jasno opredeljenih del vseh športnih organizacij na naši univerzi.

Če skušamo nekoliko natančneje analizirati te zahteve, naj omenimo predvsem naslednje misli. Akademsko športno društvo Olympija mora biti dejansko odraz kvalitete dela športno-kulturne dejavnosti v sredi najzdravljivejših in vendar najomogočnejših vseh ostalih študentov, da se vključijo v njeno sredino in da se pod strokovnim vodstvom dalje razvijajo. Te zahteve predstavljajo minimalen program. Ki bi ga društvo moralo v naslednjem obdobju z gotovostjo rešiti. Drugo, nič manj pomembno vprašanje pa je, kako urediti vprašanje trenerjev, ki so za vadbo in strokovno delo nujno potrebni. To nalogo bi morala uredničevati komisija za telesno kulturo pri Univerzitetnem svetu, katere naloga je, da omogoči vsem študentom telesno kulturno dejavnost pod vodstvom strokovnjakov, tako da bo ta program dosegel uspeh ne pa morebiti kvarno vplival na zdravje študentov. Ta program lahko združimo v akademskem športnem društvu.

V zadnjem času se v naši »športni politiki« mnogo razpravlja o stipendiranju športnikov. Tako politiko v študentskih vrstah najodločneje zavračamo. Prav gotovo je prva in osnovna naloga vseh študentov študij in izpolnjevanje študijskih pogojev in obvez. Izpolnjevanje dolžnosti do družbe. Sedaj se v šport postavlja nove norme, ki omogočajo športnikom in tudi študentom, ki dosegajo vrhunske storitve, materialne ugodnosti v obliki stipendij, ki v posameznih športnih panogah dosegajo tudi

do 25.000 din. Ob tem se resno vprašujemo, kaj je primarno, in ali je res športno udejstvovanje in doseganje vrhunskih storitev toliko bolj pomembno, da so določene tako visoke stipendije za dosežke, ki so mnogo manj pomembni od študijskih.

19. januarja bomo morali najti odgovor še na nekatera vprašanja, kot so množična telesna kultura, vprašanje finansiranja ipd. Med temi bo prav gotovo najpomembnejše tisto o problemih splošne telesne kulture, ki naj bo zagotovljena v samem programu univerzitetnega študija.

Odveč bi bilo poudarjati, kako pomembna je telesna kultura pri študiju in razvoju mladega človeka, saj so danes že mnoge univerze na svetu v svoj program vnesle šport. Ki je enakovreden ostalim panogam in zlasti pomemben za doseganje dobrih študijskih pogojev, vzdržljivosti in plodnega udejstvovanja po končanem študiju pri delu.

Teh nekaj misli naj bo le prispevek k razpravi na skupščini Akademskega športnega društva, ki bi moral na te in druge probleme gledati s svojega zornega kota.

PROGRAM

fakultetnih prvenstev v smučanju za leto 1960

10. januar – medicina, stomatologija, ekonomija

17. januar – strojna, arhitektura, gradbeni, geodetika, pravo

24. januar – kemija, metalurgija, rudarstvo, tekstilna

31. januar – VŠTV, VPŠ, ekonomska, VSMS, VŠSD, agronomija, gozdarstvo, veterina

Tekmovanja bodo v slalomu.

Referenti posameznih fakultet morajo prijaviti tekmovalce do srede od 19. do 20. ure tistega tedna, ko so na programu. Istočasno se lahko prijavijo tudi netekmovalci-izletniki.

Stroške prevoza za tekmovalce ter dva spremljevalca z vsake fakultete, ki prijavijo nad deset tekmovalcev, plača organizator.

Tekmovanje bo v dveh razredih in sicer:

Skupina A: redni slušatelji univerze, akademij ali visokih šol, ki pri Smučarski zvezi Slovenije niso registrirani kot tekmovalci zveznega I. ali II. razreda.

Skupina B: redni slušatelji univerze, akademij in visokih šol zveznega I. ali II. razreda.

Tekmuje se posamično. Trije prvoplasirani tekmovalci oziroma tekmovalke vsakega združenja dobijo diplome.

Prvo kolo odbojke je za nami

VŠTV je bila premočan nasprotnik pravnikom (2:0)

Pravniki niso dovolj podkovani v odbojki

Ekipi Višje šole za telesno vzgojo in pravne fakultete sta nastopili v postavi:

VŠTV: Klavžar, Koprivnjak, Mavrič, Obster, Repnik, Strajner, Zidarčič.

Pravo: Bervar, Janc, Kopecky, Poljanšek, Sluga, Snuderl.

Pred samim začetkom so imeli pravniki velik problem, kje najti v soboto zvečer (sobota je neuradno namenjena le družabnemu razvedrilu, kinu ali plesu) šest igralcev. Med tekmo med agronomi in naravoslovci so se pravniki le zbrali in nastopili

proti nadmočnemu nasprotniku. Pred tekmo je bilo nekaj obojestranskega razburjanja zaradi nastopa nekaterih registriranih tekmovalcev, ki pa kasneje niso nastopili. Tudi Sluga, izredni študent VŠTV, ni mogel nastopiti za ekipo VŠTV. Propozicije dopuščajo nastop le rednim slušateljem in absolventom. Vendar ga je kot absolventa prav-

ne fakultete sprejela v svoje vrste ekipa pravnikov. Vendar tudi to ekipa pravnikov ni prav nič pomagalo. V prvem nizu so dosegli le štiri točke, v drugem, ko so že malo spoznali igralske in nasprotnike, pa celo sedem. Kljub hudemu porazu pa se niso vdali in so se odločili, da bodo pričeli z vadbo odbojke in bodo na prvenstvu še nastopili, če-

prav nimajo najboljših možnosti.

Kemikov in tehnikov ni bilo... Take primere obsojamo

V nedeljo dopoldan bi morale biti na sporedu tri tekme. Vendar se nasprotniki strojnikov – kemiki, in gradbenikov – tekstilci niso pojavili na igrišču. Tekm sta bila odločeni 2:0 brez borbe.

Nesmiselno bi bilo, če ne bi računali s takimi primeri naših tekmovalcev, saj se dogajajo tudi pri ostalih tekmovalcih. Neugodno so nas presenetili prav kemiki, ki so poslali prijavo, in za katere vemo, da imajo v svojih vrstah precej dobrih tekmovalcev v odbojki. Zvedeli smo, da na fakulteti sploh ni bilo nobene prave propagande za tekmovalce in tako marsikdo sploh ni vedel zanj.

Vsekakor pa je treba tudi samim študentom priporočiti, ne da se samoiniciativno, če športni odbor ne opravi svoje dolžnosti, saj so plakati s programom tekmovalcev ZŠŠO razobešeni po vseh fakultetah.

O tekstilcih smo zvedeli, da zaradi nepoznavanja Ljubljane niso pravčasno ugotovili najti telovadnice na Vodovodni cesti, vendar menimo, da to ni opravičljiv razlog. Vsem športnim referentom je bilo jasno in glasno povedano, kje bodo tekmovalja in bi se zaradi slabega poznavanja mesta lahko natančneje pozanimali. Poleg tega smo zvedeli, da so zaradi te napake sklicali poseben sestanek in na njem uredili svoje probleme.

Metalurgi premagali kolegijaše

V prvi tekmi prve skupine sta igrali ekipi rudarsko-metalurške fakultete in Akademskoga kolegija.

Rudarsko-metalurška: Bač, Bosiočič, Bergles, Hary, Karlič, Ljublič, Stolič.

Kolegij: Ažman, Gašper, Hren,

Mandeljc, Mirkovič, Staudohar, Šuput, Valčkojane.

Obema ekipama se je v začetku poznalo, da igralci že daj časa niso igrali, saj si nobena vrsta ni mogla pridobiti velike prednosti. Prvi set so metalurgi dobili šele na razliki 18:16.

V drugem nizu pa so kolegijaši neverjetno popustili in dosegli le pet točk.

Obe moštvi sta pokazali tako igro, kot si jo zamišljamo. Ne vrhunsko, ampak res pravo množično igro. Če bi vsi študentje igrali vsaj tako, bi ZŠŠO kot iniciator takega delovanja opravičila svoj obstoj in izpolnila svojo nalogo. Tudi ekipa pravnikov spada v isti razred. Igralci teh vrst bi precej uspešnejše in z večjim veseljem nastopili v borbi z enakopravnimi nasprotniki. Pri prihodnjih tekmovaljih bo treba ukreniti nekaj tudi v tem pogledu.

ŠAHOVSKI DVOBOJ GRADBENA : ELEKTRO

Sred decembra sta odigrali desetčlanski ekipi študentov gradbeništva in elektrotehnik dvoboja v brzopoteznem šahu. Osebjena ekipa gradbenikov ni bila kos elektrotehnikom. Zmagali so slednji z občutno razliko 65,5 : 34,5 točk.

Najbolj uspešni igralci dvoboja so bili: Perović (dosegel je 9 točk od 10 možnih), Milinković in Andrejič po 8,5 in Jambec (vsi elektro) 8 točk.

Sreča je bila naklonjena naravoslovcem

V razburljivih tekmi so naravoslovci premagali agronome 2:1

V prvi skupini sta se najprej pomerili skupini študentov naravoslovne in agronomske fakultete. Nastopili sta v sledečih postavah: agronomija: Gruntar, Jošar, Prešeren, Rebec, Rek, Šobar, Turk, Volk; naravoslovci: Iglar, Kleindinst, Lednik, Pak, Zupančič, Maklik.

V začetku so se agronomi boljje znašli in prvi niz odločili v

svojo korist s 15:7. Naravoslovci so uredili svoje vrste, agronomi pa močno popustili, tako da so naravoslovci osvojili drugi set s 15:8. V tretjem, odločilnem nizu je sprva kazalo, da bodo zmagali agronomi, saj so imeli večkrat set žogo, vendar tega niso znali izkoristiti in so tako zmagali naravoslovci tudi v tretjem nizu z razliko 17:15.

Srečanje je brez večjih napak sodil Podlogar.

Uspešno novo leto

Leto 1959 nam je prineslo mnogo zanimivih dogodivščin. Tudi med študenti športniki je zapustilo mnogo bogatih izkušenj, saj je v lanskem letu začela na univerzi z delom nova športna organizacija. Pri njenih prvih akcijah je šlo njenim delavcem sprva težko. Organizacije, ki naj bi skrbele za masovni študentovski šport, ni bilo lahko spraviti v tek. Sicer tudi sedaj še nismo tako daleč, da bi se lahko primerjali z ostalimi univerzitetnimi centri v državi, vendar je bilo prav to leto odločilno za obstoj in za uspešno nadaljnje delo. Zveza študentovskih športnih organizacij je svoje naloge v prvem letu obstoja zadovoljivo izpolnila. V tem letu pa je s svojim odlično sestavljenim programom vnesla nekaj novega na športno področje.

Naloge, ki v tem letu stojijo pred študenti, zahtevajo od njih človeka, tako da bodo morale biti vse ostale oblike študentovskega družbenega udejstvovanja tako organizirane, da študentje ne bodo po nepotrebnem izgubljali

časa. Na to bo treba prav posebno paziti pri pripravljanju telesno-kulturnih prireditev za študente. Z dobro pripravljeno akcijo bo Zveza študentovskih organizacij pridobila še več aktivnih članov. Že zadnja tekmovalna so priredila v telovadnico precej takih študentov, ki se niso ukvarjali s telesno vzgojo, odkar so zapustili srednjo šolo.

Delo v preteklem letu nam je pokazalo tudi nekaj pomanjkljivosti, odkrilo pa nam je tudi nove možnosti za telesnovzgojno aktivizacijo večjega števila študentov, ki pa jih doslej iz različnih vzrokov nismo pritegnili.

Naj vas seznanimo z nekaterimi oblikami in problemi športnega udejstvovanja med študenti naše univerze. Naprosili smo nekaj športnih delavcev, da bi nam povedali nekaj o svojem delu. Sicer tu še niso obravnavani vsi problemi, vendar ne bo napak, če študente seznanimo vsaj z nekaterimi. Tudi rešitev teh bo mnogo pripomogla k splošni ureditvi vprašanja telesne vzgoje in športa za študente.

V mesecu januarju bomo izvedli prvenstva fakultet v smučanju. Študentje! V čim večjem številu se udeležite naših tekmovanj in izletov.

Pozabili so na prostore za športno življenje

Sprva smo nameravali opisati na tem mestu športno udejstvovanje študentov katere koli fakultete. Poiskal pa nas je predsednik športne organizacije na elektro oddelku in nas prosil, da objavimo njegovesestavke.

Naša športna organizacija je na dobri poti in vse bliže cilju, ki smo si ga zastavili pri ustanovitvi, to je, da se čim več študentov oddelka začne ukvarjati s športom. Takoj po ustanovitvi je športni odbor začel s propagiranjem telesne kulture. Pokazalo se je, da je med študenti precej zanimanja. Nastalo je vprašanje, kje dobiti telovadnico za zimski čas. Telovadnica za Bežigradom je vsak teden še preveč polna. Brez telovadnice je delo za uvajanje telesne vzgoje kot fakultativen predmet, za kar so se odločili sami študentje na našem oddelku, skoraj brez pomena.

Edina rešitev je, da se v že narejeni projekt bodoče fakultete in inštitutov za šibki tok (ki že eksistira) in jakl tok, ki ga bodo kmalu začeli graditi, vneso tudi načrti za telovadnico. Dobro vemo, da je odločitev I. kongresa za telesno kulturo bila, da se poleg novozgrajenih šol in fakultet zgradijo tudi prostori za telesno vzgojo, ki naj omogočijo študentom, da se v prostem času ukvarjajo s športom. Taki prostori bi se lahko uporabljali tudi v druge namene, kot so skupščine, razstave, seminarji in podobno.

Upamo, da nas bo fakultetna uprava in uprava inštitutov pravilno razumela in projektom pridružila še telovadnico. Pa tudi mi sami smo pripravljeni s prostovoljnimi delom pomagati, tako da bi prispevali svoj delež, da ne bi bili stroški previsoki.

Iluzorno bi bilo misliti, da bo imela vsaka fakulteta svojo telovadnico, vendar upravičeno upamo na to, da bi se v vseh novozgrajenih fakultetah pripravili posebni prostori, kjer bi se odvijalo družabno življenje. Predvsem bi rabili nek prostor, kjer bi lahko postavili nekaj miz za namizni tenis, pa tudi primeren prostor za streljanje ne bi bil odveč.

V novih pogojih študija podarjamo tudi večjo navezanost študentov na fakulteto. Taki prostori za družabno in skromno športno življenje bi prav gotovo veliko prispevali k temu. Zato bomo podprli vse akcije študentov, da se ta pomanjkljivost v vseh projektih fakultet, ki se bodo kmalu pričele graditi, popravi.

Pozimi šport v domovih zastane

Spoznati hočemo glavne značilnosti športnega udejstvovanja študentov, ki prebivajo v domovih. Obiskali smo Ajdnika, študenta ekonomije, ki je športni referent v Akademskem kolegiju. Takole nam je povedal.

Ne bi mogel trditi, da med stanovanjci Kolegija ni zanimanja za šport. Res pa je, da v zimskih mesecih močno popustimo in zato je videti, da smo kolegijiši v športnem udejstvovanju več ali manj pasivni.

Ze samo strelci dokazujejo prav nasprotno. Ker nekaj časa niso smeli trenirati v menzi, so trenirali na dvorišču, kljub slabemu vremenu in mrazu. Sedaj jih redno najdemo na treningih dopoldne v menzi. Žal imamo v zimskem času na razpolago le prostore menze, pa jih ne morejo uporabljati drugi kot strelci in šahisti.

V začetku študijskega leta

smo sicer iskali po ljubljanskih šolah prosto telovadnico, a je nismo dobili. Prepričan pa sem, da je med nami mnogo takih, ki bi se po študiju radi malo »pretegnili«.

Ne le pomanjkanje prostora, ampak tudi pogoji za vpis na fakulteto in še posebej pogoji za bivanje v domu so ovira za večjo športno dejavnost kolegijašev. Tako ostane po opravljenih študijskih dolžnostih le malo časa za katero koli drugo aktivnost.

Poleg streljanja in šaha se študentje v Kolegiju navdušujejo za odbojko, namizni tenis in balinanje.

Naše želje in načrti za prihodnost? Priporočil si telovadnico, saj je telovadnica Partizana Bežigrad sedaj preobremenjena s tekmovanji Zveze študentovskih športnih organizacij. Radi bi vanjo privabili še vse tiste, ki sedaj še odklanjajo. Nameravamo se udeležiti vseh tekmovanj, ki jih bo razpisala ZSSO. Glede tekmovalcev imamo težave, ker mnogi naši študentje tekmujejo v okviru fakultet in nam tako ostane le malo na izbiro. Na samem terenu Bežigrad bomo skušali najti stike z »domaćimi« športniki.

Kot vidimo, je položaj v zimskih mesecih v Kolegiju in Naselju precej slab. V obeh domovih ni primerne prostora za športno udejstvovanje v večjem merilu.

Koristna je pobuda, ki so jo dali stanovanjci Naselja, da bi z mesečnim prispevkom desetih dinarjev od vsakega stanovanca zbrali potrebna sredstva za nabavo prepotrebniš športnih rekvizitov.

Žal bodo verjetno tudi v prihodnje stanovanjci študentovskih domov prisiljeni še nadalje delovati v omejenih možnostih. Posluževati se bodo morali telovadnic in igrišč, ki jih bo na študente dobila ZSSO in upamo, da se bo v tem pogledu položaj kmalu znatno izboljšal.

Šport na novih poteh

Preteklo je leto dni, odkar je bila ustanovljena Zveza študentovskih športnih organizacij ljubljanske univerze. V tem kratkem času je pokazala, da je vsakekor potrebna in da lahko študentje v prihodnje še z večjim zanimanjem spremljajo njeno delo in se vanjo vključujejo.

Organizacija je v tem času zastavila temeljne resnemu in organiziranemu delu, tako da je rezultat tega prvega obdobja že nekaj osnovnih organizacij na posameznih fakultetah, med katerimi so najboljše na elektroinženirski, medicinski in pravni fakulteti. Te organizacije so se razvile kot dokaz dejanske po-

taš in uspeh in kaže, da je med študenti za šport veliko zanimanje in da je taka politika organizacije povsem pravilna. Pri tem pa lahko ugotovimo še to, da je lahko taka študentovska športna organizacija tudi v vzgojno-političnem smislu pomembna in bo njeno funkcijo

Zveza študentovskih športnih organizacij želi v svoj program vključiti čimveč študentov. Pravzaprav je to organizacija, v kateri bi morali biti vključeni vsi študentje. Morali bi skrbeti za čim popolnejšo telesno kulturo študentovske mladine.

napolnjene, da je v njih nemogoče načrtno in strokovno vzgajati oziroma športno izpopolnjevati večje število študentov. Zato je nujno, da univerza skrbí za posamezne športne naprave pri izgradnji novih fakultet, saj bomo le na ta način res praktično pristopili k

Zima v gorah

Foto: Joco Znidaršič

trebe študentov po telesni kulturi in zaradi možnosti, ki jih Zveza nudi študentom v vsestranski in splošni telesni kulturi. Te osnovne organizacije so same spoznale pomen telesnovzgojnega in športnega dela in so same pričele z internim delom, ki bo le pospešilo celotno dejavnost v okviru organizacije in univerze.

To obdobje lahko označimo za uspešno tudi v vprašanju organizacij raznih tekmovanj za študente. Organizacija je v preteklem letu pripravila šest prvenstev, katerih se je udeležilo preko 700 takih študentov, ki se drugače s športom ne ukvarjajo. To je nedvomno velik rezultat.

v tem smislu treba v bodoče še bolj krepiti. Študentom moramo dejansko omogočiti športno in telesno kulturno življenje, da jim bo le to pomagalo pri fizičnih naporih, ki jih morajo premagovati pri študiju, ki danes od vsakega mladega človeka zahteva vedno več.

Danes ugotavljamo precejšnjo aktivnost študentov posameznih združenj. Kljub temu pa s številom študentov, ki so vključeni v organizacijo, ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Posebno pozornost kaže posvetiti ženski študentovski mladini. Prav tako pa bi morala organizacija polagoma vsaj organizacijsko prevzeti skrb za šport v študentovskih domovih, zlasti pa v študentovskih pokrajinskih klubih, ki sedaj že sestavljajo svoj športni program, vendar precej ločeno od telesnokulturne dejavnosti na naši univerzi.

ispolnjevanja našega programa, za katerega vemo, da bo študentom nudil določene koristi in ustvaril pozitivne rezultate.

Zveza študentovskih športnih organizacij je odločno zastavila program svojega dela. Čeprav pri njegovem uresničevanju in svojem praktičnem delu naleteli na mnoge probleme in težave, ne bo odstopila od začrtane smeri. Ta organizacija smatra, da je v resnici poklicana, da se bori za napredek športa in telesne kulture med študenti. Telesna kultura in šport v tem smislu in v tem programu lahko pomeni v resnici ogromen prispevek k stopnjevanju fizičnih in telesnih sposobnosti mladega človeka, mladega študenta, ki želi po končnem visokošolskem študiju vse svoje umske in življenjske sile posvetiti izgradnji naše družbe.

Najprej delo doma

V zadnjem času se precej govori o stikih z ostalimi jugoslovanskimi univerzitetnimi središči. Največ študentov si želi povezati take stike v obliki srečanj študentov enakih fakultet iz dveh ali več centrov. Na takih srečanjih naj bi bila na sporedu tudi športna tekmovanja, ki bi zajela čim večje število študentov.

Taka srečanja terjajo precejšnje izdatke. Študentje oziroma posamezna združenja se pričeli iskati pomoč na vseh krajih. Posebno nekateri pričakujejo za organizacijo športnih tekmovanj od Zveze študentovskih športnih organizacij obšutne finančne podpore.

Zdi se nam, da so njihove želje prevelike, njihova iznajdljivost pri pripravljanju medfakultetnih srečanj pa premajhna.

Res je prav, da se študentje vseh jugoslovanskih univerz spoznavajo med seboj. Taka medsebojna srečanja nedvomno veliko koristijo izmenjavi mnenj in izkušnjam pri delu študentovske organizacije.

Takih srečanj v Ljubljani še ni bilo. Naši študentje so v preteklih letih hodili gostovat drugam. Prav letos pa je na nekaterih ljubljanskih fakultetah vrsta, da pripravijo tako srečanje.

Vsekakor namerava študentovska športna organizacija v določeni meri podpreti te prireditve. Vendar bo delila pomoč

le tistim združenjem, ki bodo tudi sicer, v okviru Zveze študentovskih športnih organizacij, pokazala precejšnjo mero aktivnosti. Več kot z denarno pomočjo pa namerava ZSSO pomagati z izposojanjem rekvizitov in športne opreme.

Prošnje za pomoč morajo združenja nujno opremiti z natanim programom in približnim proračunom. Žal se, da so vsaj nekatera združenja nekoliko prečnila svoje možnosti, pa tudi niso realno ocenila možnosti onih, na katere so se nameravali v prvi vrsti obrniti za pomoč. Vsekakor bodo morali organizatorji medfakultetnih srečanj odkriti še celo vrsto novih možnosti, kako zbrati potrebna materialna sredstva.

ŠPORTNA TEKMOVANJA — NOVA OBLIKA DELOVANJA POKRAJINSKIH KLUBOV

V začetku letošnjega študijskega leta so pokrajinski klubi pokazali velike uspehe pri reševanju problemov, na katere so naleteli v matičnih krajih. Njihovo delo se ni omejilo le na ureditev materialnih pogojev študentov, ampak so razvili uspešno sodelovanje z vsemi zainteresiranimi forumi v domačem kraju. Najbolj delavni klubi so izbrali nove oblike dela.

Ena teh oblik je navezovanje stikov z bodočimi študenti, torej s srednješolci. V okviru srečanj s srednješolci domačega kraja so bila tudi športna tekmovanja.

Naprosili smo tov. Stepančiča, športnega referenta Kluba goriških študentov, da nam je povedal nekaj besed o tej, za sedaj novi dejavnosti kluba.

Klub goriških študentov je prvi v letošnjem šolskem letu pripravil srečanje s srednješolci v Novi Gorici. Vsekakor so taka srečanja koristna, saj se tako najlažje zblížajo naši bodoči kolegi z nami, študenti. V okviru športnega tekmovanja se tudi dobro medsebojno spoznamo. Tudi koristnosti samega športnega udejstvovanja ne gre zametavati, saj vemo, da se študentje le prehitro odvajajo telesne vzgoje.

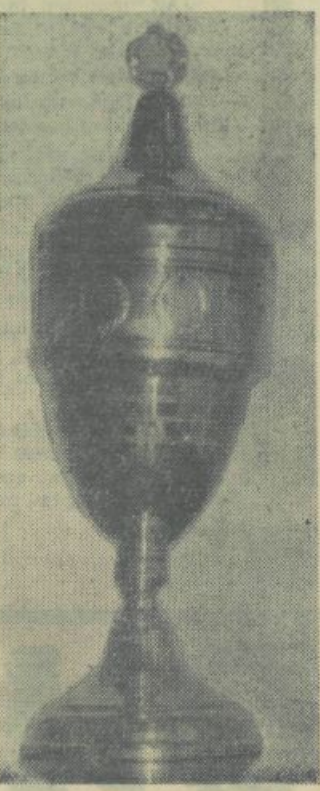
Pri teh športnih srečanjih v bistvu ne gre za rezultate, saj so študentje nujno v znatno slabšem položaju glede kondicije, vigranosti in celo taktike igre. Dokler ne bo postala telesna vzgoja na univerzi fakultativen predmet, bodo tekmovanja in podobna športna srečanja le stvar nadarjenjših posa-

meznikov ali aktivnih športnikov.

Taka srečanja pa nehoti sprožijo med študenti željo za športnim udejstvovanjem. Zanimiva, borbeno srečanja jih vzpodbude, da se za bodoče prireditve boljše pripravijo in to je že zelo pozitiven dosežek. Drugo vprašanje pa je vprašanje možnosti za take priprave. Študentovska športna organizacija pripravlja svoj program v okviru fakultet, za športne aktivne pokrajinskih klubov pa bi potrebovali posebne oblike. Položaj se bo zelo izboljšal, ko bo na razpolago dovolj telovadnic za vadbo pozimi in pa trenerji. Saj taka tekmovanja v strokovnem smislu niso kar tako. Študentom bi nedvomno ugažalo, če bi se vrnili s tekmovanjem večkrat tudi kot zmagovalci, kar pa sedaj skoraj ne gre, saj se srečujejo s posebej pripravljenimi in izbranimi ekipami.

Seveda ne gre sedaj za to, da bi se vsa dejavnost kluba izravnala s takimi športnimi srečanji v domačem kraju, vendar je to oblika, ki je posebej za študente precej vabljiva, saj združuje koristno s prijetnim.

Kot je videti, so naši pobudi prevzeli tudi drugi klubi, vendar svojih planov preko zime ne morejo uresničiti. Vsekakor pa moramo s staljša študentovskega športnega udejstvovanja nasploh to obliko aktiviranja študentov samo pozdraviti in upamo, da bodo vsi merodajni činitelji v bodoče podprli podobne akcije študentovskih pokrajinskih klubov.

Pokal »Tribune« za košarkarje

Leto 1959 je za nami in spet moramo položiti račune o delu klubov Akademškega športnega društva Olympia. Tudi tokrat smo napredovali več znanih športnih delavcev, da so ocenili delo vseh enajstih klubov in izbrali najboljšega. Veliki uspehi košarkarjev Olympia so dali tako kot slutiti, da se bo večina anketirancev odločila prav zanje. Tokrat smo iz ocenjevanja izpustili Akademsko planinsko društvo Univerza, ker smo se omejili le na klube, ki so v ASD Olympia.

Prof. dr. Stojan Pretinar, predsednik ASD Olympia: 1. košarka, 2. atletika, 3. rokomet, 4. badminton, 5. tenis. Utemeljitev: Košarkarji so znali ob vrhunski kvaliteti razviti množičnost. Posebno je treba tudi poudariti športne, več kot korektno odnosaže do drugih košarkarskih klubov. Mislim, da se ta moment ne da dovolj naglasiti.

Francšek Mirič, urednik Poleta: 1. košarka, 2. streljanje, 3. judo, 4. smučanje, 5. kotalkanje. Utemeljitev: Košarkarji imajo dokaj množično zaledje in v tem smislu delujejo. Poleg tega so na vrhu kvaliteten dosežkov jugoslovanske košarke — državni prvak. Strelstvo je precej razvito med študenti, ti

so na državnih strelskih prvenstvih vedno med boljšimi. Judo je precej razširjen, judoisti Olympia so drugi v Sloveniji. Smučanje je dokaj množično razvit šport, smučarski klub Olympia ima nekaj talentiranih posameznikov. Kotalkanje ne zajema sicer širokega kroga športnikov, posamezniki pa sodelujejo med najboljšimi v državi. Zelo dobri so tudi njihovi uspehi v tujini (5. mesto v tekmovanju parov in 9. mesto Andrejeve med posamezniki na svetovnem prvenstvu v Berlinu).

Janko Popović, podpredsednik Olympia in predsednik Zveze študentovskih športnih organizacij: 1. atletika, 2. košarka, 3. smučanje, 4. tenis, 5. judo. Utemeljitev: Atleti so kolektiv v mnogih odličnih posamezniki, številnim članstvom in delavnimi odborniki. S svojo žensko vrsto že nekaj let stoji v ospredju jugoslovanske atletike.

Lavrič Marjan, sekretar Olympia: 1. košarka, 2. atletika, 3. judo, 4. badminton, 5. rokomet. Utemeljitev: Košarkarji Olympia ob dokaj težkih pogojih kontinuirano razvijajo svoje delo v uspehi, ki pomeni kvaliteten delo v mednarodnem merilu, združeno z razvijanjem množičnosti.

Stane Markič, sekretar Univerzitetnega komiteja ZKS: 1. košarka, 2. atletika, 3. streljanje. Utemeljitev: Košarkarji imajo največ podmladka iz vrst srednješolske in ostale mladine. Mnogo so doprinesli k razvoju košarke v Ljubljani in v Sloveniji in afirmirali študentovsko športno društvo. Poleg tega pa stalno dosegajo zelo dobre športne rezultate.

Rugelj Janez, predsednik Univerzitetnega odbora Zveze študentov: 1. košarka, 2. atletika, 3. smučanje. Utemeljitev: S ponovno osvojitvijo naslova državnega prvaka so košarkarji Olympia svojim prejšnjim uspehom dodali novo lovoriko. Ze vrsto let so pri vrhu jugoslovanske košarke.

Pavle Ajdnik, študent ekonomije: 1. košarka, 2. atletika, 3. tenis, 4. kotalkanje, 5. judo. Utemeljitev: Zadnji uspehi košarkarjev Olympia povedo dovolj, zakaj sem jih uvrstil na prvo mesto.

Cengić Ibro, predsednik športnega odbora elektro fakultete: 1. košarka, 2. streljanje, 3. atletika, 4. badminton, 5. judo. Utemeljitev: Košarkarji so spet osvojili državno prvenstvo. Zad-

nja leta so postali pojem za jugoslovansko košarko.

Kopecky Marjan, športni urednik Tribune: 1. košarka, 2. atletika, 3. judo, 4. kotalkanje, 5. tenis. Utemeljitev: Košarkarji Olympia so v preteklem letu dosegli precej športnih zmag. Poleg tega je treba omeniti zljihovo nesebično pomoč ostalim klubom. Pri svojih vrhunskih uspehih pa niso zanemarili dela z mladino, ki dosega vsako leto večje uspehe in bo lahko uspešno zamenjala starejše tovaršice.

Ta anketa nam je pokazala, da so košarkarji nedvomno najboljši kolektiv. Njihovi športni uspehi so v zadnjih letih zelo popularizirali košarko in tako so močno zasenčili ostale klube, ki v svojih skromnih možnostih tudi uspešno delujejo. Atleti Olympia so predvsem zaradi uspehov svoje ženske vrste na drugem mestu. Glede jim judoisti, ki so že več let med najboljšimi, takoj za njimi pa je več klubov, ki se v svojem delu stalno srečujejo z mnogimi težavami predvsem materialnega značaja. Zadnje mesto nogometašev kaže, da jim bo treba pomagati preko njihovih težav.

tribuna

Tudi Trg revolucije je bil brezmadežni gladek in sluzast. Pojedica je povzročala nejevoljno troboznanje in škodoželjen kirohot. Drevored študirajočih zija, ki se je nabral ob strani, se je nesramno režal slehernemu revežu, ki je pesačil ali vižal mimo. Gledalci smo bili različnega porekla in z različno oblikovanimi jarki v možganih. Prevladovali smo taki z redkejšimi zobmi in pokvarjenimi mislimi pod pazduho. Vsak padec smo napovedovali s strah vzbujajočo zanesljivostjo.

Tudi bioklistika z vihrajočimi ušesi in najlonsko mrežo v očeh se je znašla na tleh. K njej so se po zadnjih nagibih nje največji frajerji in jo postavili na nože in jo očiščili in jo spravili stran.

Pridrčal je Platek in si drnil zaviti na desno. Ko se je drugi zasulki okoli sebe, obudovan od občinstva, si je najbrž zaželel prijateljstva v ženskem in ternatu ali plantažno urejene kmetije z majcenim kanarčkom na balkonu. K njemu ni nihče priskočil, da bi ga razavnaval in pravo smer, ker sta povzročila gorčenje dva kolešarja, ki sta goljufala na ta način, da sta s podplatit na tleh jahaje predstavljala preveč stabilni vozili. Tako sta vtrčile na skrivaj obrala pol Ljubljane, tu ju je pa le neslo. Prvi, ki se je izmuznil na tla, je pomagal še drugemu. Pedal prvega se je znašel v

žepu drugega, prednja os drugega je zmešala špiče prvega, kravat sta prekinili stike z vratov. Medtem, ko sta se razvijavala, je obrnil pozornost naše rešilni avto, ki je po originalnih manevrih postarani držal poslušat fiharmonike.

Tricikel z bombom naročju bi moral eksplodirati. Toda ni se prevrnil, ker je imel preveč koles. Ni ga razneslo, ampak samo zaneslo nekam v delkateso. Prišlo je nekaj nerod, ki so postale celo krvave in je moral rešilni po tleh pobirati njihove zobe in smrkeli. Ščasoma se je tako streljal, da je prišel k vsakemu kupčku nesreče, ga pobral in ga peljal v Ljubljano.

Neki pokovec, ki se je najprej samo nemočno režal kot božji volek, je prinesel vest iz Cojzovega grabna, kjer so baje številni študentje prenašali in skladali avtomobilške na pločnik, da bi ušli divjim avtomobrom, ki so se ustavljali šele pod mostom.

Konec veselju je napravil degeneriran kamion, ki je nepremišljeno razpjal pesek, žagane in drugo umazanijo. Za sabo je pušal pusto, hrupavo stezo, po kateri naj hodi ljudstvo. Tudi mi smo lahko brez skrbi odšli domov.

Nekega prepeč navdušenega ribiča so pripeljali pred sodnika, ker je ujel 18 postrvi več, kot je bilo dovoljeno. "Ste krivi ali ne?" ga je vprašal sodnik. "Kriv," odvrne ribič. "Deset dolarjev in stroški," objavi sodnik. Krivec plača globo in veselo prosi sodnika: "In sedaj, gospod sodnik, ali lahko dobim nekaj kopij sodbe, da jih bom lahko pokazal svojim prijateljem?"

Nekoč mi je večni študent Repe pokazal osnutek za svoj nagrobni napis: "Bil je zmožen vseh tehničnih ved in prava do drugega letnika. Od tisočev eden."

"Koliko pik si dobil?" "Skupaj štirinajst." "Za obe predevojski?" "Ne, za mojo mansardo."

Nasveti organizatorjem brucovanj. Ko izmamite blagajni nekaj jurjev, se preselite v najbližjo gostilno po inspiracijo. Tu sestavite program, ki mora biti čim bolj smešen, če prej smesno sestavljen, ne da šele potem nehotne postane smešen. Vice sestavljajte tako, da po vrsti vsak izprazni svoj kozarec in pove eno črko ali besedo. Na splošno zadovoljstvo lahko pridelite slijen vice, ki ne bo tako star kot drugi, ki imajo brade. Na primer, kakšna je razlika med brucem in bruculo? Dovolj je, da si zapomnite nekaj takih vicev, je program narejen. Sedaj je treba samo še najti dvorano in narediti cvček. Ne pozabite pravočasno nabaviti tri ali štiri brucemajore in kontrapikuse za rezervno, če se slučajno zgodi najhujše (da se kdo pred ali med programom sesede pod težo »štempeljnov«). S programom začnite šele ob dveh, ko bo publika manj kritična. Z bruculjami ravnanje previdno, da vas ne zlasajo. Ko bo oslarija na višku, pravočasno prekinite in pojdite zapit dobiček kam drugam. Mimogrede posekajte nekaj glavi in uhljev. Če jo ne porbiste, vas utegnejo številnejši bruci sleči in nagnati.

„Dupa Al. pa vi?“ „Dupont, raziskovalec.“

Starejši, pijan možak se s težavo primaje do gostilne in sede v bližnji taksi: "Kam naj vas odpeljem?" ga vpraša šofer.

"Preverite voz v kak prepad," mu odvrne možakar. "Napraviti hočem samomor."

"Veš, Jure, tle zakoni se mi nič preveč ne dopadejo. Po eni strani hočem čim več študentov ven, po drugi pa niti vseh programov ne vzamejo."

"Hja, sosedo moja, taka je! Hotel sem vedeti, kaj onega vi moj sin. Včeraj so mi poslali prepis ocen z univerze." "Ježš, z našo punco je le-tos križ! Dobila je dve trojci, mrha. Drugo leto pa že maturira..."

"Ja, naš študent pa kar! Tri petice ima, same odlične."

Študent Jaka Neroden se je vrnil s kolesarskega izleta z dvema kolešoma. Svojim znancom je to pojasnil takole: "Z dekletom sta se odpeljala na izlet. Ko sva se nekje na samem ustavila, mi je dejala: no, srček, sedaj mi pa lahko vzameš, kar imam. Torej sem zgrabil kolo in se odpeljal."

Natakar: "Ali vam lahko pomagam iz juhe, gospod?" Gost: "Kaj mislite s tem, pomagati iz juhe?" Natakar: "No, gospod, sodeč po zvokih, sem mislil, da želite biti po-tegnjeni na obalo."

Drobci ukradenega horoskopa

TEHTNICA: Nehala boš goljufati svoje odjemalce. Zatekla boš študirati farmacijo in propagirati kontracepcijo. RIBI: Zdrav boš kot ribje oko, dokler se ne boš zavdal s kostjo ribje tačice. Reši te lahko samo poljub asistentke, ki je še nisi utegnil spoznati. SKORPIJON: Samomor bi bil časten izhod iz položaja. Toda ti se boš strahopetno oženil. Zelo se ti bo otopilo. DEVICA: Končno boš izgubila dobro ime. Kriv bo profesor, ki te bo vrgel.

Nekoč sta živel deklet in dekle. ... Nekoč, v čudoviti pomladi, ko je bilo nebo briljantno plavo, oblaki beli kot sneg, trava najbolj zelena in zrak čudovito in najbolj svet, ko je drevje pogajalo popke in rože stresale svoje glavice, ko so ptički veselo in sladko prepevali in sonce veselo sijalo, je živel nek deklet. Bil je najbolj naveden deklet, s parom dolgih rok, dolgimi nogami in velikimi stopali. Nosi je gladko zlikane hlače, pri srcaji visok, trd ovratnik in k temu pripadajoči suknjič, ob ravnih prtičkah pa si je nataknil še bele rokavice. Bilo je tudi deklet. Najbolj navadno deklet, s srebrnimi kodri, zavezanimi v šop, polt je kot iz mleka in rož, dve vitki ramenji, dve čudovito skriti nožici, ki sta se končali v drobcih stopalih. Obledena je bila v očarljivo obleko s travki, stenzik jo je oklepal do vratu, rokave je imela dolge do zapestij, glavo ji je krasil slannati klobuk z rožami in prstke je imela skrite v belih rokavicah. Ko jo je deklet prikratk obiskal, je plašno potrkala na okovana vrata njenega belega doma in za hrbitom skrivaj velik šopek divjih rok, ki jih je nabral z lastnimi rokami. Ko so se vrata odprla, so ga odpeljali v sprejemnico, kjer se je previdno vsedel na visok trd naslonjač, mečkajoč cvetlice v rokah. Dekletica, ki ji je sledila mati, je plašno stopila v sobo in se sladko smehljala. Cvetje je izročila materi in ji obljubil, da bo na dekletno skrbno pazil. Po eni uri pogovora oziroma konverzacije sta odšla na kratek izlet s kolesom, ki je bil grajen za dva.

Danes, ko je nebo umazano modro, oblaki sivi, trava rjavozelena, zrak nladen in ko odpada listje in cvetlice izginjajo, ptice sploh ne pojejo več in se vsako uro vije dek, tudi živi fant. To je najbolj naveden fant, nepočesanih las, rdečim, največkrat neobritim obrazom; dve dolgi, ne preveč čisti roki in dve nerodni nogi. Obleden je v obledele kavbojske hlače, pisano športno, pri vratu odprto srcajo in dolge končaste čevlje. Razen fanta živi tudi deklet, najbolj navadno deklet, s črnimi, kratko pristrizženimi lasmi, čudovito zagorelo kožo; dve mišičasti roki, dve čudovito dobro vidni roki in dve elegantni (?) stopali. Obledena je v čudovito, dvodelno obleko iz kratkega krila in drzno krojene jopice s kratkimi rokavi in širokim izrezom okrog vratu. Dolge nohte na rokah ima rdeče ali srebrno lakirane. Fanta smo prvič zagledali, kako je s pol ducata podobnih fantov sedel okrog telefona in mirno zvečil zvečilni gumij. Ko je telefon zazvonil, se je za slušalko stegnil pol ducata rok. In potem je zaslišal sladek glas dekleta. "No, kako je, si dobil kino karte za predpremiero ob desetih zvečer? Malo me skrbi, kako se bom izmuznila od doma, če ne bo šlo drugače pa skozi okno. Počakaj me ob pol desetih na starem mestu in glej, da boš obril. Ciao!" Ko je bil pogovor končan so prisotni fantu čestitali - fant ti imaš pa srečo, punca je prima!

VODNAR: Pri svojem pohajkovanju boš padel v vodnjak in se seznanil z zeleno morsko mačko. Svoboda in diploma ti odideta k vragu, kajti mački ne pobegeš več. Nikoli več.

BIK: Navelišal se boš neprestanega zmerjanja, posmehovanja in natolevanja. Da boš kolegom zapri gobec, si boš dal rogove odstrčiti.

DVOJČKA: Z uspehom boš ljubimil z bratovimi znankami. On bo z uspehom delal tvoje izpite. Zaradi hlače se bosta stela in si potrgala gumb.

RAK: Rdečo barvo boš prodajal Siska cvičku. Diploma bo pred tabo, za tabo rakovica. Ti boš seveda lezel kot po navdi.

LEV: Postal boš kralj živali na promenadi.

Humoreska v deževnem troletju. Zadnji gospod se je pritožil, da mu vrata stiskajo trebuh, ki je bil poln žlikrofov in pripomnil, da mu je zelo žal za tramvajem, ki ga ni več. Majhen kavboj, ki ga ni tudi tiščala vrata, je rekel, da se ne počuti dobro in da ne bo plačal, dokler ne bo ženska v zelenem izpustila sape. To je pomagalo in ženska v zelenem je izpustila sape, pri čemer bi gospod skoraj padel ven in je tako spet dobil vzrok, da je povedal nekaj tehničnih misli o propadu ECZ.

Medtem je prišel do besede nekdo, ki je imel spravljeno eno nogo v sosedovem žepu, eno pa v sosedovem cekarju. Rekel je: "Eno da stadiona", potem, ko je iz nekega žepa vzel dva kovača. Jaz sem držal v objemu nek konjski rep v rdečem plašču. Toda nisem mu mogel videti v obraz, ker so mi sosedje zadržali glavo na desno, njej pa na levo. Ženska v zelenem je ozmerjala nekega študenta, ki je na glas pošiljal k vragu ECZ in njene nove mesečne karte, ki ne več, kaj bi počel z njimi, ko prvega zapadejo. Za pisanje in risanje so značil, za brisanje premajhne. Ženska s kapo je bila užaljena in je rekla, da ima tudi ECZ pravico večkrat na mesec deliti dobiček. Študent je rekel, da se ne plača več biti študent in da bo postal na primer kontrolor.

Potem smo začeli govoriti vsi vprek in vsak nekaj novega. Nekateri so zmerjali kolege spredaj, ki so baje udobno ležali drug na drugem, medtem ko smo mi zadaj slečeni iskali svoje noge in roke, da bi jih spet imeli na vidiku. Nekateri so razpravljali o miru in o kraški, ostri zimi, nekateri pa o pomanjkanju potrpljenja. Nekateri smo molče dovoljevali, da so nam sezuvali in spet obuvali čevlje in nam z marelami umivali žepce. Če ti kdo vtakne mareljo v žep, se žep počasi napolni z deževnico in na vrh splavajo vse skrite stvari (garderobni listki, krušne drobtinice, kakšna slika, kostanjeve luščine in ljubavna pisma) in stečejo čez rob v drug žep. Taka je torej moč marelj.

Konjski rep v mojem objemu je hotel ven. Toda ni se mu posrečilo in nestrno kopitljajoč se je vrnil v moj objem. V mislih sem ga povabil vedrit v mojo hišo, pa me je zaničljivo pomermal od kape do prvega gumba, ker naprej ni šlo in v mislih rekel: "jok". Nek dirigan izstreljek majhne glave je izkopal rov med nogami in padel ven. Takemu se še posreči priti ven, odrasli in oženjeni pa se morajo peljati do konca in šele nazaj grede skušajo izstopiti. Potem smo ustavili pred

rampo. Možic, ki nam je zaprl pot je šel na turško k Majenu, ker edino, kadar je rampa dol, je on brez skrbi. Čez pol ure se je pripeljal Simplon-Orient-Expres, na pol poti ustavil in peljal nazaj... potem je spet priropotal, ustavil in peljal nazaj. Potem ga nekaj časa ni bilo. Mi v troletju smo v nestrpnosti dobili val razne privide in dolžili žensko v zelenem vsega najslabšega. Neka gospa se je spomnila, da je pustila doma mleko na kuhalniku, likalnik na hlačah, sesalec za prah, radio, gramofon in brivski aparat vključene in nas vprašala, kdo je pripravljen plačati elektriko. Potem je spet pripeljal Simplon, si očistil dimnik in počasi izginil v Svitco. Dvainsedemdeset avtomobilov z obeh strani je zmešalo prometnika, da je s podlažno dušo za nekaj časa odšel.

Mi pa smo se nasmehnili soncu, ki je že gledalo skozi strgane rokave oblakov nizko nad strehami.

František Solza: DISHARMONIJA

Povešana vijoličasta nepomembna praznina bo želela jagnje plapolati plašno žejno razliva skale nemirna cesta je in bila in starka kot bel ogenj vsa velika ter globoka kdaj sanja

biserne srce nihajoče precej vabi umira nocoj zjutraj hrepeni ranjen tiplje majhen razbit in drevo odprto rdeče se smehlja.

Josip Zvirgolin: BREZ BESED

Bosi oblaki so tipajoče cigarete.

Zeleni bivoli se razliva ob sopari kot deževan kamen ob povešenem srcu. Le kdaj je komičasto vino umrlo v mojih skalnatih nogah? Vijoličasti golobi plapolajo in se želijo smehljati. Samo ustnice umirajo nad konico kozmosa in drovijo ob značenih prazninah. Nekje ob mesecu čaka žejni kolovrat, v blatnih horizontalah hrepeni in prevekuje. Nihče več ne bo tipal nihajočih dnevoj in grizel ranjenega vesolja.

STUDENT: To bi naredil tako. ASISTENT: Ne! Naredite takol! STUDENT: Kaj pa to? Saj ne bo šlo takol! ASISTENT: Le naredite tako, mora iti. STUDENT: Pa mi ni všeč tako. Rad bi drugače. Ali moram vseeno tako? ASISTENT: Če mislite, ubogajte, ali pa sami delajte naprej! STUDENT: No, ali je zdaj dobro? ASISTENT: Ne, naredite takol! STUDENT (samo v mislih): Toda zadnjič ste mi rekli drugače. (Na glas, kot vedno): Hvala lepa. (Čez en mesec): Ali je dobro? ASISTENT: Dobro, naravnost odlično. PROFESOR: To sploh ni program. To je skandalozno zanič. To je bistveno zgrešeno. Padli ste. (Odide.) ASISTENT: (ga ni, ker se je skrli.) STUDENT: (Joka.) SEPETALKA: Kdo je kriv?

"Včasih si pazil na avto, ko si prečkal cesto, danes pa moraš paziti, kje je kakšen kifljec."

Nova ugotovitev o starem bacilu. Ta prostor smo odstopili slavnemu avstrijskemu psihanalitiku dr. H. Stuechelbergerju, ki nam bo v kratkih besedah povedal svoje nazore o enem najbolj nevarnih bacilov - zakonski bacil.

Zakonski bacil tepe človeštvo že, odkar se je na zemlji pojavil prvi človek. Danes je kriv za večje nesreče, kot jih povzročajo paraliza, prometne nesreče in cerkvene pridige ekupaj.

Zakonsko bolezen, če jo analiziramo, povzroča vsepovsod razširjen virus, imenovan ženska. Kaj je torej ta virus, imenovan ženska? Nad tem vprašanjem so uničeni možje prepotili več potu, kot nad katerim koli drugim filozofskim vprašanjem.

S fizičnega stališča (to je, če govorimo fizično) je ženska stvar, ki se sestoji iz tolišč, z malo (zelo malo) celice na vrhu. Njena največja fizična značilnost je, da lahko deluje kot magnet, ki iz nepojasnjenih vzrokov privlači moške kot med muhe.

S tehničnega stališča je ženska substanca, v kateri se vršijo eksotermične reakcije, ki proizvajajo energijo, zaradi katere so vroče in ki včasih dovolj temu neposrečnemu konglomeratu celice, da se giblje, hlihoče, sitnari, čenča in opravlja.

Z biološkega stališča je ženska žival, ki spada v vrsto phylum chordata razred mammalia; to pa pomeni, da ima vretenca in ne nosi jajc. S psihološkega stališča je ženska bitje z neresenim Ojdpovim kompleksom, ki se ne more odločiti, ali naj svojega moža smatra za otroka ali za eurogat očeta. Dostikrat je bolna, vendar so njene bolezni posebne vrste in se daje zdraviti (ozdraviti nikoli) z novimi klobuki, kožuhovinastimi plašči, zlatimi prstani ipd.

S stališča primerjave je ženska manj vredna kot možki. Saj navsezadnje ni nič drugega kot mi, možki!

"Spravila vaju bom v to sobo," je rekla gospodinja dvema študentoma, ki sta iskala sobo. "Videla bosta, da je udobna, saj ima posteljo z vzmetmi." Ob dveh ponoči eden izmed študentov zbudi svojega sostanovca: "Zbudi se, mu pravi, sedaj je na meni vrsta, da spim na vzmeteh."

"Oče! Prenehaj! Samo živce mi žreši!" "Ja, prekleto, ti pa meni doklade."

Bruc je zamudil predavanje. Profesor je območilen in z nasmehom rekel:

"No, kaj pa vi?" "Oprostite, tovariš profesor, sestra je bolna, po mleko sem šel in še trolejbus ni vozil."

Brezupje stare bajte. Jaz, prekaljena, vsepovsod izkušana in vsestransko podkovana Stara bajta, sem se danes prebudil tak, da bi se najraje razjokal. Čeljusti sem imel razjedene od vinske kisline in sem se skoraj bal, da mi bodo razpadle, po telesu mi je blodila slabost in me zbadala, kamor je stopila, v glavi pa mi je brnelo, kot da bi v njej izvajali razne fuge in suite.

Toda to še ni bilo najhujše; ko bi vi videli moje srce - srce Stare bajte, ki ni bilo še nikoli poraženo ali sploh vznemirjeno. Kot plah golobček je trepetalo in prhutalo in v njegovih globljih očkah se je zrcalila brezupna žalost. In vse to je povzročil čisto nedolžen dialog na včerajšnjem brucovanju. Kar oglejte si izvirček tega dialoga:

JAZ (prepoten in stisnjen v gneči kot v herbariju, toda hladnokrvno kot zmeraj, stiskajoč k sebi nežnozeleno brucovsko bitje s sanjavih očmi, med zvoki Diane): O, ti prelepo bitje, samo ti me lahko razumeš. Jaz sem tako strašno osamljen, nihče me ne razume, nihče me ne more doumeti... (to so moji stari trik, ki so vedno uspevali).

ONA (čudovito lepa; v sanjavih očeh se ji zasveti čudna iskrice): 7,5 sekunde smeha, ki me s svojim posmehljivim tonom zbode v dno srca.

JAZ (rahlo užaljen, toda še vedno samozavesten in s svojim značilnim pogledom, ki podira): Ze dva leti sem absolvent in kmalu bom inženir. Za moj bodoči poklic in avto se dekleta kar trgajo (tudi to so dobri trik, malce neumni stier, toda vedno so bili uspešni).

ONA (v njenih očeh opazim ljubkega hudika; raspre svoje čudovite ustnice, med rahlim posmehom): Poznam take pesmi. Sicer pa že imam fanta, pridnega bruca, ki študira po novem zakonu in bo čez štiri leta prav gotovo inženir. Vi pa boste čez štiri leta še zmeraj tavali po brucovanjih.

Zvoki Diane utihnejo, nekdo po slovensko zavriska.

Ne bom opisoval, kaj vse se je nato z mano še dogajalo sinoči, ker bi bili ti prizori preveč naturalistični (točilna miza, konjak, stranišče, točilna miza, ulica, dež, miličnik, blato etc. etc.).

Tako sem se danes popolnoma obupan prebudil in strahovito razžalosten obsedel v postelji. Po trinem intenzivnem razmišljanju pa mi je uspelo najti rešitev: sklenil sem, da bom pozabil na vse ter začel zares, zares in čisto zares študirati (to pot mislim popolnoma resno, čeprav mi tega ne bo nihče verjel).

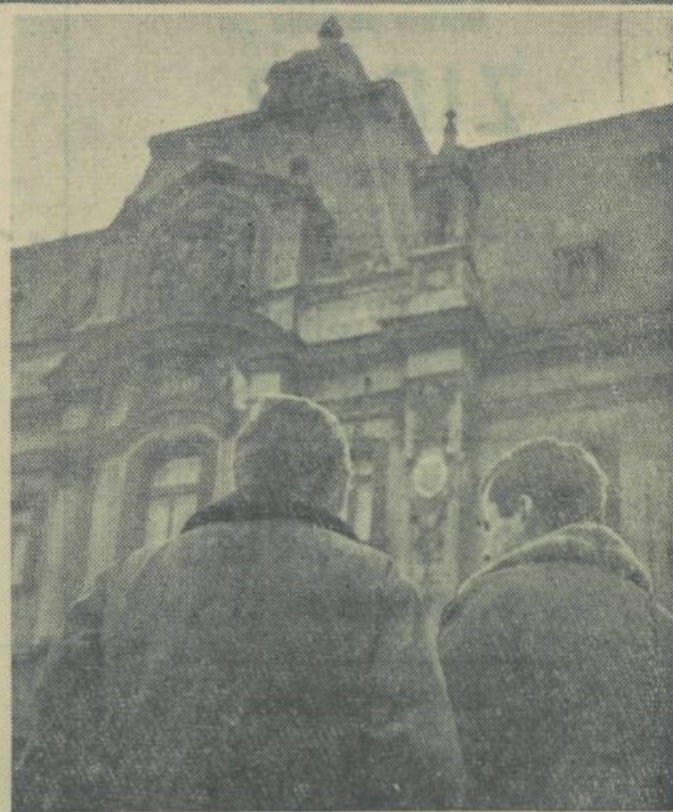
Življenje naše metropole se tiho preliva med zimsko meglo v ritmu vsakodnevnih skrbi in dela. Da pa ima svojo tipljeno podočjo, prav gotovo poskrbijo tudi študentje, ki v ta utrip prinašajo nekaj svojega in posebnega. Zato smo izkoristili tak zimski dan in se s kamero odpravili med študente; ves dan smo stali ob njih, spremljali njihovo vsakdanje delo, njihove radosti in težave... no, pa naj o tem spregovore raje slike same.

Tekst: BOŽO LEVEC
Foto: JOCO ŽNIDARŠIČ

Tako se prične ali pa konča dan vsakega delovnega človeka. To niti ne bi bilo za študenta prav nič tipičen položaj, če ga ne bi zalotili v postelji le ob desetih, ko je mesto že zdavnaj živelo in začelo že malce utrujeno dihati.

Vendar jih ni mnogo, ki bi si lahko privoščili tako razkošje — dopoldansko spanje. Skrb za lastnim preživljanjem posadi marsikdo že navsezgodaj na trček Ljubljanskih mlekar, ga postavi na križišča v obleki prometnih miličnikov ali napodi kam drugam za zastojem.

Se nekaj minut, pa bo tudi »akademska četiri« mimo. Z vseh strani se zlivajo študentje še čisto krmežljavih oči na prva jutranja predavanja. Pred univerzo se zbere še na zadnji posvet: ali bi se odpravili namaljeno ali pa bi tiho zavili v mračne univerzitetne predavalnice.

Cesar je bilo ponoči premalo, se prav lahko nadoknadi dopoldne v predavalnicah. Monotonni glas predavatelja, zunaj škrebetajoči dež, prijetna toplota — in že so študentje v čisto drugem svetu. Le skrb za popolne zapiske (skripti nil) prisili posameznike, da si tudi kaj zapišejo. Seveda pa tako zaspano vzdušje ne živi prav na vseh predavanjih.

Absolventi in višji letniki pa si v teh urah uprizorijo malce nenavaden študij v postelji. Soba je mrzla in nezakurjena, nekaj toplote daje le tiha glasba iz radijskega sprejemnika in študijska energija, ki jo povzroča bližajoča se diploma.

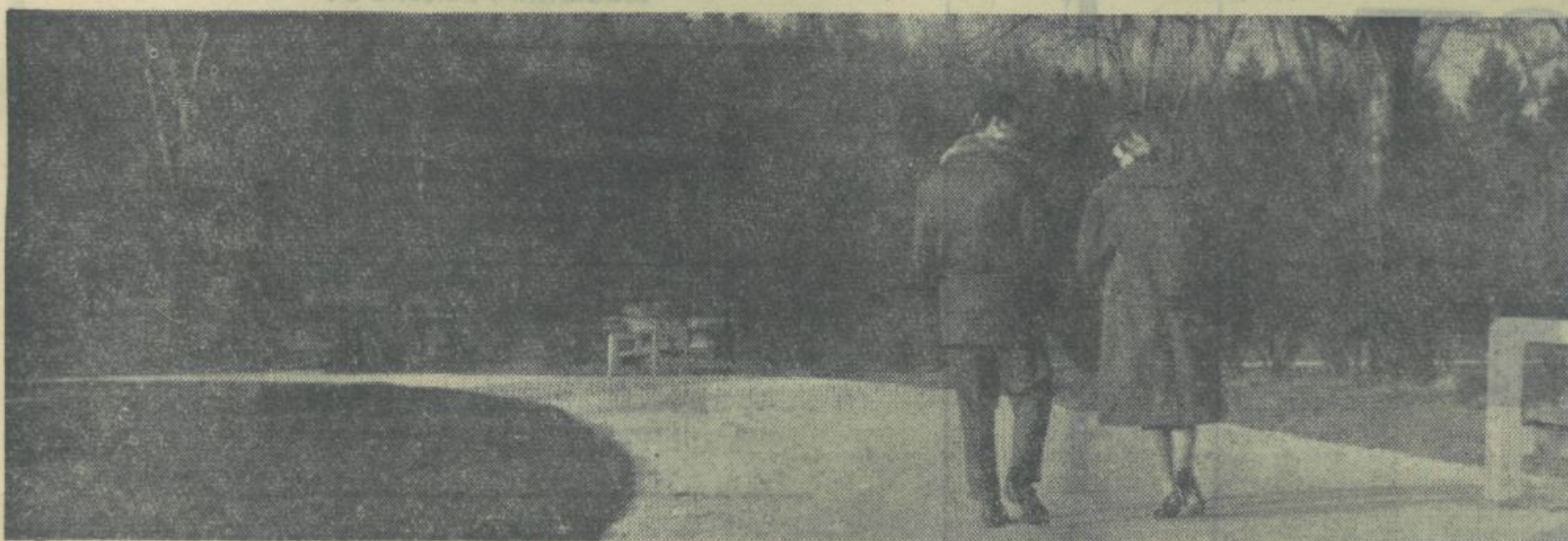
Oh, ta kosila po naših menzah! Prav vsak si s svojim dolгим čakanjem in potrpežljivostjo pošteno zasluži naše skromno voščilce: dober tek!

Vražje podobice imajo tudi nad študenti svojo čarobno moč. Zlasti po kosilu se jih je kar težko otresti in prav hitro te zvabijo od popoldanskega študija, če nisi morda ravno pred izpitom.

Opoldne ožive tudi združenja Zveze študentov po fakultetah. Skoraj nihče ne vidi tega zapravljenega časa funkcionarjev, v teh urah pa je treba opraviti tisoč drobnih stvari in marsikdaj gre tudi kosilo zaradi tega po gobe.

Malce hladno je, toda kdo bi se v teh letih menil za mrzlo! Otožna pokrajina napolni mlada srca še z večjo nežnostjo in zdí se, da je tak popoldanski sprehod prav lep in prijeten.

Tako je naš sprehod med študenti končan. Toda študentovski dnevi so mnogo popolnejši in živahnjeji in uspelo nam je pobrat le nekaj kamenčkov iz tega živobarvnega mozaika. Bogve, kje vse bi še našli študente: na jutranjih in večernih vlakih in avtobusih, po raznih honorarnih službah, doma na kmetih pri delu, po sestankih SSJ in drugih organizacij, v kulturnih, športnih in šahovskih društvih, v gledališčih, na športnih tekmah, po kavarnah, opoldne in zvečer pred Na-Mo in še in še bi lahko naštevali.

Toda, kdo more vse to pristno, polno življenje s svetlimi in temnimi trenutki naenkrat zajeti in prikazati? Morda pa nam je na tej strani uspelo osvetliti vsaj nekaj drobcev tega živega mozaika.

Kam pa zvečer? Plakati vabijo na... Mlado dekle je polno pričakovanj in zakaj ji ne bi želeli, naj se ji vsa uresničuje?

Marsikdo pa obsedi ob svetilko pozno v noč. Izpiti, diploma, seminarske vaje in čas, čas, ki ga je treba položiti. Včasih se je treba marsikomu, kamor vabi mladost, tudi odreči.

OB NOVEM LETU
čestitajo ljubljanskim
študentom in jim želijo
mnogo sreče in uspehov:

Obrtno podjetje
ZIDAR
Ljubljana, Kotnikova 16

Galvana
Vižmarje 70

Gostilna Jelen
Vižmarje 60

Gradbeno podjetje
Graditelj
Ljubljana, Šmartinska 64 b

Tapetdekor
Ljubljana, Titova cesta 51

Protektor
Ljubljana, Šmartinska 64

Gostilna ISTR
Ljubljana, Moše Pijade 28

Tovarna usnja

K A M N I K

IZDELUJE SVINJSKO USNJE KROM IN
VEGETABIL, ZA USNJE GALANTERIJ
IN CEVLJARSKO INDUSTRIJO, V RAZNIH
MODNIH BARVAH, VSE VRSTE SVINJSKE
PODLOGE IN CEPLJENCEV. — ZNAMKA
UTOK JE POZNANA NA VSEH TRŽIŠČIH
SVETA

Vse m delovnim ljudem
Jugoslavije želi delovni
kolektiv mnogo sreče in
uspehov V LETU 1960!

Soča

ortopedija in
tehnična oprema
za zdravstvo

Ljubljana, Linhartova 47

PRIPOROČA SVOJE KVALI-
TETNE PROIZVODE
VSEM DELOVNIM LJUDEM
ŠIROM DRŽAVE ŽELI KO-
LEKTIV SOČE MNOGO DE-
LOVNIH USPEHOV V NOVEM
LETU!

Kemična tovarna Moste

L J U B L J A N A

poštni predal 1
Ljubljana 10

PROIZVAJA PO SVETOVNO ZNANI
KVALITETI, V TUZEMSTVU PA
PRODAJA PO NAJNIZJIH CENAH:

GLINICO Al_2O_3
ALUMINIJEV HIDRAT $Al(OH)_3$
ALUMINIJEV SULFAT
 $Al_2(SO_4)_3 \times H_2O$
KALIJEV ALUMINIJEV SULFAT
 $K_2SO_4 \cdot Al(SO_4)_3 \cdot 24 H_2O$
ŽIVOSREBRNI OKSID — HgO
KALOMEL — Hg_2Cl_2

Zahtevajte ponudbe in vzorce in prepričali se boste!

TELEFON: hišna centrala 30-351
komercialni oddelek 30-732
direktor 31-012

Ko se odpravljate na kakršno
koli potovanje, potrebujete
dober nasvet in pomoč!

Vse kar potrebujete, pa Vam
nudi

turistične poslovalnice

**SAP
TURIST**

v LJUBLJANI, Miklošičeva 17
(tel. 30-645),

v KOPRU, Ulica JLA,

v PIRANU, Tartinijev trg

Obiščite naše potovalne urade, zadovoljni boste!

N
O
V
O

L
E
T
O

1
9
6
0

OB NOVEM LETU čestitajo
ljubljskim študentom in jim želijo
mnogo sreče in uspehov:

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
UPRAVA ZA GOZDARSTVO
LJUBLJANA, Črtomirova 3 a

Toplovod
LJUBLJANA, Črtomirova 6

ZDRUŽENO PODJETJE
TEOL-OLJARNA
LJUBLJANA, Zaloška 54

ŽIMNICA
TAPETNIŠTVO IN DEKORACIJE
LJUBLJANA, Tržaška 53

ULIV
IZDELOVANJE KOVINSKE OPREME
LJUBLJANA, Milana Majcna 7

TRGOVSKO PODJETJE
POTROŠNIK
KAMNIK

TRGOVSKO PODJETJE
TOBAK
LJUBLJANA, Likozarjeva 5

GALIS

TRGOVSKO PODJETJE Z IGRACAMI, GALANTERIJSKIMI IZDELKI IN OTROŠKO KONFEKCIJO NA DEBELO

Ljubljana, Vodnikova 17

ZELI SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM SREČNO NOVO LETO!

Lekarna

SLOVENSKE
KONJICE

ZELI SREČNO NOVO LETO!

SLOVENIJA

uvožno in trgovsko podjetje

LJUBLJANA, Prešernova 40

ZELI VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN LJUBLJANSKIM ŠTUDENTOM SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1960!

AVTO

Dom

trgovsko izvozno
podjetje za
domačo in
umetno obrt

ZELI VSEM
DELOVNIM
LJUDEM
OBILO SREČE
IN USPEHOV
V NOVEM
LETU 1960!

Ljubljana

BIROTEHNIK

specialna delavnica za popravila
pisarniških strojev

Ljubljana, Dalmatinova 11

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE
DOMOVINE ZELIMO OBILO USPEHA
V NOVEM LETU!

PLAGOVNICA

Tromostovje

Ljubljana, Wolfova 1

specializirana trgovina
za oblačilno stroko

ZELI DELOVNIM LJUDEM ŠIROM
NAŠE DOMOVINE SREČNO IN
USPEHOV POLNO NOVO LETO!

PODJETJE

TAPO

izdelovanje
blazinjenega pohištva

V LJUBLJANI

CELOVŠKA CESTA 97

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE VSEM
CENJENIM ODJEMALCEM TER ISTOČAS-
NO ZELI SREČNO NOVO LETO!

Tovarna lesne galanterije

Rimske toplice

PROIZVAJA LEŽALNE STOLE, VRTNE
FOTELJE, W. C. SEDEŽE, OBEŠALNIKE
RAZNIH TIP, DELE ZA KOSILNE STROJE
IN DRUGE IZDELKE IZVOZNEGA ZNA-
ČAJA. PROIZVAJA TUDI RAZNA DRŽALA
IN ROČAJE ZA ORODJE PO VZORCIH ALI
SKICAH

DOBRA KVALITETA — SOLIDNE CENE!

KRKA

TOVARNA ZDRAVIL

NOVO MESTO

ZELI VSEM ŠTUDENTOM SREČNO IN
USPEHOV POLNO NOVO LETO 1960!

Ljubljanske opekarnice

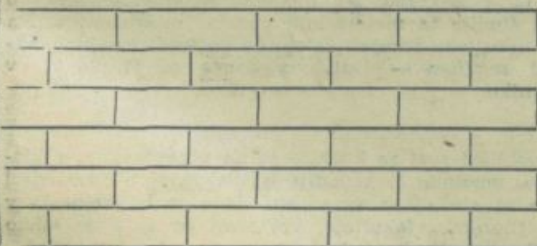
LJUBLJANA

3 svojimi obrati

VIČ, BRDO, OPEKA, DRAGA

PROIZVAJA VSE VRSTE OPEČNIH
IZDELKOV

OBNEM ZELIMO
VSEM DRŽAVLJANOM
MNOGO USPEHOV V LETU 1960!

UVOZNO IN TRGOVSKO PODJETJE

KEMOSERVIS

Ljubljana

TRG REVOLUCIJE 15

oskrbuje z različnimi laboratorije
z laboratorijskimi potrebščinami

ŠTUDENTI IMAJO PRI NAKUPU
10 ODSOTNI POPUST

LESNO
PREDLOVALNE INDUSTRIJE

PODPEČ

ČESTITA OB NOVEM LETU VSEM DELOVNIM
LJUDEM NAŠE DOMOVINE IN JIM ZELI
OBILO SREČE IN USPEHOV V LETU

1960

VSEM LJUBLJANSKIM ŠTUDENTOM IN OSTALIM
POSLOVNIM PRIJATELJEM OBILO USPEHA IN SREČE
V NOVEM LETU

1960

Ustanovitev Kluba zeniških štipendistov

20. novembra je bila ustanovljena skupščina Kluba zeniških štipendistov ljubljanske univerze. V klubu je 73 štipendistov, od teh 55 študentov metalurgov. Ze vse do sedaj je bilo vidno vsestransko delovanje in tovariška povezanost med temi študenti v Ljubljani in ustanovitev kluba je bilo le vprašanje formalnega organiziranja. Medtem pa že dalj časa obstoji matični klub v Zenici, ki pa razvije svojo pravo aktivnost lahko le v činu poštinit, ki se študentje vračajo domov. Zaradi tega in ker ravno v Ljubljani študira največ zeniških štipendistov, se je pojavila potreba po ustanovitvi tega kluba.

Klub bo delal v sklopu Zveze študentov Jugoslavije, po njenih idejnih izhodiščih. Aktivno bo sodeloval z ostalimi pokrajinskimi klubi. Njegova specifičnost bo velika teritorialna oddaljenost in gospodarski značaj matičnega kraja. Štipenditorji so namreč industrijsko-rudarska podjetja, kot Rudnik Kakanj, rudnik Zenica, Železarna Zenica in nekatera druga podjetja. Tudi študentje sami so po večini delavskega porekla. Iz vsega tega sledi tudi načrt dela kluba. Se pravi ustanovitvi so študentje sami skušali več ali manj organizirano reševati skupne probleme. Prosili so za investicije, potrebne za gradnjo baze v študentskem naselju za zeniške štipendiste. Ko je bil ta predlog iz urbanističnih razlogov zavrnjen, je namesto zeniške železarnice Jugoslovansko združenje železarn dalo investicije za gradnjo bloka za svoje študente v študentskem naselju. Gradnja tega bloka je že v teku. Klub, ki bo lahko skupnim letom, bo prirejal predavanja in razgovore o aktualnih gospodarskih in družbenih vprašanjih zeniškega okraja (delavsko upravljanje, perspektivni plan razvoja komunne in podobno). Prirejal bo v sodelovanju z ostalimi slovenskimi pokrajinskimi klubi ek-skurzije v nekatere manj poznane kraje Slovenije. Ustanovili so »drugarski sklad«, iz katerega bodo črpali sredstva za pomoč socialno šibkim, ker je povprečna višina štipendije le okoli 6.300 dinarjev. Predvsem pa si bo klub prizadeval za poglobljeno sodelovanje z združenji in Zvezo študentov Jugoslavije v okviru svobodnih kateher, raznih predavanj, Centra za marksistično vzgojo, študentskega tribuna in podobno. V področje dela bo spadal organizacija športnega življenja njegovih članov.

Prof. Metod Mikuž 50-letnik

22. decembra je praznoval 50 let svojega življenja univerzitetni profesor in dekan filozofske fakultete v Ljubljani prof. Metod Mikuž.

Profesor Mikuž je znan znanstveni in pedagoški delavec, ki je vse svoje sile posvetil zgodovinsko in našo neposredne preteklosti.

Med NOB je bil član Vrhovnega plenuma Osvobodilne fronte, in član Predsedstva AVNOJ, po osvoboditvi pa tudi član Predsedstva časne Ljudske skupščine in dolgoletni zvezni ljudski poslanec. L. 1947 je postal univerzitetni profesor na ljubljanski filozofski fakulteti, kjer je sedaj tudi

Boj naprednih sil za razvoj medicine

V bolnišnici za duševne in živčne bolezni na Poljanskem naspisu je bila lanskega decembra svečana otvoritev proslave pod naslovom

Razstava je prirejena v počestitev 40-letnice KPJ

Tu je omahnil človek, tam je končal potem, ko je obvezal tisoč težkih ran... in je pesem svobode pel, ko je pod zemljo pal le da dočaka tisoč drugih veliki dan!

Tone Seliškar

To so verzi, ki obiskovalca razstave nevsiljivo sprejmejo pri vhodu, in ga pritegnejo v premišljevanje. V skromnem, vendar zelo okusno in prizadevno opremljenem prostoru ga različni dokumenti in predmeti simbolično vodijo skozi različna obdobja razvoja slovenske medicine, od ustanovitve nepopolne medicinske fakultete v Ljubljani leta 1919 do danes. Ta razvoj je na razstavi razdeljen na tri dele: do prve svetovne vojne, razburkana obdobja za slovensko narodno in socialno osvoboditev in na obdobje po vojni. Skozi vsa ta obdobja se kot rdeča nit vleče gonilna sila vsega našega razvoja, ki je bila odločilni faktor tudi za razvoj slovenske medicine — to je naša Komunistična partija Jugoslavije. Napredne sile, ki so se zbirale okoli nje, združene v društvo medicincev, so si v prvem obdobju prizadevale za ustanovitve popolne medicinske fakultete in za zgraditev novih bolnic in celotne zdravstvene organizacije v Sloveniji. V skromnih in ravno zato toliko zgovornejših stavkih je opisana vloga naprednega medicinskega kadra med osvobodilno vojno in začetki partizanskega zdravilstva: »Ilegalski in partizanski se v začetku zdravijo po zasebnih hišah, bolnišnicah in klinikah, v sanatoriju Emoni, kirurški kliniki, v bolnišnici za ženske bolezni itd. Na terenu so borce zdravili organizirani zdravniki po domovih. Do maja leta 1942 so v borbenih enotah na terenu delali posamezni zdravniki in bolničarji. Zaradi vedno obsenejših hrb in močnejšega pritiska okupatorjev je bilo potrebno organizirati bolnišnice na terenu. Takrat je odšla grupa 15 zdravnikov, enega medicincev in enega zobnega tehnika ter grupa medicinskih sester in bolničarjev v partizane. S tem se je začela organizirana zdravstvena služba v borbenih enotah. V teh prizadevanjih in naporih med NOB, v kadrih,

mreže po deželi. Na svečani otvoritvi so bili skoraj vsi profesorji in dekan medicinske fakultete, podpredsednik sveta za zdravstvo, zaslopniki Jageslovske ljudske armade in drugi.

»Razstava nas je seznanila z življenjem in delom naših učiteljev v najtežjih dneh naše narodnoosvobodilne borbe. Ravno zato, ker je priča dela naših vzgojiteljev, ima poseben pomen za nas študente, ker vidimo v njih tudi borce za našo osvoboditev in našo veliko stvarnost.« (Skupina študentov IV. letnika medicinske fakultete.)

Mala pancrama

ZAGREB

Predsednik Tito si je 12. decembra v spremstvu študentskih predstavnikov ogledal študentski center in se zanimal za način študija in življenja zagrebških študentov.

Na razširjeni seji Univerzitetnega komiteja ZKJ so razpravljali o študentski prehrani, zdravstvu in štipendiranju z ozirom na spremembe, ki se bodo pojavile z uvajanjem ekonomskih cen. Univerzitetni komitej je sprejel nekatere smernice za delo pri reševanju teh vprašanj.

Univerzitetni svet zagrebske univerze je na svoji redni seji sprejel predlog natečaja za vpis v 1960-61. Univerzitetni svet je zahteval od fakultetnih uprav, da v najkrajšem času izdajo potrebne izpitne programe za sprejemne izpite.

Na seji so sprejeli sklep, da se na vseh fakultetah uvede čimprej kontrola izpitnih uspehov posameznih študentov in ustanovijo posvetovalni organi, ki bi pomagali študentom I. in II. letnika.

Zagrebska ekonomska fakulteta je v Osijeku osnovala svoj center za pomoč izrednim študentom. Predavanja tega centra obiskuje 297 izrednih študentov iz Osijeka in njegove okolice.

Podobne centre nameravajo ustanoviti tudi druge fakultete, ki bodo tako omogočile študij širokemu krogu ljudi, obenem pa bo to nadaljnji korak v spremembi pogojev za študij na univerzah.

SPLIT

Študenti višjih šol v Splitu so osnovali svoj študentski servis. V študentskem servisu je vključena tretjina vseh študentov. Študenti se bodo zaposlili v gostinskih obratih, pri raznašanju mleka, točkovanju stanovanj. Svoj servis imajo tudi študenti filozofske fakultete v Zadru.

NOVI SAD

Koncem novembra je bila v Novem Sadu univerzitetna skupščina ZSJ. Skupščini so prisostvovali tudi predstavniki ostalih univerzitetnih centrov.

Na skupščini so obravnavali delo v preteklem obdobju in probleme, s katerimi se srečuje ta naša mlada univerza. 8. in 9. decembra so imeli komunisti novosadske univerze svojo V. redno konferenco. Na konferenci so govorili o svojih uspehih v lanskem in delu v prihodnjem letu.

22 študentov agronomije iz ZAR je uspešno končalo svojo enoletno prakso na naših državnih posestvih v Vojvodini. Na praksi je ostalo še 46 študentov.

SARAJEVO

V decembru praznuje sarajevska univerza 10-letnico svojega obstoja.

Prvi ustanovljeni fakulteti sta bili medicinska in pravna, kasneje pa še fakulteta za agronomijo in gozdarstvo in tehniška fakulteta. Danes ima univerza v Sarajevu 9 fakultet, gradijo pa še novi inštitut in fakultete. V gradnji so tudi novi študentski domovi.

MOSTAR

V novembru je bila v Mostarju svečana otvoritev visoke tehniške šole. V prvi semester se je vpisalo 51 slušateljev, med njimi precej delavcev.

BEograd

5. decembra je bila v Beogradu letna skupščina beograjske univerze. Iz poročila rektorja dr. Blagojevića je razvidno, da neprestano raste število diplomiranih. V preteklem študijskem letu je diplomiralo 3945 študentov, kar je za 886 študentov več, kot v letu 1957-58. To število predstavlja obenem največje število diplomiranih na beograjski univerzi v enem letu. Prav takšni uspehi se kažejo tudi pri uspešno opravljenih izpitih.

V času dvajsetletnice decembrskih študentskih demonstracij je rektor beograjske univerze podelil tradicionalne novembrske nagrade najboljšim študentom in študentki, ki so najbolje obdelali razne strokovne teme. Skupno je bilo nagrajenih 298 študentov.

Predsedstvo Skupnosti jugoslovanskih univerz je na svoji nedavni seji sprejelo sklep, da bo plenum Skupnosti 12. in 13. v Zagrebu. Na plenumu bodo razpravljali o reformi študija in materialnih vprašanjih študentov. Na seji so prav tako sprejeli sklep, da bo tradicionalni mednarodni seminar — Univerza danes od 17. do 27. v Dubrovniku.

SKOPJE

Republiški svet za kulturo je na posvetovanju z gledališkimi umetniki Makedonije sprejel sklep o ustanovitvi katedre za gledališko umetnost. Katedra bo delovala v sklopu filozofske fakultete, vpisovali pa se bodo lahko študenti s popolno srednjo šolo.

ZEMUN

V avli agronske fakultete je bila 22. decembra odkrita spominska plošča 131 študentom, padlim v NOB.

REKA

V prihodnjem študijskem letu bo Reka dobila ekonomsko fakulteto in Višjo šolo za obratne inženirje. S tem se bo število študentov dvignilo na 2000. V planu je tudi izgradnja nove samopostrežne restavracije s kapaciteto 1500 obrokov.

ŠTIP

V Štipu so ustanovili Višjo pedagoško šolo, na katero se je vpisalo preko 200 rednih in izrednih študentov.

Študent — glasilo kluba novomeških študentov

Po nekajletnem premoru je v Dolenjskem listu ponovno začelo izhajati glasilo novomeških študentov — Študent.

V prvi številki, ki je izšla kot priloga Dolenjskega lista, 10. decembra 1959, objavlja uredništvo svojim bralcem, da jih bo seznanjalo z delom študentov, z reformo univerzitetnega študija in ostalimi aktualnimi problemi; na katere naletijo študenti pri svojem študiju, prav tako pa bo glasilo tesneje povezovalo študente s kraji in podjetji, v katerih se bodo vrnili po končanem študiju. V listu bodo objavljali tudi prispevke srednješolcev in ostale mladine.

V zelo pisani številki, v kateri seznanjajo bralce z delom kluba in samoupravljanjem na univerzi, je precej prostora posvečeno tudi brigadom in lite-rarnim prispevkom.

Prizadevanje novomeškega kluba pri izdajanju lastnega glasila moramo pozdraviti in mu začetni članec uspeha.

OBVESTILO

Prvo predavanje v okviru »STUDENTOVSKO TRIBUNA« bo v petek 15. I. 1960 ob 20. uri v stari skupščinski dvorani, Trg revolucije 1.

Naslov predavanja: SODOBNA INDIJA. Predava: Marija Vihanova, ljudski poslanec in predsednik Ideološko-vzgojne komisije pri Glavnem odboru SZDL.

tribuna 22

Foto Joco Znidaršič

Študentje svojemu jubilarantu prof. dr. Viktorju Korošču

dekan.

Kot profesor je na filozofski fakulteti ustanovil stolico za občo zgodovino narodov Jugoslavije po II. svetovni vojni. Mnogo truda pa je profesor Mikuž posvetil ravno vzgoji študentov, ki so se sedaj že uspešno uveljavili kot strokovnjaki na raznih področjih.

Na znanstvenem področju je prof. Mikuž izdal vrsto daljših razprav iz naše NOB in neposredne preteklosti. Ob njegovih 50. letnici mu študentje ljubljanske univerze želimo še mnogo uspehov pri njegovem pedagoškem in znanstvenem delu.

Uspešno delo združenja na VGS

V obširnem referatu se je predsednica združenja študentov Višje gospodinske šole dotaknila vseh problemov in uspehov, ki so jih imele v preteklem študijskem letu slušateljice VGS.

Združenje te višje šole spada med zelo aktivna, čeprav se pri svojem delu srečuje z mnogimi problemi, ki so posledica specifičnosti študija in oddaljenosti od Ljubljane. Posebno težavno je vprašanje skript in strokovne literature. Kljub temu, da je vodstvo šole obljubilo svojo pomoč, pa bodo tudi same študentke organizirale študijske grupe, ki jih bodo vodile starejše kolegice in predavateljice.

V izvenštudijskem udejstvovanju so študentke VGS dosegle prav lepe uspehe. Pri idejno-političnem izobraževanju so organizirale vrsto predavanj in študij programa ZKJ. Prav tako so se udele-

žile dela na avto cesti. Kulturno se udeležujejo le v okviru šole, ker jim je zaradi oddaljenosti od Ljubljane onemogočeno aktivno sodelovanje v kateri izmed študentskih kulturnih skupin. Na skupščini VGS so študentke sprejele sklep o ustanovitvi sklada Angele Ocep-kove na njihovih šol. Na dan ustanovitve Višje gospodinske šole, 27. oktobra, pri kateri je aktivno sodelovala tudi Angela Ocep-kova in se trudila za nadaljnji razvoj te šole, bodo članice združenja zbrale denarne prispevke, ki jih bodo nato poklonile ustanovi Angele Ocep-kove v Ljubljani. S tem se ji bodo oddolžile za trud in požrtvovalno delo pri razvoju in uveljavljanju VGS.

Prav tako so sklenile, da bodo v bodoče tesneje sodelovale s klubom študentov v Domžalah in se udeleževale skupnih prireditev.

Te dni je slavil 60-letnico življenja redni profesor pravne fakultete dr. Viktor Korošec. Področje njegovega znanstvenega dela so prava starih civilizacij na območju Sredozemlja, a s posebnim poudarkom na starem babilonskem in hetitskem pravu in pa na rimskem pravu, ki ga sedaj predava. Njegova neumornost in visoke znanstvene kvalitete in njegova znanstvena dela so mu prinesla svetovno priznanje kot enemu vidnih strokovnjakov

ŠTUDENTE UNIVERZE, VISOKIH IN VIŠJIH ŠOL obveščamo, da tudi v letošnjem študijskem letu pripravljamo FLUOROGRAFIRANJE VSEH SLUŠATELJEV IN BCG CEPLJENJE NOVO VPISANIH SLUŠATELJEV. — Pričetek obeh zdravstvenih akcij BO 11. JANUARJA 1960. Točen razpored bomo objavili preko dekanatov oziroma vodstev šol. Vse slušatelje vabimo, da razporedu sledijo in pravočasno ugotovijo datum udeležbe na akcijah.

ŠTUDENTOVSKI ZDRAVSTVENI SKLAD PRI UNIVERZI V LJUBLJANI

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: STANE ČEHOVIN, DRAGO ČOP, MARJAN KOPECKY, DRAGANA KRAIGHER, NILO LEHRMAN, BOŽO LEVEC, NILO TIČAR, DUŠAN VOGLAR IN ALOJZ ŽUŽEK ODGOVORNI IN GLAVNI UREDNIK DUŠAN VOGLAR, UREDNIŠTVO IN UPRAVA LJUBLJANA. POLJANSKA 6, TELEFON 30-123. TEKOČI RAČUN 600-70/3-367. ROKOPISOV NE VRACAMO. LETNA NAROČNINA 200 DIN. TISKA ČASOPISNO PODJETJE »DELO«.

LETO IX., ŠTEV. 19-20
LJUBLJANA
3. januarja 1960